

Thư Tòa soạn

Bìa: Nguyễn Thiện Thông

Chịu trách nhiệm xuất bản

PGS.TS Vũ Hải Quân

Hội đồng biên tập

PGS.TS Vũ Hải Quân

(Chủ tịch)

ThS Nguyễn Văn Hà

(Thường trực)

ThS Trần Tuấn Phương

TS Phạm Tấn Hạ

PGS.TS Lê Vũ Nam

PGS.TS Trần Cao Vinh

PGS.TS Nguyễn Danh Thảo

Tổng biên tập

Nguyễn Văn Hà

Thư ký tòa soạn

Đoàn Thị Minh Châu

Trị sự

Võ Anh Vũ

Trình bày

Đặng Đức Lợi

Bạn đọc thân mến,
"Xuân khứt, xuân lai" là chuyện tự nhiên của đất trời. Nhưng với con người, "xuân lai" là dịp để cùng ngồi lại, "ôn cố, tri tân nhi hành" những điều tốt đẹp cho mình trong năm mới.

Năm 2023, với sự phấn đấu bền bỉ của mọi nguồn lực trong hệ thống, ĐHQG-HCM đã tổ chức nhiều hoạt động và gặt hái được những thành tựu rất đáng khích lệ, tự hào.

ĐHQG-HCM không ngừng đổi mới trong đào tạo, nghiên cứu khoa học, vẫn duy trì thứ hạng cao trên các bảng xếp hạng đại học toàn cầu, vẫn đứng đầu cả nước về số lượng chương trình đào tạo được kiểm định quốc tế. Nhiều giảng viên, sinh viên, học sinh của ĐHQG-HCM tiếp tục nhận được các giải thưởng, danh hiệu cao quý về học thuật, khoa học công nghệ ở trong nước và nước ngoài.

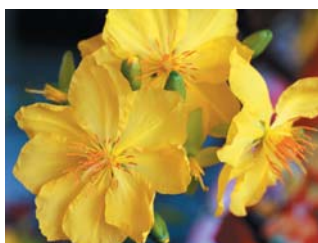
Năm 2023, ĐHQG-HCM và các trường thành viên vinh dự đón chào nhiều vị lãnh đạo cấp cao của Đảng, Nhà nước đến thăm và làm việc: Chủ tịch nước Võ Văn Thưởng, Thủ tướng Phạm Minh Chính, Phó Thủ tướng Trần Hồng Hà, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương Nguyễn Xuân Thắng, Trưởng ban Tuyên giáo Trung ương Nguyễn Trọng Nghĩa. Các vị lãnh đạo dành sự quan tâm và kỳ vọng vào ĐHQG-HCM trong nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội đất nước. Đồng thời ĐHQG-HCM cũng hân hạnh đón tiếp nhiều lãnh đạo bộ ngoại giao, đại sứ quán, trường đại học và các chuyên gia nước ngoài đến giao lưu, hợp tác. Qua đó, một số lĩnh vực đào tạo, nghiên cứu mà ĐHQG-HCM đang hướng tới, được mở rộng cơ hội định hình và phát triển.

Đặc biệt, cuối năm 2023, ĐHQG-HCM đã ban hành Chiến lược phát triển ĐHQG-HCM giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2045, với mục tiêu tổng quát: "Đến năm 2030, trở thành đại học thuộc nhóm 100 cơ sở giáo dục đại học hàng đầu châu Á".

Có thể nói, ĐHQG-HCM có được tiền đề cơ bản để thực hiện thành công các nhiệm vụ trọng yếu trong năm 2024, tiếp tục khẳng định vị thế của mình trên một tầm cao mới.

Nhân dịp xuân về, xin trân trọng gửi lời tri ân đến tất cả thầy cô, chuyên gia và các bạn sinh viên đã nhiệt tình cộng tác với Bản tin ĐHQG-HCM trong suốt năm qua, nhất là với giai phẩm Xuân này.

Kính chúc quý bạn đọc hưởng Tết Nguyên đán Giáp Thìn đoàn viên, an khang, hạnh phúc ■

Mục lục

TIÊU ĐIỂM - SỰ KIỆN

- 6. Chủ tịch nước Võ Văn Thưởng về thăm trường cũ nhân Ngày Nhà giáo Việt Nam
- 8. TP.HCM và Bình Dương phải bàn giao 100% mặt bằng cho ĐHQG-HCM trong năm 2024
  - 11. Phải phát triển giáo dục, đào tạo theo chiều sâu
- 14. ĐHQG-HCM đề cao công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học lý luận chính trị
- 16. Phát triển nhóm nghiên cứu mạnh: Nâng tầm vị thế khoa học quốc tế của ĐHQG-HCM
  - 21. Kỳ vọng hình thành các nhóm nghiên cứu khoa học liên ngành
- 23. ĐHQG-HCM xây dựng chương trình đào tạo và nghiên cứu thiết kế vi mạch

11

6

23

KHOA HỌC - GIÁO DỤC

- 25. Trung tâm Kiểm định chất lượng giáo dục ĐHQG-HCM ngày càng được tín nhiệm cao
- 27. Đánh giá năng lực sẽ là kỳ thi chung để xét tuyển vào các trường đại học
  - 29. Ba lần bước theo Thầy
  - 31. TS Hà Thị Thanh Hương: "Con đường còn dài lắm!"
- 34. Nghiên cứu viên Trung tâm INOMAR đoạt Giải thưởng Quả cầu vàng
  - 35. Mounji Bawendi và những chấm màu của công nghệ nano
  - 37. Khoa Y sẽ tham gia phát triển ĐHQG-HCM thành trung tâm đào tạo hàng đầu châu Á về công nghệ sinh học
  - 39. Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM đăng cai chung kết Hùng biện tiếng Việt cho lưu học sinh nước ngoài
- 41. Giải thưởng Eureka: Nơi ươm mầm những nhà khoa học tương lai
  - 43. ĐHQG-HCM phong tặng danh hiệu tiến sĩ danh dự cho Thống đốc tỉnh Gyeongsangbuk, Hàn Quốc

VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

45. Thanh long vũ hội
49. *Đất rừng phương Nam*: Nhìn từ ký ức tập thể
53. Jon Fosse: Vang và Lặng
56. Từ mượn tiếng Hoa mấy món ăn, chơi ngày Tết
58. Điện ảnh Việt Tết 2024
61. Các xu hướng nổi bật của điện ảnh quốc tế năm 2023
64. Thời trang Việt trong hành trình trở về thiên nhiên
66. Bói *Kiều* đầu xuân
68. Hoa giữa tình sương
70. Thơ: *Một tiếng xuân thì, Tết này Út về*

31

97

47

NHIP SỐNG TRẺ

71. Thông điệp năm mới của sinh viên đoạt Giải thưởng Nữ sinh Khoa học Công nghệ Việt Nam năm 2023
74. Liên hoan Cán bộ trẻ tiêu biểu và Sinh viên 5 tốt ĐHQG-HCM năm 2023
76. Ứng dụng AI vào trò chơi điện tử hỗ trợ phục hồi chức năng tay
78. 20 năm lan tỏa "tiếng nói sinh viên"
81. Sinh viên Trường ĐH An Giang đầu tiên đoạt Giải thưởng Nữ sinh KHCN Việt Nam
84. Chặng tri thức nào là phí hoài
86. Sẽ không "ngủ quên trên chiến thắng"
88. Mong muốn trở thành kỹ sư máy tính
90. Thủ khoa ĐGNL Trường ĐH Kinh tế - Luật: Không bỏ lỡ cơ hội dành cho mình
92. Sinh viên Việt Nam đầu tiên đoạt giải Global Winner về Khoa học Hóa chất và Dược phẩm
94. Du ngoạn trên những dòng sông không khói ở Việt Nam
97. Dọn tâm cho năm mới

CHỦ TỊCH NƯỚC VÕ VĂN THƯỜNG VỀ THĂM TRƯỜNG CŨ NHÂN NGÀY NHÀ GIÁO VIỆT NAM

Hoài Chung

Chủ tịch nước Võ Văn Thường đã về thăm Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM vào sáng 3/11, nhân ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11. Ông là cựu sinh viên Khoa Triết học của Trường ĐHTổng Hợp TP.HCM - tiền thân của Trường ĐH KHXH&NV.

Chủ tịch nước Võ Văn Thường giao lưu với giảng viên, sinh viên Trường ĐH KHXH&NV. Ảnh: Thiện Thông

Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội Nguyễn Đức Vinh, Chủ tịch UBND TP.HCM Phan Văn Mãi, PGS.TS Vũ Hải Quân - Giám đốc ĐHQG-HCM, và PGS.TS Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, đã đến dự buổi làm việc với Chủ tịch nước.

Đội ngũ trí thức là sức mạnh của dân tộc

Đầu chuyến thăm, Chủ tịch nước và đoàn công tác đã dâng hoa tại Không gian truyền thống Phong trào học sinh, sinh viên Sài Gòn - Gia Định - TP.HCM của Trường ĐH KHXH&NV. Ông đã đến thăm văn phòng Khoa Triết học và gửi lời chúc mừng ngày 20/11 đến các thầy cô, trong đó có người thầy cũ của ông là PGS.TS Vũ Tinh -

nguyên Phó Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV. Chủ tịch nước cũng đã tham quan lớp học và trò chuyện với các sinh viên của Khoa Báo chí và Truyền thông.

Tại hội trường Văn Khoa, Chủ tịch nước Võ Văn Thường đã gặp mặt, giao lưu với thầy cô và sinh viên Nhà trường. Ông cho biết cách đây hơn 30 năm, dưới mái trường này, thế hệ sinh viên của ông đã được học tập với những thầy cô đầy nhiệt huyết, luôn quan tâm đến sự tiến bộ của sinh viên.

"Kiến thức sâu rộng và nhân cách mẫu mực của các cô giáo, thầy giáo chính là tấm gương sáng, động viên chúng tôi bước vào cuộc sống với nhiều hoài bão trong hành trình phụng sự xã hội, cống hiến cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Những thành công có được của lớp sinh viên ngày ấy, trong đó có cá nhân tôi, có phần từ công lao dạy bảo của các thầy cô" - Chủ tịch nước chia sẻ.

Cũng nhân dịp này, ông trao đổi về vai trò của đội ngũ trí thức, đặc biệt là lĩnh vực KHXH&NV, trong việc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Chủ tịch nước cho rằng sức mạnh của một dân tộc không phải nằm ở tài nguyên trong lòng đất hay lòng biển, mà là ở nguồn nhân lực chất lượng cao, có trí tuệ và phẩm giá.

Ông cho biết trong giai đoạn hiện nay, đất nước ta đang nỗ lực hiện thực hóa khát vọng phồn vinh, hạnh phúc, phấn đấu đến năm 2045 trở thành nước phát triển có thu nhập cao. Điều này chỉ có thể thành hiện thực bền vững khi có nền tảng khoa học và giáo dục chất lượng.

"Trong đó, KHXH&NV đóng vai trò quan trọng vì đó là khoa học về con người, nghiên cứu những vấn đề liên quan con người, giúp cho con

Chủ tịch nước cùng đại diện lãnh đạo ĐHQG-HCM và lãnh đạo Trường ĐH KHXH&NV trồng cây lưu niệm tại sân trường.
Ảnh: Hoài Chung

Chủ tịch nước trao 20 suất học bổng cho sinh viên xuất sắc của Nhà trường.
Ảnh: Hoài Chung

người trở nên hoàn thiện, ưu tú hơn, đóng góp cho xã hội ngày càng phát triển, tốt đẹp" - Chủ tịch nước Võ Văn Thưởng nhấn mạnh.

Nơi quy tụ trí thức KHXH&NV

PGS.TS Ngô Thị Phương Lan - Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV, cho biết Nhà trường là nơi hội tụ các nhà khoa học đầu ngành trong lĩnh vực KHXH&NV. Hơn thế, Trường là đơn vị tiên phong ở phía Nam trong việc mở các ngành đào tạo, nghiên cứu khoa học mới, đáp ứng nhu cầu xã hội. Đặc biệt, Trường thu hút sinh viên và học viên quốc tế từ hơn 85 quốc gia và vùng lãnh thổ đến đến học tập, nghiên cứu dài hạn, và đón hàng ngàn lượt học viên đến học tập, nghiên cứu ngắn hạn hằng năm.

Hiệu trưởng cho biết Trường là nơi quy tụ nhiều nhà khoa học đầu ngành, nhiều nhà giáo ưu tú và sinh viên giỏi trong lĩnh vực KHXH&NV. Các hoạt động nghiên cứu khoa học, hợp tác quốc tế, các phong trào thanh niên, sinh viên luôn là điểm nổi bật của Trường.

Tại buổi giao lưu, nữ sinh Trịnh Hải Đăng (ngành Xã hội học) đã có phần chia sẻ về năng lực và bản lĩnh hội nhập quốc tế của sinh viên Việt Nam trong thời đại mới, góp phần giới thiệu hình ảnh tốt đẹp của Việt Nam ra thế giới. Hải Đăng là một trong những bạn trẻ hiếm hoi trở thành đại biểu Việt Nam tham gia Phiên tiếp kiến Lãnh đạo các nước ASEAN dự Hội nghị Cấp cao ASEAN lần thứ 42.

Chủ tịch nước Võ Văn Thưởng nhận xét các bạn sinh viên rất giỏi và tự tin hơn thế hệ sinh viên ngày xưa của ông rất nhiều. Ông cho biết ông từng tham gia cuộc thi hùng biện và đoạt giải cao toàn thành phố, nhưng phong cách nói và trình bày không thể sánh bằng sinh viên Trịnh Hải Đăng. Chủ tịch nước nhấn nhủ các bạn sinh viên hãy tự tin và vững vàng bước tới.

TS Lê Thị Ngọc Diệp - Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch Hội đồng Trường, khẳng định với bề dày truyền thống 65 năm hình thành và phát triển, tập thể sư phạm, học viên và sinh viên của Trường ĐH KHXH&NV không ngừng phát huy những thành quả mà thế hệ trước đã tạo dựng. Tinh thần đoàn kết hướng đến sự phát triển chung chính là sức mạnh giúp tập thể Nhà trường vượt qua khó khăn, thử thách, hoàn thành xuất sắc các nhiệm vụ được giao, góp phần nâng tầm KHXH&NV Việt Nam tại khu vực và trên thế giới.

Nhân chuyến thăm, Chủ tịch nước Võ Văn Thưởng đã trao tặng 100 triệu đồng cho Quỹ Khuyến học, khuyến tài của Trường ĐH KHXH&NV. Đồng thời, ông đã trực tiếp trao 20 suất học bổng trị giá 5 triệu đồng/suất cho các sinh viên và đoàn viên, thanh niên xuất sắc của Nhà trường.

Cuối chuyến thăm, Chủ tịch nước đã cùng đại diện lãnh đạo ĐHQG-HCM và lãnh đạo Trường ĐH KHXH&NV trồng cây lưu niệm tại sân trường ■

TP.HCM VÀ BÌNH DƯƠNG PHẢI BÀN GIAO 100% MẶT BẰNG CHO ĐHQG-HCM TRONG NĂM 2024

Phiên An - Hương Nhu

Đó là chỉ đạo của Thủ tướng Phạm Minh Chính trong buổi làm việc với lãnh đạo ĐHQG-HCM, các bộ, ngành trung ương và hai địa phương TP.HCM, Bình Dương tại Nhà Điều hành ĐHQG-HCM vào ngày 16/11.

Thủ tướng
Phạm Minh Chính
phát biểu chỉ đạo tại
buổi làm việc.
Ảnh: Lý Nguyễn

5 kiến nghị với Thủ tướng

Tại buổi làm việc với Thủ tướng Phạm Minh Chính, PGS.TS Vũ Hải Quân đã đưa ra 5 kiến nghị của hệ thống đại học này với Chính phủ và các bộ, ngành.

Theo đó, Giám đốc ĐHQG-HCM kiến nghị Thủ tướng xem xét sớm phê duyệt Đề án "Phát triển ĐHQG-HCM thuộc nhóm cơ sở giáo dục hàng đầu châu Á" đã được Thủ tướng giao chủ trì vào năm 2022.

PGS.TS Vũ Hải Quân cho biết: "ĐHQG-HCM đã tiếp thu ý kiến của các bộ, ngành, địa phương về đề án này và gửi đề án cho Văn phòng chính phủ. Dự kiến ĐHQG-HCM sẽ hoàn thành đề án trong ngày 16/12. Vì theo yêu cầu của thủ tướng, đề án này sẽ được thực hiện trong năm 2023. Lãnh đạo ĐHQG-HCM đang toàn tâm để hoàn thành đề án".

Tiếp đến, người đứng đầu ĐHQG-HCM kiến nghị Thủ tướng đồng ý chủ trương giao

ĐHQG-HCM thực hiện Đề án thu hút, giữ chân và phát triển các nhà khoa học trẻ xuất sắc, các nhà khoa học đầu ngành; Các chương trình đào tạo, nghiên cứu và đổi mới sáng tạo trong lĩnh vực Công nghệ bán dẫn, Công nghệ Sinh học, Trí tuệ nhân tạo thuộc nhóm hàng đầu châu Á; Chương trình phát triển ĐHQG-HCM thành Trung tâm Đổi mới sáng tạo quốc gia, kết nối với vùng và khu vực châu Á. Đồng thời, kiến nghị Bộ KH&ĐT, Bộ Tài chính, Bộ KH&CN, Bộ GD&ĐT hướng dẫn, hoạch định về số lượng đặt hàng nghiên cứu, ngân sách đầu tư phòng thí nghiệm phục vụ nghiên cứu.

PGS.TS Vũ Hải Quân mong muốn Thủ tướng đồng ý chủ trương ủy quyền cho Giám đốc ĐHQG-HCM thẩm định, phê duyệt quy hoạch chi tiết các dự án thành phần thuộc phạm vi quản lý của ĐHQG-HCM. Văn phòng Chính phủ sẽ chủ trì lấy ý kiến tham mưu bộ ngành trình Thủ tướng Chính phủ xem xét quyết định.

Toàn cảnh buổi làm việc. Ảnh: Lý Nguyên

“ Mong Thủ tướng có ý kiến để Bộ GD&ĐT sớm có hồ sơ trình, xem xét, ra quyết định thành lập Trường ĐH Khoa học Sức khỏe. Đây là một trong những mảnh ghép cuối cùng để hoàn thiện mô hình ĐHQG-HCM.

PGS.TS Vũ Hải Quân

Ông Quân nói: "ĐHQG-HCM sẽ chịu trách nhiệm về việc thực hiện thẩm định, phê duyệt theo đúng quy định của pháp luật".

Về vấn đề giải phóng mặt bằng tại Khu Đô thị ĐHQG-HCM, Giám đốc ĐHQG-HCM kiến nghị Thủ tướng đồng ý chủ trương và giao ĐHQG-HCM phối hợp UBND TP.HCM, UBND tỉnh Bình Dương lập dự toán điều chỉnh tổng mức đầu tư giải phóng mặt bằng giai đoạn 2021-2025, phù hợp với các quy định của pháp luật. Sau đó giao cho Bộ KH&ĐT hướng dẫn, chủ trì, thẩm định rồi báo cáo lại cho Thủ tướng quyết định.

PGS.TS Vũ Hải Quân cho biết thêm, ĐHQG-HCM đã nộp hồ sơ thẩm định nâng cấp Khoa Y thành Trường ĐH Khoa học Sức khỏe. Chủ trương thành lập Thủ tướng đã ký, đề án đã xây dựng xong nhưng vẫn còn lấy ý kiến bộ, ngành.

"Mong Thủ tướng có ý kiến để Bộ GD&ĐT

sớm có hồ sơ trình, xem xét, ra quyết định thành lập Trường ĐH Khoa học Sức khỏe. Đây là một trong những mảnh ghép cuối cùng để hoàn thiện mô hình ĐHQG-HCM" - ông Quân nhấn mạnh.

Trao đổi với các bộ, ngành trung ương, Giám đốc ĐHQG-HCM đã nêu một số đề xuất quan trọng nhằm tháo gỡ những trở ngại trong các thủ tục, cơ chế, chính sách đối với hoạt động của ĐHQG-HCM.

Đối với Bộ LĐTB&XH, việc phối hợp đào tạo nghề giữa trường đại học và các trường cao đẳng nghề là chưa nhịp nhàng. Ông Quân mong Bộ LĐTB&XH phối hợp ĐHQG-HCM để tăng cường công tác đào tạo nghề, nhất là chia sẻ hệ thống phòng thí nghiệm. Đồng thời Bộ LĐTB&XH cần tạo điều kiện cho nhà khoa học, giảng viên nước ngoài đến làm việc tại các trường đại học. Nếu không có cơ chế chính sách, thu hút giảng viên nước ngoài, việc nâng cấp, mở rộng giao lưu quốc tế sẽ gặp nhiều khó khăn.

Đối với Bộ Nội vụ, theo quy định của Luật Công chức, Viên chức, viên chức không thể lập doanh nghiệp. ĐHQG-HCM kiến nghị thí điểm biệt phái thầy cô giáo có quyền mở các doanh nghiệp spin-off trong tối đa 2 năm. Việc lập doanh nghiệp trong trường đại học mới có thể giúp thương mại hóa kết quả nghiên cứu.

Đối với Bộ Tài chính và Bộ KH&CN, ĐHQG vẫn phải làm dự toán, tổng hợp các đề tài của thầy cô để gửi ra bộ và "rất hồi hộp". Tổng kinh phí năm nay của ĐHQG-HCM được cấp là trên 200 tỷ nhưng số tiền được duyệt khoảng

Tôi đề nghị TP.HCM và Bình Dương trong năm 2024 bàn giao 100% mặt bằng sạch cho ĐHQG-HCM. Các địa phương còn thiếu cái gì, cần cái gì thì báo cáo với Thủ tướng. Không có mặt bằng thì không làm gì được.

Thủ tướng Phạm Minh Chính

140 tỷ. Số tiền được cấp này không đủ cho nhà khoa học thực hiện nghiên cứu. ĐHQG-HCM mong muốn được cấp kinh phí cố định trong 3-5 năm. Như vậy, mỗi năm ĐHQG-HCM sẽ có kế hoạch phân bổ cho đề tài, dự án nghiên cứu hợp lý hơn.

Đối với Bộ TT&TT, Bộ đã gửi ý kiến cho ĐHQG-HCM phối hợp xây dựng chương trình đào tạo chuyển đổi số và trí tuệ nhân tạo. "Tuy nhiên, cách đây một tuần, tôi có nhận được văn bản của Bộ về góp ý cho chiến lược ngành công nghệ bán dẫn. Tôi chỉ mong muốn trong chiến lược đó, về mặt đào tạo nên có 2 ĐHQG. Hiện tại ĐHQG-HCM đào tạo 53% tổng nhân lực cho cả nước nên nếu có 2 ĐHQG, công tác triển khai hoạt động đào tạo sẽ tốt hơn" - ông Quân bày tỏ.

Xử lý kiến nghị của ĐHQG-HCM trước tháng 6/2024

Phát biểu kết luận tại buổi làm việc, Thủ tướng Phạm Minh Chính cho biết thông qua buổi làm việc này, ông thấy bản thân cần có trách nhiệm nhiều hơn với ĐHQG-HCM.

Nêu 8 định hướng phát triển cho ĐHQG-HCM, Thủ tướng lưu ý hoạt động đào tạo là xương sống, trục chính của ĐHQG-HCM.

Khoa Y, ĐHQG-HCM. Ảnh: Tư liệu

ĐHQG-HCM cần xây dựng chương trình đào tạo dựa trên quy hoạch phát triển của đất nước, ngành, vùng và của TP.HCM để phù hợp với nhu cầu thực tiễn.

Nói về hoạt động nghiên cứu khoa học, Thủ tướng cho rằng phải đáp ứng hai yêu cầu cơ bản về giải quyết các vấn đề trong thực tiễn và đảm bảo xu thế thời đại, mang tính dự báo cao.

Về việc sử dụng hiệu quả các nguồn lực con người, Thủ tướng nhấn mạnh nguồn lực lớn nhất của ĐHQG là con người, bao gồm đội ngũ giảng viên, nhà nghiên cứu và sinh viên. ĐHQG-HCM phải sử dụng có hiệu quả các nguồn lực này.

Tiếp đến là thương mại hóa sản phẩm của ĐHQG-HCM. Sinh viên ra trường cũng là sản phẩm cần được ĐHQG-HCM thương mại hóa. Vấn đề này cần được hiểu trong nghĩa rộng nhất. Song song đó, để sử dụng hiệu quả nguồn lực con người cũng như thương mại hóa sản phẩm tốt, Thủ tướng nhấn mạnh công tác quản trị của ĐHQG-HCM cần có trọng tâm, trọng điểm.

Về các đề án xây dựng, Thủ tướng cho rằng ĐHQG-HCM cần phải hoàn thiện việc quy hoạch và giải phóng mặt bằng.

"Tôi đề nghị TP.HCM và Bình Dương trong năm 2024 bàn giao 100% mặt bằng sạch cho ĐHQG-HCM. Các địa phương còn thiếu cái gì, cần cái gì thì báo cáo với Thủ tướng. Không có mặt bằng thì không làm gì được" - Thủ tướng Phạm Minh Chính chỉ đạo.

Ngoài ra, ĐHQG-HCM cần phải chủ động xây dựng và kiến nghị các cơ chế chính sách, hoạt động phù hợp cơ chế thị trường định hướng XHCN của Việt Nam.

Cuối cùng là vấn đề huy động nguồn lực. ĐHQG-HCM cần tận dụng nguồn lực từ hợp tác với địa phương, tìm đầu ra cho sản phẩm của mình hoặc thông qua các hình thức hợp tác công tư trong việc xây dựng sân vận động, nhà thi đấu... Cách huy động nguồn lực cần đảm bảo các yếu tố như có chương trình, đề án, dự án, hợp tác và có mô hình hoạt động cụ thể.

Đối với 5 kiến nghị của Giám đốc ĐHQG-HCM, Thủ tướng Phạm Minh Chính cho biết trên nguyên tắc sẽ đồng ý hết.

"Bây giờ Văn phòng Chính phủ làm cho tôi văn bản nêu rõ vấn đề nào thuộc bộ ngành nào và thời hạn giải quyết trong bao lâu. Theo tôi, chậm nhất là đến tháng 6/2024 phải giải quyết các kiến nghị này cho ĐHQG-HCM" - ông Chính đặc biệt nhấn mạnh ■

LTS: Ngày 16/11, Thủ tướng Phạm Minh Chính cùng đoàn công tác của Chính phủ đến làm việc với ĐHQG-HCM và dự Lễ Khai khóa năm 2023. Tại Lễ Khai khóa, với tư cách là khách mời diễn giả, Thủ tướng Phạm Minh Chính đã có bài thuyết trình trước gần 1.000 giảng viên, sinh viên, học sinh về giáo dục đại học trong tình hình mới và những nhiệm vụ của ĐHQG-HCM để hướng tới mục tiêu "đứng vào top 100 đại học hàng đầu châu Á". Bản tin ĐHQG-HCM trân trọng giới thiệu bạn đọc phần lược trích bài thuyết trình quan trọng này của Thủ tướng.

PHẢI PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC, ĐÀO TẠO THEO CHIỀU SÂU(*)

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính phát biểu tại Lễ khai khóa năm 2023.

Tôi rất vui mừng tới dự Lễ Khai khóa của ĐHQG-HCM năm 2023 với chủ đề rất ý nghĩa và thực tiễn là "Giáo dục đại học và vai trò kiến tạo động lực tăng trưởng nhanh và bền vững cho đất nước trong giai đoạn mới".

Thay mặt Chính phủ, tôi gửi tới các thế hệ lãnh đạo, tập thể cán bộ, nhà khoa học, giảng viên, người lao động cùng toàn thể học sinh, sinh viên ĐHQG-HCM lời thăm hỏi ân cần, lời chúc mừng tốt đẹp nhất.

Hướng tới việc đào tạo những công dân toàn cầu

Chúng ta đang xây dựng đất nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa với ba trụ cột chính là xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa và xây dựng nền

kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Xuyên suốt ba trụ cột này là con người. Con người là trung tâm, là chủ thể, là động lực, là nguồn lực và là mục tiêu của sự phát triển.

Giáo dục đào tạo nói chung, giáo dục đại học nói riêng có vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy sự phát triển. Giáo dục đại học góp phần nâng cao dân trí, bồi dưỡng nhân tài, đặc biệt là cung cấp nguồn nhân lực có trình độ cao, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội.

Cùng với cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ 4 và quá trình chuyển đổi số, giáo dục đại học đang thay đổi và phát triển đa dạng. Đặc biệt, công nghệ thông tin, bao gồm trí tuệ nhân tạo, thực tế ảo, trực tuyến hóa được tích hợp vào quá trình dạy và học, tạo môi trường tương tác, hấp dẫn hơn, phát triển tư duy sáng tạo, tăng khả năng làm việc độc lập của người học. Hiện nay, vấn đề phát triển kinh tế số là yêu cầu khách quan, trở thành lựa chọn chiến lược ưu tiên hàng đầu ở nhiều quốc gia. Kinh tế số kết hợp với chuyển đổi xanh như là một cặp song sinh. Nếu chuyển đổi số tốt thì sẽ thúc đẩy chuyển đổi xanh. Ngược lại, chuyển đổi xanh tốt thì sẽ thúc đẩy chuyển đổi số.

Xu hướng hợp tác toàn cầu, học tập xuyên quốc gia và cơ hội tiếp cận giáo dục đại học cũng đang được mở rộng. Hợp tác giữa các trường đại học trên toàn thế giới được đẩy mạnh, tạo ra môi trường học tập đa văn hóa và cung cấp cơ hội cho sinh viên tham gia học tập và nghiên cứu ở nhiều không gian khác nhau. Chúng ta bây giờ sống trong một thế giới phẳng. Nhưng bên cạnh những thuận lợi và thời cơ thì "thế giới phẳng" cũng sinh ra những khó khăn và thách thức cho

Thủ tướng Chính phủ trồng cây tại Nhà điều hành ĐHQG-HCM.

giáo dục đại học. Giáo dục đại học ngày càng đòi hỏi cao về cách thức truyền đạt kiến thức để phát triển tư duy sáng tạo và tư duy phản biện, nâng cao kỹ năng giao tiếp, làm việc nhóm, giải quyết vấn đề của người học, tạo lập môi trường tương tác tích cực trong quá trình giảng dạy, học tập. Giáo dục đại học phải hướng tới việc đào tạo những công dân toàn cầu. Trước đây chúng ta chú trọng phát triển đội ngũ lao động mang tầm quốc gia nhưng trong thời kỳ hội nhập hiện nay chúng ta phải đào tạo và phát triển lực lượng lao động ở tầm quốc tế.

ĐHQG-HCM đạt được những kết quả rất đáng tự hào

Với quan điểm lấy giáo dục đào tạo là quốc sách hàng đầu, trong những năm qua, Đảng và Nhà nước luôn đặc biệt quan tâm đến sự phát triển của giáo dục đào tạo nói chung, giáo dục đại học nói riêng. Nhiều cơ chế, chính sách đã được ban hành và triển khai hiệu quả, mang lại những kết quả tích cực, góp phần quan trọng vào quá trình phát triển kinh tế, xã hội của đất nước. Nhiều quốc gia và tổ chức quốc tế đã công nhận và đánh giá cao nỗ lực của Việt Nam trong việc đầu tư nâng cao chất lượng giáo dục đại học. Trong đó, có việc cải thiện chương trình học, nâng cao năng lực giảng dạy, tạo điều kiện tốt hơn cho sinh viên học tập và nghiên cứu.

Trong bối cảnh đó, tôi rất vui mừng được biết sau 28 năm xây dựng và phát triển, đến nay ĐHQG-HCM đã trở thành một trung tâm đào tạo đại học và sau đại học, nghiên cứu khoa học

và chuyển giao công nghệ hàng đầu của đất nước. Hầu hết lĩnh vực quan trọng đều hiện diện ở ĐHQG-HCM, như kỹ thuật công nghệ, khoa học tự nhiên, khoa học xã hội và nhân văn, kinh tế, luật, khoa học sức khỏe, sư phạm, nông nghiệp... Đặc biệt, ĐHQG-HCM đã chú trọng mở phân hiệu ở các địa phương. Tôi thấy mô hình này rất hay vì nó tạo cơ hội và điều kiện thuận lợi cho con em ở các địa phương được học đại học gần gia đình, nhất là ở vùng sâu, vùng xa.

So với các trường đại học mấy trăm năm thì ĐHQG-HCM còn rất trẻ. Chỉ 28 năm mà ĐHQG-HCM đạt được những kết quả rất đáng tự hào về quy mô, uy tín, nhất là về chất lượng đào tạo và nghiên cứu khoa học. Năm nay, ĐHQG-HCM thuộc top 1.000 các trường đại học tốt nhất thế giới với 5/9 ngành học đứng đầu Việt Nam, gồm kỹ thuật dầu khí, kỹ thuật điện và điện tử, kỹ thuật hóa học, khoa học môi trường và hóa học. Tất nhiên, chúng ta còn phải phấn đấu hơn nữa ở một số ngành về xã hội nhân văn. Chúng ta phải phát triển mạnh mẽ hơn nữa.

Tôi đề nghị ĐHQG-HCM nên tổng kết những thành tựu của mình rồi phổ biến cho mọi người - đặc biệt là các thầy cô giáo và học sinh, sinh viên - để bất kỳ ai đến học tập, nghiên cứu ở đây cũng có niềm tự hào. Và khi người ta có niềm tự hào thì người ta mới có động lực, cảm xúc, cảm hứng để học tập, nghiên cứu.

Phấn đấu để đứng trong top 100 đại học hàng đầu châu Á

Tình hình thế giới đang diễn biến phức tạp khó lường. Hậu quả đại dịch COVID-19 kéo dài, xung đột quân sự, các vấn đề an ninh phi truyền thống, biến đổi khí hậu, nghèo đói và bệnh tật, già hóa dân số, cạn kiệt tài nguyên..., được nhắc đến rất nhiều tại các diễn đàn kinh tế thế giới. Nói chung là khó khăn, thách thức nhiều hơn thời cơ, thuận lợi.

Mục tiêu rất lớn của nước ta là phát triển nhanh và bền vững. Mà muốn phát triển nhanh và bền vững, chúng ta phải chú trọng không chỉ vấn đề kinh tế mà còn vấn đề con người, về vấn đề môi trường, vấn đề an sinh xã hội và sức cạnh tranh của các cơ sở giáo dục đại học.

Giáo dục đại học không những đáp ứng yêu cầu của hiện tại mà còn phải đáp ứng yêu cầu của tương lai. Như vậy phải phát triển giáo dục theo chiều sâu, đào tạo theo chiều sâu, chứ không chỉ

giáo dục, đào tạo theo chiều rộng. Các cơ sở giáo dục đại học, trong đó có ĐHQG-HCM, phải phát huy hơn nữa vai trò của mình trong việc thực hiện mục tiêu đào tạo nhân tài, thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững.

Tôi đánh giá cao ĐHQG-HCM đã nhanh chóng xây dựng đề án phát triển ĐHQG-HCM thuộc nhóm cơ sở giáo dục đại học hàng đầu châu Á. ĐHQG-HCM cần sớm hoàn thiện đề án để trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt. Trên cơ sở đó, ĐHQG-HCM phải có quyết tâm cao, nỗ lực lớn, hành động quyết liệt trong việc thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp đề ra, để đứng trong top 100 cơ sở giáo dục đại học hàng đầu châu Á vào năm 2030, góp phần quan trọng vào việc kiến tạo động lực, tăng trưởng nhanh và bền vững cho vùng Đông Nam bộ, Đồng bằng sông Cửu Long nói riêng và cả nước nói chung.

Tôi xin lưu ý thêm một số nội dung mà ĐHQG-HCM cần thực hiện trong thời gian tới.

Thứ nhất là đẩy mạnh việc tuyển chọn, bồi dưỡng học sinh giỏi để đào tạo sinh viên, học viên tài năng ở tất cả ngành khoa học, nhất là các ngành khoa học cơ bản. Trong đó, phải có sự hài hòa giữa khoa học cơ bản về tự nhiên và khoa học cơ bản về xã hội, nhân văn.

Thứ hai là chú trọng thu hút, trọng dụng và phát triển đội ngũ nhà khoa học trẻ xuất sắc, nhà khoa học đầu ngành. Đó là những người giỏi chuyên môn, đam mê nghiên cứu khoa học, đóng vai trò chính yếu để làm nên một đại học danh tiếng.

Thứ ba là tập trung xây dựng và triển khai chương trình đào tạo, nghiên cứu và đổi mới sáng tạo trong các lĩnh vực công nghệ bán dẫn, công nghệ sinh học, chuyển đổi số, trí tuệ nhân tạo và các vấn đề xã hội nhân văn nổi bật ở trong nước cũng như trên phạm vi toàn cầu.

Thứ tư là phát triển nguồn lực tài chính bền vững, xây dựng Khu Đô thị ĐHQG-HCM xanh, hiện đại và bản sắc.

Tin tưởng vào sự đam mê, khát vọng của tuổi trẻ

Đến dự Lễ Khai khóa hôm nay, tôi muốn chia sẻ với các bạn học sinh, sinh viên một số suy nghĩ của mình.

Trước hết, Đảng, Nhà nước luôn quan tâm, tạo điều kiện tốt nhất để các bạn học tập, rèn

luyện, nghiên cứu, sáng tạo; trang bị cho các bạn hành trang đầy đủ nhất để bước vào đời, để trở thành những công dân toàn cầu. Đảng, Nhà nước, nhà trường đầu tư, chuẩn bị cho các bạn là đầu tư, chuẩn bị cho đất nước. Các bạn là chủ nhân tương lai của đất nước.

Để trở thành chủ nhân tương lai của đất nước, trở thành những công dân toàn cầu, các bạn cần có khát vọng và nhiệt huyết cống hiến, phát huy mạnh mẽ truyền thống tiên phong trong học tập, nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo. Chính các bạn sẽ là thế hệ tiếp nối, góp phần hiện thực hóa khát vọng xây dựng đất nước, mang lại sự phồn vinh, hạnh phúc cho nhân dân.

Các bạn cần chủ động, tích cực tự học, tự nghiên cứu, tự tìm tòi sáng tạo, nâng cao năng lực cá nhân. Tôi muốn nhấn mạnh đến tính tích cực và chủ động của mỗi cá nhân chúng ta. Tuổi trẻ phải có lý tưởng, hoài bão, ước mơ; phải dấn thân, trải nghiệm và cống hiến. Các bạn cần tích cực tham gia hoạt động xã hội và tình nguyện, tham gia các dự án và chương trình liên quan đến sự phát triển của cộng đồng, nhất là giúp đỡ những người yếu thế, trẻ em mồ côi, những người tàn tật.

Gắn với tinh thần tích cực sáng tạo và cống hiến, các bạn nên rèn giũa tư duy phản biện bằng cách tham gia các dự án, cuộc thi liên quan đến lĩnh vực mình quan tâm và có thể mạnh. Qua đó, các bạn sẽ mạnh dạn lên, tự tin hơn để tham gia các hội nghị, hội thảo ở trong nước và quốc tế, nâng cao kỹ năng tranh luận, phản biện.

Ngoài ra, các bạn cũng nên chủ động tham gia các chương trình, sự kiện khởi nghiệp để học hỏi từ những người thành công, rồi thực hành khởi nghiệp trong cộng đồng của mình, góp phần thúc đẩy xã hội phát triển. Vừa qua, tôi có dự mấy sự kiện khởi nghiệp của các trường đại học. Tôi thấy các bạn trẻ rất giàu ý tưởng và hăng hái khởi nghiệp, thậm chí ngay từ bậc trung học phổ thông.

Tôi tin tưởng rằng sự đam mê, ước mơ, hoài bão, khát vọng tuổi trẻ của các bạn sẽ tiếp tục được nuôi dưỡng, chấp cánh và thành hiện thực.

Chúc ĐHQG-HCM luôn xứng đáng là ngọn cờ đầu của hệ thống giáo dục đại học Việt Nam và tiếp tục có bước phát triển mới mang tính đột phá, góp phần quan trọng trong quá trình xây dựng và phát triển đất nước ■

.....

(*) *Tít và các trung đề do BBT đặt.*

GS.TS Nguyễn Xuân Thắng - Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch HĐLL TW, Giám đốc Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, phát biểu mở đầu buổi làm việc. Ảnh: Hoài Lê

ĐHQG-HCM ĐỀ CAO CÔNG TÁC GIẢNG DẠY VÀ NGHIÊN CỨU KHOA HỌC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

Hoài Lê

Ngày 21/9, ĐHQG-HCM đã tiếp đón GS.TS Nguyễn Xuân Thắng - Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Hội đồng Lý luận Trung ương (HĐLL TW), Giám đốc Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, đến làm việc tại Nhà Điều hành ĐHQG-HCM. PGS.TS Vũ Hải Quân - Giám đốc ĐHQG-HCM, đồng chủ trì buổi làm việc.

ĐHQG-HCM đạt nhiều thành tựu

Theo Công văn số 857 ngày 11/8/2023 của Thường trực HĐLL TW, Chủ tịch HĐLL TW sẽ có các buổi làm việc với một số cơ quan nghiên cứu khoa học lớn của cả nước, trong đó có ĐHQG-HCM. Buổi làm việc với ĐHQG-HCM là mở đầu của chuỗi các buổi làm việc này.

Theo đó, HĐLL TW muốn lắng nghe các đơn vị đánh giá nguồn lực, phương thức tổ chức, kết quả triển khai, những đóng góp trong công tác lý luận. Ông Nguyễn Xuân Thắng nhấn mạnh không chỉ lý luận chính trị (LLCT) mà còn bao gồm lý luận phát triển, lý luận về xây

dựng Đảng và hệ thống chính trị, lý luận về những lĩnh vực cụ thể...

Báo cáo về kết quả, thành tựu của ĐHQG-HCM qua 28 năm hình thành và phát triển, PGS.TS Vũ Hải Quân - Giám đốc ĐHQG-HCM, cho biết quy mô đào tạo hiện nay của ĐHQG-HCM khoảng hơn 90.000 sinh viên, học viên với 7 trường đại học thành viên. Về chất lượng đào tạo, ĐHQG-HCM có số lượng chương trình đào tạo được kiểm định đứng đầu cả nước, với khoảng 126 được kiểm định quốc tế. Trong nghiên cứu khoa học, ĐHQG-HCM năm 2022 dẫn đầu cả nước về công bố quốc tế.

Về công tác lý luận, PGS.TS Vũ Hải Quân cho biết trong lĩnh vực nghiên cứu về khoa học LLCT, ĐHQG-HCM có 2 giáo sư, 21 phó giáo sư và 62 tiến sĩ. ĐHQG-HCM ưu tiên cho một số đề tài về lý luận ở cả cấp quốc gia lẫn cấp ĐHQG, đã xây dựng được nhóm nghiên cứu mạnh. Về hợp tác địa phương, ĐHQG-HCM ký kết với 5 tỉnh, thành Đông Nam bộ gồm TP.HCM (hợp tác toàn diện), Bình Dương, Tây Ninh, Bà Rịa - Vũng Tàu, Bình Phước, trong đó đều có nội dung quan trọng là công tác tham mưu, tư vấn, phản biện chính sách cho các địa phương. Về hợp tác quốc tế, ĐHQG-HCM có 2 đối tác chiến lược là ĐHQG Seoul (Hàn Quốc) và ĐHQG Singapore.

Trong hệ thống ĐHQG-HCM, Giám đốc ĐHQG-HCM nhận xét Trung tâm LLCT, hiện đã nâng cấp thành Khoa Chính trị - Hành chính, là đơn vị chủ lực của ĐHQG-HCM trong công tác đào tạo và bồi dưỡng. Hiện nay, Khoa phụ trách 5 môn bắt buộc trong chương trình về vấn đề LLCT. ĐHQG-HCM đào tạo từ bậc đại học lên đến tiến sĩ trong các môn học

liên quan LLCT, chủ động tham gia biên soạn nhiều giáo trình phục vụ công tác nghiên cứu, đào tạo LLCT. Đặc biệt, ĐHQG-HCM còn xây dựng các video bài giảng của những môn học này để đổi mới phương pháp giảng dạy, tạo thành nguồn học liệu song song với bài giảng trực tiếp trên lớp.

Nhận thức vai trò của khoa học LLCT

PGS.TS Nguyễn Tiến Dũng - thành viên Tổ công tác xây dựng báo cáo về nghiên cứu khoa học LLCT ĐHQG-HCM, cho biết từ khi thành lập, ĐHQG-HCM đã đào tạo hàng trăm cán bộ, chuyên gia LLCT có trình độ cao, công tác tại các cơ quan trung ương, địa phương và các tổ chức, doanh nghiệp trong nước và quốc tế. ĐHQG-HCM đã có những quyết sách lớn trong việc đẩy mạnh công tác giảng dạy, nghiên cứu LLCT trong toàn hệ thống, đồng thời đóng góp tích cực vào công tác lý luận chung của trung ương và các địa phương.

ĐHQG-HCM luôn nhận thức sâu sắc về vị trí, vai trò và tầm quan trọng của công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học LLCT, có đội ngũ nhà nghiên cứu khá hùng hậu, mang tính chuyên ngành và liên ngành cao. Tuy nhiên, các ngành khoa học cơ bản thuộc lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn đang gặp nhiều khó khăn trong việc thu hút người học, đội ngũ giảng viên, nghiên cứu chưa kịp thời bổ sung, phát triển, ĐHQG-HCM thiếu các nhà nghiên cứu đầu ngành, có tầm ảnh hưởng, có khả năng đột phá trong nghiên cứu LLCT...

Tại buổi làm việc, Chủ tịch HĐLL TW Nguyễn Xuân Thắng đã có một số chỉ đạo đến ĐHQG-HCM. Theo đó, phát huy vai trò của ĐHQG-HCM trong liên kết vùng, trong việc xây dựng các chính sách, bao gồm chính sách phát triển kinh tế trong vùng; tăng cường công tác bảo vệ nền tảng chính trị, tư tưởng của Đảng, của Chủ tịch Hồ Chí Minh; chủ động hơn nữa trong hợp tác HĐLL TW, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, các cơ quan khác; có báo cáo định kỳ gửi cho HĐLL TW ■

PGS.TS Vũ Hải Quân -
Giám đốc ĐHQG-HCM, trình bày
về những thành tựu của ĐHQG-HCM.
Ảnh: Hoài Lê

“ ĐHQG-HCM luôn nhận thức sâu sắc về vị trí, vai trò và tầm quan trọng của công tác giảng dạy và nghiên cứu khoa học LLCT, có đội ngũ nhà nghiên cứu khá hùng hậu, mang tính chuyên ngành và liên ngành cao. ”

Phát triển nhóm nghiên cứu mạnh: NÂNG TẦM VỊ THẾ KHOA HỌC QUỐC TẾ CỦA ĐHQG-HCM

Phiên An - Thu Thảo - Hương Nhu - Thu Trang

Chiến lược phát triển ĐHQG-HCM giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2045 đã đặt mục tiêu đến năm 2030 ĐHQG-HCM sẽ thuộc top 100 các đại học hàng đầu châu Á. Một trong 6 nhóm chiến lược mà ĐHQG-HCM đề ra để đạt mục tiêu này là phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo, trong đó nhấn mạnh việc thành lập 10 nhóm nghiên cứu mạnh liên ngành và trung tâm xuất sắc tương đương khu vực châu Á và thế giới.

GS Phan Bách Thắng - Trưởng nhóm Chương trình nghiên cứu mạnh ĐHQG-HCM 2019-2024. Ảnh: Thu Thảo

Các nhóm nghiên cứu mạnh này được ĐHQG-HCM kỳ vọng sẽ đẩy mạnh nghiên cứu khoa học xuất sắc; phát triển nghiên cứu các lĩnh vực công nghệ tiên tiến, liên ngành phục vụ nền Công nghiệp 4.0. Từ đó, góp phần phát triển khoa học, công nghệ (KH-CN) và đổi mới sáng tạo của ĐHQG-HCM đủ năng lực thực hiện nhiệm vụ chiến lược quốc gia, nâng tầm vị thế quốc tế của ĐHQG-HCM.

Hạt nhân dẫn dắt nghiên cứu khoa học

Đến nay, ĐHQG-HCM đã hình thành trên 100 nhóm nghiên cứu thuộc các lĩnh vực từ khoa học tự nhiên (KHTN), khoa học xã hội

GS Võ Văn Tới sử dụng máy đo huyết áp và nhịp tim viên thông - sản phẩm nghiên cứu của nhóm Phát triển khoa học, công nghệ và kỹ thuật y sinh tiên tiến.
Ảnh: Thu Thảo

“ Nghiên cứu của nhóm có được thế giới quan tâm hay không, có được các đồng nghiệp trong nước và quốc tế dõi theo, trích dẫn kết quả hay không thì định hướng nghiên cứu rất quan trọng. Do đó, vai trò dẫn dắt của người trưởng nhóm và định hướng là một trong những yếu tố cốt lõi để một nhóm nghiên cứu mạnh hoạt động hiệu quả. ”

PGS.TS Lâm Quang Vinh

đến kỹ thuật - công nghệ. Trong đó, có 10 nhóm nghiên cứu mạnh. Đây là những nhóm nghiên cứu đạt nhiều kết quả cao trong nghiên cứu khoa học và đào tạo, tiếp cận các tiêu chí của đại học nghiên cứu tiên tiến.

Một nhóm nghiên cứu mạnh muốn duy trì và phát triển bền vững cần phải có năng lực nội sinh đủ lớn. Theo đó, trưởng nhóm nghiên cứu phải đạt học vị tiến sĩ và từng chủ trì ít nhất một đề tài cấp quốc gia, cấp ĐHQG-HCM (từ loại B trở lên), cấp sở KH&CN hoặc các đề tài hợp tác quốc tế.

Tùy từng lĩnh vực nghiên cứu, ĐHQG-HCM

đã có những quy định cụ thể đối với nhà khoa học giữ vai trò trưởng nhóm. Chẳng hạn, các trưởng nhóm đều phải công bố ít nhất 3 bài báo quốc tế đăng trên các tạp chí thuộc danh mục WoS/Scopus/Scimago. Trong đó, đối với lĩnh vực KHTN 2/3 bài báo này phải thuộc tạp chí Q1, kỹ thuật - công nghệ là 2/3 bài thuộc tạp chí Q2, KHXXH&NV là 1/3 bài đăng trên tạp chí Q2...

Theo PGS.TS Lâm Quang Vinh - Trưởng ban Ban KH&CN ĐHQG-HCM, để đứng đầu một nhóm nghiên cứu mạnh, nhà khoa học còn phải là người giàu uy tín trong lĩnh vực nghiên cứu của họ và có khả năng kết nối, thu hút các nhà khoa học khác cùng tham gia chương trình nghiên cứu.

“Nghiên cứu của nhóm có được thế giới quan tâm hay không, có được các đồng nghiệp trong nước và quốc tế dõi theo, trích dẫn kết quả hay không thì định hướng nghiên cứu rất quan trọng. Do đó, vai trò dẫn dắt của người trưởng nhóm và định hướng là một trong những yếu tố cốt lõi để một nhóm nghiên cứu mạnh hoạt động hiệu quả” - PGS.TS Lâm Quang Vinh cho biết.

Ngoài trưởng nhóm, một nhóm nghiên cứu cần tối thiểu 2 thành viên chính đạt học vị tiến sĩ trở lên và 3 thành viên là nghiên cứu sinh, học viên cao học hay sinh viên. Các thành viên này đều có cùng định hướng nghiên cứu với trưởng nhóm.

Trưởng ban Ban KH&CN ĐHQG-HCM nhận định: “Nhóm nghiên cứu mạnh sẽ góp phần hình thành và phát triển đội ngũ các chuyên gia, nhà khoa học đầu ngành ở từng lĩnh vực khoa học cụ thể. Qua đó, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và nghiên cứu khoa học của trường đại học cũng như nâng cao năng lực, khả năng nghiên cứu khoa học của trường đại học tiệm cận với những tiêu chuẩn của quốc tế”.

Năm 2018, ĐHQG-HCM đã ban hành văn bản hướng dẫn xây dựng chương trình nghiên cứu trọng điểm gắn liền với nhóm nghiên cứu mạnh. Trên cơ sở các nhóm nghiên cứu của các đơn vị thành viên, trực thuộc, ĐHQG-HCM đã tuyển chọn và đầu tư cho 10 nhóm nghiên cứu có đủ khả năng làm đầu mối triển khai các nghiên cứu đỉnh cao, dẫn dắt quá trình đổi mới sáng tạo nhằm hướng tới các sản phẩm KH&CN hoàn chỉnh phục vụ xã hội.

Các nhóm nghiên cứu mạnh này được ĐHQG-HCM đầu tư kinh phí dài hạn trong 5 năm để thực hiện các nhiệm vụ KH&CN theo định hướng đã đăng ký. Các nhóm nghiên cứu

GS Lê Văn Việt Mẫn báo cáo tiến độ nghiên cứu của nhóm Nghiên cứu sử dụng phụ phẩm ngành công nghiệp thực phẩm. Ảnh: Thu Thảo

còn được hỗ trợ, tư vấn chuẩn bị hồ sơ đăng ký sáng chế quốc tế. Đồng thời các thành viên tham gia nhóm nghiên cứu (đang công tác tại các đơn vị thành viên và trực thuộc ĐHQG-HCM) có thể đăng ký thực hiện các đề tài cấp ĐHQG-HCM để có thêm nguồn kinh phí hỗ trợ hoạt động của nhóm. Sản phẩm từ kết quả nghiên cứu ngoài bài báo công bố đỉnh cao, bằng sáng chế, đào tạo sau đại học còn là sự hình thành công nghệ nền, công nghệ cốt lõi có khả năng nâng cao giá trị cạnh tranh của doanh nghiệp, giúp thu hẹp khoảng cách giữa nhà khoa học và doanh nghiệp.

“Hàng năm, ĐHQG-HCM dành 1-1,5 tỷ kinh phí đầu tư cho các nhóm nghiên cứu mạnh. Sau hai năm, ĐHQG-HCM sẽ tổ chức hội đồng đánh giá hiệu quả hoạt động của các nhóm nghiên cứu này để xem xét việc có tiếp tục cấp kinh phí hay không. Một điều đáng lưu ý khác là ĐHQG-HCM đã yêu cầu các nhóm nghiên cứu mạnh phải trích 20% kinh phí được đầu tư để chi trả lương cho các học viên cao học, nghiên cứu sinh tham gia nhóm nghiên cứu. Chính các học viên cao học, nghiên cứu sinh này sẽ là thế hệ tiếp nối các thầy cô trong nhóm nghiên cứu ở tương lai” - PGS.TS Lâm Quang Vinh nhấn mạnh.

Sau 5 năm đầu tư, các nhóm nghiên cứu mạnh của ĐHQG-HCM bước đầu đã giúp nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong các lĩnh vực thế mạnh của ĐHQG-HCM như KH&CN vật liệu, công nghệ thông tin, công nghệ sinh học, hóa học và công nghệ hóa học, môi trường. Đồng thời, các nhóm nghiên cứu này đã thực hiện các nghiên cứu đỉnh cao, tiếp cận và nắm vững một số công nghệ tiên tiến của thế giới, giúp rút ngắn khoảng cách giữa nhà khoa học và

doanh nghiệp, đặc biệt là hoạt động đào tạo sau đại học được cải tiến theo chuẩn mực quốc tế.

Hình thành các trường phái nghiên cứu

Để phát huy thế mạnh nghiên cứu khoa học - công nghệ đa ngành, đa lĩnh vực của ĐHQG-HCM, nhóm nghiên cứu do GS Phan Bách Thắng - Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu Vật liệu Cấu trúc Nano và Phân tử (INOMAR) - làm trưởng nhóm, đã tạo được một mạng lưới hợp tác, kết nối 15 thành viên từ nhiều trường khác nhau trong hệ thống ĐHQG-HCM như: PGS.TS Trần Cao Vinh - Phòng thí nghiệm (PTN) Vật liệu Kỹ thuật cao; PGS.TS Phạm Kim Ngọc, TS Tạ Thị Kiều Hạnh, TS Trần Thị Như Hoa - Khoa Khoa học và Công nghệ Vật liệu; PGS.TS Vũ Thị Hạnh Thu - Khoa Vật lý và Vật lý kỹ thuật (Trường ĐH Khoa học Tự nhiên); PGS.TS Nguyễn Thị Hiệp, PGS.TS Vòng Bính Long - Khoa Kỹ thuật Y sinh (Trường ĐH Quốc Tế) và GS.TS Lê Minh Trí (Khoa Y ĐHQG-HCM).

Hướng nghiên cứu chính của nhóm là nâng cao chất lượng nghiên cứu và ứng dụng vật liệu tiên tiến (MOF/ZIF, ô xít...) trong lĩnh vực năng lượng sạch, chăm sóc sức khỏe, lưu trữ dữ liệu.

Đánh giá tiến độ thực hiện của nhóm, GS Phan Bách Thắng cho biết: “Chương trình nghiên cứu của nhóm được ĐHQG-HCM phê duyệt triển khai trong giai đoạn 2019-2024, bên cạnh nỗ lực của nhóm nghiên cứu cùng với sự hỗ trợ của ĐHQG-HCM về nguồn lực, hồ sơ, thủ tục giải ngân và báo cáo, đánh giá tiến độ đơn giản, minh bạch..., đã giúp nhóm triển khai các nội dung nghiên cứu thuận lợi và hiệu quả. Đến nay, nhóm nghiên cứu gần như đã hoàn thành tất cả sản phẩm, vượt tiến độ so với đăng ký: 1 bằng sáng chế Hoa Kỳ về vật liệu khung hữu cơ kim loại có thể ứng dụng trong lĩnh vực chuyển hóa CO₂ (US Patent 11,426,714, 2022); 21 công bố trên các tạp chí thuộc cơ sở dữ liệu WoS/Scopus có chỉ số Impact Factor trung bình là 4,5 (19 bài Q1, 2 bài Q2, trong đó có 1 bài thuộc *Nature Index - Applied Physics Letters* và công bố có IF cao nhất thuộc tạp chí *Biosensors and Bioelectronics* (IF=12,6), kết quả công bố trên tạp chí Q1 đạt vượt so với đăng ký - 19/15); 1 chương sách quốc tế; đào tạo 5 tiến sĩ và 8 thạc sĩ; 5 mẫu vật liệu; xây dựng mới 1 PTN Cảm biến Quang học ứng dụng trong lĩnh vực chăm sóc sức khỏe”.

Theo Giám đốc Trung tâm INOMAR, định hướng đầu tiên của ông khi xây dựng nhóm là sau

khi kết thúc 5 năm thực hiện chương trình, mỗi thành viên chủ chốt có thể lập một nhóm nghiên cứu mới, phát triển độc lập. Hiện tại, nhóm nghiên cứu đã xây dựng được 4 hướng nghiên cứu liên ngành, gồm nghiên cứu vật liệu trong chuyển hóa năng lượng nhiệt điện (GS Phan Bách Thắng - PGS.TS Trần Cao Vinh); vật liệu lưu trữ dữ liệu (PGS.TS Phạm Kim Ngọc) và vật liệu trong chăm sóc sức khỏe (dẫn truyền thuốc trúng đích - PGS.TS Đoàn Lê Hoàng Tân; cảm biến quang học - TS Trần Thị Như Hoa).

Ngoài ra, từ năm 2019 đến nay, các thành viên của nhóm cũng chủ nhiệm và nghiệm thu thành công 2 đề tài nghiên cứu cấp Nhà nước (Chương trình phát triển Vật lý Quốc gia), 3 đề tài cấp Quốc gia (Quý NAFOSTED), 4 đề tài cấp trọng điểm ĐHQG-HCM (VNU-B) có kết quả được công bố trên các tạp chí thuộc cơ sở dữ liệu WoS/Scopus uy tín như: *Chemical Engineering Journal* (IF = 15,1); *Journal of Hazardous Materials* (IF = 13,6); *Biosensors and Bioelectronics* (IF = 12,6); *ACS Materials Letters* (IF = 11,4); *ACS Applied Materials & Interfaces* (IF = 9,5); *Acta Materialia* (IF = 9,4); *Wiley Interdisciplinary Reviews: Nanomedicine and Nanobiotechnology* (IF = 8,6); *Sensors and Actuators B: Chemical* (IF = 8,4); *Environmental Research* (IF = 8,4); *Journal of Science: Advanced Materials and Devices* (IF = 8,0); *Applied Surface Sciences* (IF = 6,7); *Journal of Alloys and Compounds* (IF = 6,2); 3 kết quả nghiên cứu đang được thẩm định xét sáng chế quốc tế (1 Hoa Kỳ và 2 Hàn Quốc); 1 giải Nhì Hội thi Sáng tạo kỹ thuật TP.HCM lần thứ 27 năm 2023 và 1 giải Ba Giải thưởng Sáng tạo TP.HCM lần thứ ba năm 2023.

Hiện nay, các thành viên trong nhóm đang chủ nhiệm thực hiện 1 đề tài nhóm nghiên cứu

manh Quý NAFOSTED; 1 đề tài Quý Vingroup (VINIF); 1 đề tài VNU-A và 4 đề tài VNU-B.

GS Thắng định hướng đến năm 2030, bên cạnh việc tiếp tục triển khai các nội dung nghiên cứu cơ bản được công bố trên tạp chí khoa học quốc tế uy tín, nhóm sẽ tập trung thúc đẩy các nghiên cứu ứng dụng nhằm gia tăng số lượng sáng chế trong nước và quốc tế cũng như sản phẩm ứng dụng nhằm xác lập trường phái nghiên cứu đặc trưng của nhóm, đơn vị và của ĐHQG-HCM.

Ngoài mô hình hợp tác của nhóm do GS Phan Bách Thắng đảm nhiệm, mỗi trường thành viên ĐHQG-HCM đều có lĩnh vực mũi nhọn và nhóm nghiên cứu mạnh nổi bật. Điển hình, Trường ĐH Quốc Tế có nhóm “Phát triển khoa học, công nghệ và Kỹ thuật y Sinh tiên tiến đáp ứng xu hướng chăm sóc sức khỏe toàn diện” do GS Võ Văn Tới - nguyên Trưởng Bộ môn Kỹ thuật Y Sinh, Trợ lý Ban Giám hiệu Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM về Phát triển Khoa học, Kỹ thuật và Công nghệ Sức khỏe và Sự sống - phụ trách.

Nhóm có trên 20 thành viên là giảng viên và sinh viên Khoa Kỹ thuật Y Sinh. GS Võ Văn Tới cho hay, nhóm nghiên cứu vận hành bằng cách để mọi thành viên được nghiên cứu theo thể mạnh riêng và bám sát mục tiêu chung.

Trong 3 năm hoạt động kể từ tháng 6/2021, nhóm đã theo đúng tiến độ mong muốn. Cụ thể, nhóm đã hoàn thành nhiệm vụ đào tạo và đáp ứng khoảng 70% số lượng bài báo công bố quốc tế cũng như chế tạo nhiều thiết bị y tế. Ngoài ra, nhóm cũng đã nộp nhiều đơn xin cấp bằng sáng chế ở Việt Nam, Hoa Kỳ và nhiều nước khác trên thế giới.

Trong đó, một số thiết bị đã được chuyển giao công nghệ cho doanh nghiệp và cấp phép lưu hành. Nổi bật nhất là máy đo huyết áp và nhịp tim viễn thông ra mắt vào năm 2022. Điểm nổi trội của thiết bị này là nhỏ gọn, bệnh nhân có thể đeo trực tiếp lên tay và đo theo ý muốn hay đo tự động theo tần suất suốt ngày.

“Chúng tôi còn ứng dụng Internet vạn vật (IoT) vào máy để bệnh nhân tiện theo dõi sức khỏe. Đi kèm với máy là phần mềm có vai trò nhận, gửi và thống kê dữ liệu tự động. Do đó, với thiết bị này, người nhà có thể chăm sóc bệnh nhân từ xa, các bác sĩ cũng có thể theo dõi và hỗ trợ đồng thời cho nhiều bệnh nhân” - GS Võ Văn Tới phân tích.

Nhìn chung, các thiết bị y tế do nhóm chế tạo

“ Trong quá trình hoạt động, nhóm đã nhận được sự hỗ trợ của ĐHQG-HCM về kinh phí nghiên cứu và mua sắm thiết bị. Tôi đánh giá cao vai trò của ĐHQG-HCM trong việc thúc đẩy sự phát triển của các nhóm nghiên cứu mạnh.

GS Lê Văn Việt Mẫn

đều chú trọng phát triển y tế viễn thông, có khả năng đáp ứng nhu cầu của đa số người dân Việt Nam, nhất là những người ở vùng sâu, vùng xa. Đặc biệt, những thiết bị này còn phải nằm trong “tầm tay” của các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Về lĩnh vực công nghệ thực phẩm, nhóm nghiên cứu mạnh “Sử dụng phụ phẩm ngành công nghiệp thực phẩm để sản xuất thực phẩm chức năng và sản phẩm có giá trị gia tăng” của Trường ĐH Bách Khoa đã có nhiều đóng góp nổi bật.

Trong giai đoạn 2020-2023, dưới sự dẫn dắt của GS Lê Văn Việt Mẫn - Trưởng Bộ môn Công nghệ Thực phẩm, Khoa Kỹ thuật Hóa học, Trường ĐH Bách Khoa - nhóm đã nghiên cứu thành công 5 thực phẩm chức năng giàu xơ và chất chống oxy hóa dành cho người béo phì, đái tháo đường, táo bón; hoàn thiện 5 quy trình sản xuất thực phẩm chức năng sử dụng phụ phẩm của ngành chế biến lương thực và rau quả; công bố 4 bài Q1, 7 bài Q2 và 5 đơn xin bằng độc quyền sáng chế.

Nói về hướng nghiên cứu của nhóm, GS Lê Văn Việt Mẫn giải thích: “Phần lớn phụ phẩm ngành nông nghiệp và công nghiệp thực phẩm ở nước ta hiện nay được dùng làm thức ăn cho gia súc. Thay vì tách chiết những thành phần có giá trị, nhóm tìm cách sử dụng hầu hết thành phần có trong phụ phẩm để tạo ra thực phẩm chức năng và những chế phẩm bổ sung vào thực phẩm, nhằm tăng cường sức khỏe cho người dùng”.

Để đánh giá tác động của thực phẩm chức năng do nhóm nghiên cứu đến sức khỏe con người, nhóm đã hợp tác với Trung tâm Dinh dưỡng TP.HCM và Bộ môn Dinh dưỡng Trường ĐH Y khoa Phạm Ngọc Thạch thực hiện phần nghiên cứu in-vivo (nghiên cứu trên cơ thể sống).

GS Lê Văn Việt Mẫn chia sẻ: “Trong quá trình hoạt động, nhóm đã nhận được sự hỗ trợ của ĐHQG-HCM về kinh phí nghiên cứu và mua sắm thiết bị. Tôi đánh giá cao vai trò của ĐHQG-HCM trong việc thúc đẩy sự phát triển của các nhóm nghiên cứu mạnh”.

Ở hai năm tiếp theo, nhóm sẽ hợp tác với một số doanh nghiệp để thử nghiệm và hoàn thiện những công thức, quy trình sản xuất tiềm năng, hướng đến việc chuyển giao công nghệ.

Theo PGS.TS Lâm Quang Vinh, ĐHQG-HCM đang trình Thủ tướng phê duyệt Đề án Phát triển ĐHQG-HCM thuộc nhóm cơ sở giáo dục hàng đầu châu Á. Trong đề án này có tiêu đề án Thành lập Trung tâm Đổi mới Sáng tạo ĐHQG-HCM.

Một trong những mục tiêu cụ thể của Trung tâm này là kết nối các nhà khoa học/nhóm nghiên cứu cung cấp công nghệ với các doanh nghiệp trong nước, nhất là các doanh nghiệp nhỏ và vừa. Khi trung tâm này được thành lập, đây sẽ là hệ sinh thái phát triển những công nghệ nền tảng, tạo môi trường thuận cho hoạt động của các nhóm nghiên cứu mạnh ■

10 nhóm nghiên cứu mạnh của ĐHQG-HCM

1/ Nhóm nghiên cứu vật liệu và linh kiện ứng dụng trong lĩnh vực chuyển hóa năng lượng và lưu trữ dữ liệu - GS Phan Bách Thắng, Trung tâm INOMAR.

2/ Nhóm nghiên cứu đồng tạo sinh giá trị dịch vụ cho chất lượng cuộc sống tốt hơn - PGS.TS Lê Nguyễn Hậu, Trường ĐH Bách Khoa.

3/ Nhóm nghiên cứu tổng hợp hữu cơ trong điều kiện hóa học xanh - GS Phan Thanh Sơn Nam/TS Nguyễn Thanh Tùng, Trường ĐH Bách Khoa.

4/ Nhóm nghiên cứu phát triển công nghệ sinh học màng quang hóa kết hợp hệ vi tảo và vi khuẩn cộng hợp xử lý nước thải - PGS.TS Bùi Xuân Thành, Trường ĐH Bách Khoa

5/ Nhóm nghiên cứu sử dụng phụ phẩm ngành công nghiệp thực phẩm để sản xuất thực phẩm chức năng và sản phẩm có giá trị gia tăng - GS Lê Văn Việt Mẫn, Trường ĐH Bách Khoa.

6/ Nhóm nghiên cứu phát triển giải pháp nền tảng cho các hệ thống thông minh - PGS.TS Phạm Trần Vũ, Trường ĐH Bách Khoa.

7/ Nhóm nghiên cứu hóa dược - GS Nguyễn Thị Thanh Mai, Trường ĐH KHTN.

8/ Nhóm nghiên cứu Phát triển khoa học, công nghệ và kỹ thuật y sinh tiên tiến đáp ứng xu hướng chăm sóc sức khỏe toàn diện - GS Võ Văn Tới, Trường ĐH Quốc Tế.

9/ Nhóm nghiên cứu kỹ thuật và hệ thống không phát thải trong sản xuất công - nông nghiệp tại Việt Nam - GS Lê Thanh Hải, Viện Môi trường và Tài nguyên.

10/ Nhóm nghiên cứu phát triển bền vững kinh tế và tài chính - GS Nguyễn Thị Cảnh, Trường ĐH Kinh tế - Luật.

KỶ VỌNG HÌNH THÀNH CÁC NHÓM NGHIÊN CỨU KHOA HỌC LIÊN NGÀNH

Thu Trang

Bên cạnh các nhóm nghiên cứu mạnh, ĐHQG-HCM còn thành lập Câu lạc bộ (CLB) Nghiên cứu liên ngành nhằm thúc đẩy hoạt động nghiên cứu ngày càng phát triển đa dạng và có chiều sâu, đồng thời tăng cường công bố quốc tế một cách hiệu quả.

PGS.TS Vũ Hải Quân bày tỏ kỳ vọng về hoạt động của CLB Nghiên cứu liên ngành.

Đến nay, CLB Nghiên cứu liên ngành đã tổ chức được 4 buổi sinh hoạt định kỳ với những nội dung, chủ đề thiết thực, thu hút được sự quan tâm của nhiều người.

Không gian sinh hoạt học thuật cởi mở

Tại buổi sinh hoạt đầu tiên của CLB Nghiên cứu liên ngành vào ngày 14/10, PGS.TS Vũ Hải Quân - Giám đốc ĐHQG-HCM, cho rằng chúng ta cần "thẳng thắn thừa nhận" sự thật là số lượng nghiên cứu sinh và học viên cao học thuộc khối KHXH&NV chưa nhiều; số lượng xuất bản quốc tế của Trường ĐH KHXH&NV nói riêng và khối KHXH&NV nói chung còn thấp.

Ông Quân kỳ vọng việc tổ chức sinh hoạt CLB Nghiên cứu liên ngành sẽ tạo không gian sinh hoạt học thuật cởi mở để các nhà khoa học có thể chia sẻ kinh nghiệm, hỗ trợ nhau trong công tác nghiên cứu; từ đó, thúc đẩy hoạt động nghiên cứu và nâng cao số lượng công bố quốc tế trong lĩnh vực KHXH&NV. Đây cũng là dịp để các nhà khoa

học có thể kết nối, hợp tác để hình thành các nhóm nghiên cứu khoa học liên ngành.

Bên cạnh việc xuất bản bài báo khoa học trên các tạp chí quốc tế, ĐHQG-HCM còn mong muốn các nhà nghiên cứu lĩnh vực KHXH&NV sẽ có những báo cáo khoa học mang tính chất dẫn dắt, định hướng và phản biện về những vấn đề mà xã hội quan tâm.

PGS.TS Vũ Hải Quân nói: "Mỗi năm, ĐHQG-HCM đặt hàng 1-2 báo cáo khoa học về các lĩnh vực kinh tế, xã hội, giáo dục. Tôi rất mong những báo cáo đó thể hiện được vai trò tiên phong của ĐHQG-HCM trong việc phản biện, xây dựng các chính sách về những vấn đề lớn của xã hội, đóng góp cho sự phát triển của đất nước".

Để mô hình CLB thật sự hiệu quả, Giám đốc ĐHQG-HCM cho rằng nội dung mỗi buổi sinh hoạt phải cụ thể. Ông còn đề cập mô hình hoạt động của một CLB thuộc lãnh đạo các trường THPT ở New Zealand. Mỗi tháng, một thầy cô chia sẻ về một vấn đề, cũng như cách họ giải quyết vấn đề đó. Những thành viên khác sẽ góp ý thêm các giải pháp để học hỏi lẫn nhau.

"Tôi tin rằng mô hình CLB chỉ phát triển bền vững khi mỗi người tham gia đều có thu hoạch và đóng góp. Vậy nên, bên cạnh việc lắng nghe, các thầy cô có thể chia sẻ, góp ý hướng tiếp cận của mình để giải quyết vấn đề. Như vậy, không khí sinh hoạt CLB sẽ sôi nổi hơn và thực sự hiệu quả" - Giám đốc ĐHQG-HCM khẳng định.

Hy vọng hình thành đề tài nghiên cứu liên ngành

Buổi sinh hoạt lần 1 của CLB Nghiên cứu liên ngành xoay quanh chủ đề Phương pháp nghiên cứu định tính, nghiên cứu định lượng và một số khuyến nghị trong lĩnh vực KHXH&NV.

Là báo cáo viên chính của buổi sinh hoạt,

Toàn cảnh buổi sinh hoạt CLB Nghiên cứu liên ngành.

PGS.TS Nguyễn Phương Thảo chia sẻ kinh nghiệm nghiên cứu khoa học tại buổi sinh hoạt CLB.

TS Nguyễn Thị Hạ Ni chia sẻ quan điểm về nghiên cứu khoa học liên ngành.

PGS.TS Nguyễn Phương Thảo - Giảng viên cao cấp Khoa Công nghệ Sinh học, Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM, đề cập một số sai lầm khi phân tích, diễn giải dữ liệu định tính và định

lượng như: thu mẫu không khách quan, đặt câu hỏi sai dẫn đến việc xử lý lý số liệu thống kê sai, diễn dịch sai kết quả.

Đối với dữ liệu định lượng, PGS.TS Nguyễn Phương Thảo cho rằng cần chú ý cỡ mẫu để chọn phương pháp nghiên cứu, thống kê phù hợp. Sau đó, phải kiểm tra tính ngẫu nhiên của mẫu để tránh sai sót khi xử lý số liệu thống kê. Đồng thời,

chú ý bản chất biến và dữ liệu mình thu thập có trả lời cho câu hỏi nghiên cứu không.

Báo cáo viên Nguyễn Phương Thảo nói thêm: "Phương pháp nghiên cứu định tính rất dễ bị thiên kiến. Do vậy, trong quá trình tổng hợp thông tin, nhà nghiên cứu phải đọc nhiều tài liệu và xác định thiên kiến công bố để giữ tính khách quan cho nghiên cứu".

Với góc nhìn của một nhà khoa học trong lĩnh vực khoa học tự nhiên, PGS.TS Nguyễn Phương Thảo thường áp dụng phương pháp định lượng hóa dữ liệu định tính khi thực hiện các đề tài nghiên cứu khoa học liên ngành. Ví dụ, khi xét về mức độ hài lòng, cô chia thành thang điểm 1-10 để đánh giá chính xác hơn. Cách định lượng hóa dữ liệu định tính này cũng giúp cô tránh thiên kiến khi thực hiện nghiên cứu.

Thảo luận về vấn đề này, TS Nguyễn Thị Hạ Ni - Giảng viên Khoa Giáo dục, Trường ĐH KHXH&NV, cho rằng việc định lượng hóa dữ liệu định tính là một trong những phương pháp tốt để thực hiện nghiên cứu khoa học. Nhưng không nhất thiết phải luôn lượng hóa dữ liệu định tính.

TS Nguyễn Thị Hạ Ni cũng nhấn mạnh tầm quan trọng của việc xác lập cơ sở triết lý. Theo cô, để nghiên cứu khoa học liên ngành hiệu quả, các nhà khoa học phải chia sẻ, thấu hiểu và dung hợp với nhau dựa trên điểm tiếp cận riêng của mỗi ngành.

TS Lê Hoàng Dũng - Phó Hiệu trưởng Trường ĐHKHXH&NV, hy vọng CLB Nghiên cứu liên ngành sẽ là nơi các nhà khoa học thuộc các ngành khác nhau hiểu nhau hơn, tìm được mối quan tâm chung để hình thành các đề tài nghiên cứu liên ngành ■

ĐHQG-HCM XÂY DỰNG CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO VÀ NGHIÊN CỨU THIẾT KẾ VI MẠCH

Lê Hoài - Thiện Thông

Hướng tới việc phát triển các ngành đào tạo mới, đáp ứng nhu cầu phát triển kinh tế, xã hội của đất nước, ĐHQG-HCM đã tổ chức Tọa đàm "Xây dựng Chương trình đào tạo, nghiên cứu tiên tiến ngành Thiết kế vi mạch tại ĐHQG-HCM".

Tọa đàm thu hút các báo cáo viên là chuyên gia trong và ngoài nước.
Ảnh: Lê Hoài

Tọa đàm có sự tham gia của các báo cáo viên là chuyên gia nước ngoài đến từ ĐHQG Seoul (Hàn Quốc), ĐH Điện tử - Truyền thông (Nhật Bản), ĐHQG Thanh Hoa (Đài Loan).

Nhu cầu cấp thiết về nguồn nhân lực

Tọa đàm nhằm trao đổi, học tập kinh nghiệm thiết kế chương trình, tổ chức đào tạo, và phát triển nghiên cứu lĩnh vực vi mạch của các trường đại học có thế mạnh trong đào tạo thiết kế vi mạch khu vực châu Á (Hàn Quốc, Đài Loan, Nhật Bản); chia sẻ nhu cầu phát triển nguồn nhân lực lĩnh vực nghiên cứu, chế tạo, đóng gói chip cho các chính phủ, địa phương và các doanh nghiệp.

Từ đó, ĐHQG-HCM hướng đến hoàn thiện khung chương trình đào tạo và nghiên cứu lĩnh vực thiết kế vi mạch; xúc tiến hợp tác giữa ĐHQG-HCM với các trường đại học, tổ chức quốc tế, địa phương và doanh nghiệp

trong lĩnh vực đào tạo và nghiên cứu vi mạch. ĐHQG-HCM thể hiện vai trò chủ động trong việc tham gia thực hiện chiến lược phát triển công nghiệp vi mạch tại Việt Nam.

Sau đại dịch COVID-19, nền công nghiệp vi mạch bán dẫn thế giới đang trải qua giai đoạn tái cấu trúc chuỗi cung ứng để mở rộng mạng lưới các nhà cung cấp trên toàn cầu, nhằm tránh phụ thuộc vào một thị trường hay một khu vực. Các tập đoàn thiết kế vi mạch trên thế giới đang chuyển hướng hoạt động, tăng cường đầu tư và tìm kiếm nguồn nhân lực tiềm năng tại Việt Nam.

Có thể quan sát rõ làn sóng này từ năm 2021 đến nay: một số tập đoàn lớn như AT&S (Áo), Ampe Computing (Mỹ), Marvell Technology (Mỹ), Faraday (Đài Loan), Realtek (Đài Loan)... đã đến Việt Nam, đặc biệt là TP.HCM, để phát triển nhà máy và quy mô đội ngũ thiết kế ngành công nghiệp vi mạch. Nhân lực họ cần không chỉ là kỹ sư thiết kế back-end mà còn cả thiết kế kiến trúc, front-end.

Điều này làm cho nhu cầu nguồn nhân lực chất lượng cao về vi mạch trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. ĐHQG-HCM với vai trò là một trong hai hệ thống giáo dục lớn nhất Việt Nam, phải là nơi tiên phong trong việc xây dựng các chương trình đào tạo chuyên sâu về vi mạch.

PGS.TS Mai Thanh Phong - Hiệu trưởng Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM, cho biết chuỗi cung ứng vi mạch bán dẫn trên thế giới có thể chia thành 4 khâu, gồm thiết kế, sản xuất, đóng gói - kiểm tra, và chế tạo thiết bị. Hiện nay, Việt Nam chưa thể tham gia khâu chế tạo thiết bị. Trong khi đó, một vài công ty đóng gói - kiểm tra chip đã xuất hiện ở Việt Nam nhưng đều thuộc nước ngoài. Trước mắt, Việt

PGS.TS Vũ Hải Quân - Giám đốc ĐHQG-HCM, nhấn mạnh đào tạo và nghiên cứu vi mạch sẽ triển khai song hành. Ảnh: Lê Hoài

TS Võ Xuân Hoài - Phó Giám đốc Trung tâm Đổi mới sáng tạo Quốc gia, đề cao vai trò của 2 ĐHQG và ĐH Bách Khoa Hà Nội. Ảnh: Thiện Thông

Nam chỉ có thể tham gia khâu thiết kế vi mạch.

Theo TS Huỳnh Phú Minh Cường, Phó Trưởng khoa Khoa Điện - Điện tử, Trường ĐH Bách Khoa, trong giai đoạn sắp tới, ước đoán ngành vi mạch trong nước cần 1.000 kỹ sư mỗi năm, nhưng hiện tại Việt Nam không có nhiều nhân lực chuyên về sản xuất, thiết kế vi mạch, cũng như chưa có sản phẩm mẫu, sản phẩm thương mại hóa. Do đó, vẫn còn khoảng trống trong việc đào tạo nhân lực phục vụ nhu cầu của doanh nghiệp.

Thách thức về kinh nghiệm

PGS.TS Trần Mạnh Hà - Phó Ban Đào tạo ĐHQG-HCM, thông tin rằng ĐHQG-HCM đang hướng đến việc xây dựng chương trình đào tạo khoảng 1.000 kỹ sư thiết kế vi mạch trong 5 năm ở bậc đại học và sau đại học, nhằm góp phần tăng cường nhân lực cho ngành này. Khung chương trình đào tạo sẽ gồm các khóa chuyên

sâu, cấp tốc và hợp tác với doanh nghiệp. Kỹ sư tốt nghiệp có thể nhận chứng chỉ quốc tế để đi làm hoặc học lên bậc sau đại học.

Tuy nhiên, ông cho biết ĐHQG-HCM đối mặt với các thách thức về kinh nghiệm triển khai, cơ sở vật chất, cũng như chương trình riêng. Do đó, ĐHQG-HCM cần thu hút chuyên gia quốc tế, Việt kiều về nước, nhằm xây dựng đội ngũ giảng viên, các nhóm nghiên cứu mạnh, liên minh hợp tác trong lĩnh vực vi mạch bán dẫn.

TS Võ Xuân Hoài - Phó Giám đốc Trung tâm Đổi mới sáng tạo Quốc gia, trình bày về cơ hội, thách thức trong việc phát triển nguồn nhân lực cho ngành thiết kế vi mạch bán dẫn tại Việt Nam. Theo ông, lực lượng trong nước về lĩnh vực kỹ thuật, công nghệ có nhiều đặc tính rất phù hợp với ngành công nghiệp bán dẫn; riêng ngành điện tử ở Việt Nam ước tính có khoảng 500.000 kỹ sư, 1 triệu công nhân, 5.000 kỹ sư cao cấp về điện tử và chip.

Ông cho rằng để phát triển nguồn nhân lực ngành vi mạch, cần tập trung vào nhóm các đại học tiên phong như hai ĐHQG và ĐH Bách Khoa Hà Nội, tăng cường chương trình đào tạo, đầu tư cơ sở vật chất, thu hút chuyên gia, nhà khoa học.

GS Lee Hyuk-jae - Trưởng Khoa Điện và Kỹ thuật Máy tính, ĐHQG Seoul, dẫn chứng ở Hàn Quốc, ĐHQG Seoul khuyến khích sinh viên các ngành khác học thêm hoặc học song ngành để trở thành kỹ sư vi mạch. Đây là giải pháp thúc đẩy tăng trưởng nguồn nhân lực cho lĩnh vực này. Ông cũng cho rằng nên có sự hợp tác giữa doanh nghiệp và trường đại học. Doanh nghiệp sẽ đến trường đại học chia sẻ kinh nghiệm thực tiễn; ngược lại, sinh viên sẽ thực tập về thiết kế, sản xuất chip tại doanh nghiệp.

Tổng kết tọa đàm, PGS.TS Vũ Hải Quân - Giám đốc ĐHQG-HCM, cho biết chương trình đào tạo tiên tiến về thiết kế vi mạch ở bậc đại học và sau đại học của ĐHQG-HCM sẽ gắn liền với thực tiễn của các doanh nghiệp, kinh nghiệm từ các quốc gia có thế mạnh, và kết nối với định hướng chung từ Chính phủ. Ông nhấn mạnh đào tạo và nghiên cứu vi mạch sẽ triển khai song hành, các phòng thí nghiệm hiện đại phục vụ hai mục tiêu này sẽ được xây dựng. Phòng thí nghiệm không chỉ phục vụ cho các chuyên gia, sinh viên trong hệ thống ĐHQG-HCM mà có thể sẽ mở rộng khả năng phục vụ cho các nhà khoa học, sinh viên quan tâm đến vi mạch, bán dẫn ở khu vực phía Nam ■

TRUNG TÂM KIỂM ĐỊNH CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC ĐHQG-HCM NGÀY Càng ĐƯỢC TÍN NHIỆM CAO

Lê Hoài

Trung tâm Kiểm định chất lượng giáo dục ĐHQG-HCM được thành lập vào ngày 22/11/2013 theo quyết định của Bộ GD&ĐT.

Trung tâm KĐCLGD ĐHQG-HCM và PGS.TS Lê Ngọc Quỳnh Lam - Giám đốc Trung tâm, nhận Bằng khen của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT.

Đây là một trong hai trung tâm đầu tiên của cả nước có nhiệm vụ đánh giá và công nhận chất lượng giáo dục cho các cơ sở giáo dục (CSGD) và chương trình đào tạo (CTĐT). Từ đó, góp phần vào việc nâng cao chất lượng, hiệu quả và đảm bảo tính trách nhiệm, giải trình, đảm bảo quyền lợi của người học và giúp hội nhập quốc tế.

Các kết quả đáng khích lệ

Phát biểu tại Lễ kỷ niệm 10 năm thành lập, PGS.TS Lê Ngọc Quỳnh Lam - Giám đốc Trung tâm KĐCLGD ĐHQG-HCM, cho biết với sự quan tâm, hỗ trợ từ Bộ GD&ĐT, ĐHQG-HCM, các cơ quan và ban ngành, các đối tác trong và ngoài nước, Trung tâm đã đạt được kết quả đáng khích lệ. Theo đó, Trung tâm đã tích cực ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số trong các hoạt động quản lý, kiểm định và đào tạo, bồi dưỡng.

Tính đến nay, Trung tâm đã triển khai 189 đoàn đánh giá ngoài, hoàn thành KĐCLGD

cho 62 lượt CSGD và 142 lượt CTĐT; đào tạo nhiều thầy cô có chứng chỉ, chứng nhận kiểm định viên; thực hiện 40 khóa bồi dưỡng, tư vấn đội ngũ làm công tác đảm bảo chất lượng và KĐCLGD tại các CSGD trên cả nước; hợp tác quốc tế...

Với những kết quả này, Trung tâm đã nhận được sự tín nhiệm từ các CSGD, đối tác, chuyên gia, cơ quan ban ngành. Trung tâm nhiều lần nhận Bằng khen, cờ thi đua của Bộ GD&ĐT, ĐHQG-HCM cho các tập thể và cá nhân.

"Trong giai đoạn sắp tới, Trung tâm sẽ tiếp tục phấn đấu để trở thành tổ chức kiểm định chuyên nghiệp, luôn hướng đến mục tiêu chất lượng, hiệu quả, công bằng, sáng tạo trong lĩnh vực KĐCLGD Việt Nam, được khu vực và thế giới công nhận" - PGS.TS Lê Ngọc Quỳnh Lam bày tỏ.

Thúc đẩy nâng cao chất lượng đào tạo

PGS.TS Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, cho biết ĐHQG-HCM là hệ

PGS.TS Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, trao Giấy khen của Giám đốc ĐHQG-HCM cho các cá nhân và tập thể.

PGS.TS Huỳnh Văn Chương - Cục trưởng Cục Quản lý chất lượng, Bộ GD&ĐT, biểu dương những đóng góp của Trung tâm KĐCLGD ĐHQG-HCM.

thống nòng cốt, tiên phong trong hệ thống giáo dục đại học. ĐHQG-HCM đóng góp tích cực vào việc thúc đẩy tiến bộ xã hội thông qua việc cung cấp các CTĐT chất lượng cao đạt các chuẩn mực khu vực và quốc tế, các công trình nghiên cứu khoa học công nghệ đa ngành, đa lĩnh vực và các dịch vụ chất lượng cao với phương châm gắn kết và phục vụ cộng đồng.

Ngay từ những ngày đầu thành lập, ĐHQG-HCM đã chú trọng công tác đảm bảo chất lượng (ĐBCL) và KĐCL bằng việc tiên phong xây dựng hệ thống ĐBCL nội bộ. Trong nhiều năm liền, ĐHQG-HCM là đơn vị đạt nhiều tiêu chuẩn KĐCL uy tín của khu vực và thế giới, đứng đầu cả nước về số lượng chương trình được kiểm định theo chuẩn quốc tế.

Theo PGS.TS Huỳnh Văn Chương - Cục trưởng Cục Quản lý chất lượng, Bộ GD&ĐT, năm 2023 cũng là kỷ niệm 20 năm thành lập Cục Quản lý chất lượng thuộc Bộ GD&ĐT. Sau 20 năm xây dựng và phát triển, hệ thống đảm bảo và KĐCLGD đại học ở nước ta đã đạt được rất

nhiều kết quả quan trọng, thúc đẩy việc hiện thực hóa tự chủ gắn với trách nhiệm giải trình của các CSGD đại học.

"Trong hành trình này, Trung tâm KĐCLGD ĐHQG-HCM với đội ngũ chuyên gia giàu năng lực, tâm huyết đã có nhiều đóng góp trong việc xây dựng và triển khai các chính sách, quy định, hướng dẫn thực hiện về công tác đảm bảo và KĐCL, góp phần hình thành và lan tỏa văn hóa chất lượng trong các CSGD và nâng cao chất lượng đào tạo bậc đại học" - Cục trưởng đánh giá.

Ông nhận định rằng công tác ĐBCL và KĐCLGD có vai trò rất lớn trong việc góp phần nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực. Trong thời gian tới, nhiệm vụ của toàn ngành giáo dục nói chung và công tác KĐCLGD nói riêng mang nhiều trọng trách để hướng đến nâng cao chất lượng đào tạo trong các CSGD và đổi mới toàn diện giáo dục đại học.

Cục trưởng Huỳnh Văn Chương nêu 3 đề nghị quan trọng đối với Trung tâm KĐCLGD ĐHQG-HCM. Thứ nhất, Trung tâm tiếp tục phấn đấu giữ vững sự tín nhiệm cao, có những khuyến nghị tốt để chia sẻ những giải pháp thực hiện hiệu quả trong quản trị, quản lý và vận hành CSGD, CTĐT phù hợp cho các CSGD trong cả nước. Thứ hai, Trung tâm tiếp tục nâng cao hiệu quả, chất lượng công tác bồi dưỡng nghiệp vụ kiểm định viên và đội ngũ làm công tác ĐBCL. Thứ ba, duy trì và phát huy thế mạnh của Trung tâm, tiếp tục có nhiều đóng góp cho sự phát triển của hệ thống ĐBCL ở Việt Nam, chủ động tiếp cận các tiêu chuẩn quốc tế về KĐCLGD... ■

ĐÁNH GIÁ NĂNG LỰC SẼ LÀ KỲ THI CHUNG ĐỂ XÉT TUYỂN VÀO CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC

Hương Nhu - Thu Thảo

Đó là nhận định của TS Nguyễn Đức Nghĩa - nguyên Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, tại Hội nghị tổng kết công tác tổ chức kỳ thi Đánh giá năng lực (ĐGNL) ĐHQG-HCM năm 2023, dự thảo kế hoạch năm 2024 và định hướng kỳ thi năm 2025.

Toàn cảnh buổi thảo luận tại Hội nghị. Ảnh: Thu Thảo

Qua 6 năm triển khai, kỳ thi ĐGNL đã tạo được sự tin cậy đối với các cơ sở giáo dục đào tạo, phụ huynh, thí sinh trên toàn quốc, góp phần vào sự thành công của công tác tuyển sinh đại học (ĐH), cao đẳng (CĐ) trong toàn hệ thống giáo dục Việt Nam.

Kỳ thi được cải tiến liên tục

PGS.TS Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, đánh giá: "Kết quả của kỳ thi ĐGNL không chỉ được dùng để tuyển sinh cho các cơ sở đào tạo trong hệ thống ĐHQG-HCM mà còn được 97 trường ĐH, CĐ sử dụng để xét tuyển thí sinh. Kỳ thi này đã giúp tuyển chọn những thí sinh có năng lực phù hợp với mục tiêu đào tạo của ĐHQG-HCM cũng như các cơ sở giáo dục khác".

Bên cạnh sự gia tăng về quy mô tổ chức, số lượng thí sinh, ông Tâm cho rằng tính hiệu quả

của kỳ thi ĐGNL còn thể hiện ở việc làm thay đổi nhận thức, phương pháp học tập của học sinh, góp phần định hướng cho học sinh THPT học một cách toàn diện hơn. Điều này phù hợp với định hướng phát triển đào tạo của nền giáo dục đại học Việt Nam trong tương lai.

Về công tác tổ chức, ĐHQG-HCM cũng nhận được sự phối hợp nhịp nhàng giữa các đơn vị tham gia, đồng thời áp dụng thêm chuyển đổi số trong nhiều khâu nên đạt kết quả khá tốt.

Theo PGS.TS Nguyễn Minh Tâm, kỳ thi ĐGNL ĐHQG-HCM sẽ được cải tiến liên tục để nâng cao chất lượng, đáp ứng yêu cầu của các bên liên quan, thích ứng trước những điều chỉnh của Bộ GD&ĐT và góp phần tạo điều kiện thuận lợi cho những thí sinh sử dụng kết quả dự thi để xét tuyển đại học.

Tại Hội nghị, các đại biểu đã lắng nghe 4 tham luận, gồm: Báo cáo tổng kết công tác tổ chức thi ĐGNL ĐHQG-HCM giai đoạn 2018-2023, kế hoạch năm 2024 và định hướng năm 2025 (TS Nguyễn Quốc Chính - Giám đốc Trung tâm Khảo thí và Đánh giá chất lượng đào tạo ĐHQG-HCM); Công tác phối hợp tổ chức thi và sử dụng kết quả kỳ thi ĐGNL ĐHQG-HCM để tuyển sinh tại Trường ĐH Công nghiệp TP.HCM (TS Nguyễn Trung Nhân - Trưởng phòng Đào tạo Trường ĐH Công nghiệp TP.HCM); Công tác phối hợp tổ chức thi và sử dụng kết quả kỳ thi ĐGNL ĐHQG-HCM để tuyển sinh tại Trường ĐH Lạc Hồng (TS Lâm Thành Hiển - Hiệu trưởng Trường ĐH Lạc Hồng); Hiệu quả công tác tuyển sinh bằng kết quả kỳ thi ĐGNL ĐHQG-HCM (PGS.TS Nguyễn Đình Tuyên - Phó Trưởng phòng Đào tạo Trường ĐH Bách Khoa).

PGS.TS Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, phát biểu khai mạc.
Ảnh: Thu Thảo

TS Nguyễn Đức Nghĩa - nguyên Phó Giám đốc ĐHQG-HCM đóng góp ý kiến.
Ảnh: Thu Thảo

Trong đó, tham luận về *Hiệu quả công tác tuyển sinh bằng kết quả kỳ thi ĐGNL ĐHQG-HCM* của đại diện Trường ĐH Bách Khoa nhận được nhiều sự quan tâm từ các đại biểu. Phó Trưởng phòng Đào tạo Trường ĐH Bách Khoa đánh giá: "Theo thống kê từ năm 2018-2021, tỷ lệ sinh viên xét tuyển vào trường theo phương thức ĐGNL có năng lực học tập tốt, đạt điểm trung bình tích lũy cao hơn so với phương thức xét điểm kỳ thi tốt nghiệp THPT".

Sẽ công bố thang điểm chi tiết

Liên quan đến việc mở rộng quy mô tổ chức, TS Nguyễn Thanh Trọng - Phó Hiệu trưởng Trường ĐH Quốc Tế Miền Đông, đề nghị ĐHQG-HCM nên phối hợp thêm nhiều tỉnh thành để giúp học sinh ở vùng sâu vùng xa dễ dàng tiếp cận kỳ thi ĐGNL.

Giám đốc Trung tâm Khảo thí và Đánh giá chất lượng đào tạo (TTKT&ĐGCLĐT) Nguyễn Quốc Chính cho rằng đề xuất của Phó Hiệu

trưởng Trường ĐH Quốc Tế Miền Đông rất hợp lý, trùng với quan điểm của ĐHQG-HCM là đưa kỳ thi ĐGNL đến gần hơn với các thí sinh. Sắp tới, ĐHQG-HCM sẽ lên kế hoạch triển khai cụ thể cho việc này.

Về áp dụng chuyển đổi số trong kỳ thi ĐGNL, ThS Cù Xuân Tiến - Trưởng Phòng Tuyển sinh và Công tác Sinh viên, Trường ĐH Kinh tế - Luật, góp ý ĐHQG-HCM không nên buộc thí sinh mang theo căn cước công dân, giấy báo dự thi, mà nên thay thế bằng việc xác nhận tài khoản định danh điện tử mức 2 trên điện thoại. Còn việc cấp giấy xác nhận điểm, thay vì gửi về nhà, ông Tiến gợi ý nên gửi bản điện tử cho thí sinh để giảm bớt chi phí.

Đối với các đề xuất về chuyển đổi số, TS Quốc Chính cho biết Hội đồng thi ĐGNL sẽ đưa vào thảo luận để xem xét khả năng triển khai. "Về việc gửi giấy xác nhận điểm điện tử, nếu các trường ĐH, CĐ đồng thuận không cần đóng dấu bằng điểm thi sẽ tiết kiệm được nhiều chi phí. Tuy nhiên, chúng tôi sẽ trao đổi thêm với bộ phận pháp lý để tránh vi phạm quy chế".

Phó Hiệu trưởng Trường ĐH Nha Trang Quách Hoài Nam đồng tình với kế hoạch tổ chức kỳ thi ĐGNL năm 2024 theo hướng phát triển ổn định. Về kỳ thi ĐGNL năm 2025, ông Nam yêu cầu ĐHQG-HCM công bố nội dung thi cụ thể của từng môn sao cho phù hợp với chương trình giáo dục phổ thông năm 2018.

Trao đổi về nội dung thi ĐGNL, TS Quốc Chính nhấn mạnh: "Quan điểm của chúng tôi là đề thi ĐGNL phải đánh giá được những năng lực cơ bản nhất của việc học ĐH như khả năng ngôn ngữ, tư duy logic, kỹ năng giải quyết vấn đề... Chúng tôi sẽ cân nhắc về tỷ trọng câu hỏi ở các môn một cách hợp lý nhất".

Ông Chính nói thêm, TTKT&ĐGCLĐT sẽ công bố chi tiết thang điểm của mỗi phần thi, từ đó tạo cơ sở cho các trường chọn tổ hợp xét tuyển cũng như quy định hệ số điểm từng môn phù hợp với nhu cầu tuyển sinh.

Khép lại phần thảo luận, TS Nguyễn Đức Nghĩa chia sẻ: "Mục đích của kỳ thi tốt nghiệp THPT là đánh giá cách dạy và học THPT chứ không phải để xét tốt nghiệp. Do đó, những kỳ thi ĐGNL của các trường đại học sẽ càng trở nên quan trọng vì nó đánh giá được năng lực thật sự của thí sinh. Tôi tin các trường ĐH, CĐ sẽ dựa trên kết quả của các kỳ thi ĐGNL để làm cơ sở xét tuyển cho năm 2025" ■

BA LẦN BƯỚC THEO THẦY

TS Lê Hồng Phong

PGS Chu Xuân Diên là một trong những chuyên gia hàng đầu về văn học dân gian và văn hóa Việt Nam. Trong sự nghiệp giảng dạy, nghiên cứu 51 năm của mình, ông đã dành phần nửa thời gian ấy (1986-2010) cho sự phát triển của Khoa Văn học, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM.

Lần "khởi duyên"

Năm 1977, tôi vào học Trường ĐH Tổng Hợp Hà Nội. Ở đó có đội ngũ nhà giáo rất hùng hậu, chỉ riêng bộ môn Văn học dân gian (VHDG) đã có nhiều nhà khoa học khả kính: Đinh Gia Khánh, Chu Xuân Diên, Võ Quang Nhơn, Lê Chí Quế, Nguyễn Đình Bưu...

Năm 1978-1979, khi khóa trước bảo vệ luận văn, tôi và bạn vào dự thính. Nghe nhìn các thầy nhận xét trong vai hướng dẫn, phản biện và ngồi ghé hội đồng thì mới biết kia là thầy Khánh, đây là thầy Diên.

Thầy Diên ngồi đó, dáng thấp nhỏ hơn nhiều thầy khác, tôi vẫn nhớ lúc ấy thầy mặc chiếc áo màu xanh sẫm với nụ cười tươi ở tuổi trung niên. Vừa ở lại trường đã viết chung giáo trình với GS Đinh Gia Khánh, đến nay cơ bản vẫn đang được sử dụng thì ở Việt Nam chắc chỉ có thầy Chu Xuân Diên.

Mãi đến năm thứ tư, lớp chúng tôi mới được thầy Chu Xuân Diên giảng chuyên đề "Mối quan hệ văn học dân gian và văn học viết". Hơn 40 năm trước, nhà nghiên cứu Chu Xuân Diên sớm nhận thấy vấn đề và đã đặt viên gạch đầu tiên cho việc nghiên cứu sự tương tác giữa hai dòng văn học - một trong những đặc điểm quan trọng của nền văn học Việt Nam.

Tôi chưa hề nghĩ là một ngày nào đó mình đi vào Nam công tác và thầy cũng hành phương Nam. Gặp thầy là khởi duyên để rồi "tái duyên" làm một học trò thực thụ theo chuyên môn VHDG cho đến nay...

Đời sang trang mới

Tôi vào Đà Lạt đầu năm 1986, trên giấy tờ và con dấu tên trường chỉ có bốn chữ: Đại học Đà Lạt. Ban đầu tôi được giao môn khác nhưng sau chuyến đi điền dã vùng dân tộc Mạ, tôi đã làm đơn xin đổi sang chuyên môn mới là VHDG. Hiệu trưởng đã cho phép chuyển, vậy là đời sang trang mới...

Năm 1993, với sự thống nhất cao của Hiệu trưởng Trường ĐH Tổng Hợp TP.HCM và Hiệu trưởng Trường ĐH Đà Lạt, lớp cao học Văn học Việt Nam đầu tiên và duy nhất được mở tại ĐH Đà Lạt. Trường

và Khoa đã cử GS Lê Đình Kỳ lên Đà Lạt hướng dẫn ôn tập môn Cơ sở (Lý luận văn học), PGS Chu Xuân Diên hướng dẫn môn Chuyên ngành (Văn học Việt Nam), ngoài ra còn môn Cơ bản (Triết học).

Ngoài ba mươi, tôi trong độ tuổi phải tham gia trung đội tự vệ mà Thành đội Đà Lạt đang triển khai huấn luyện. Thế là tôi "bữa đực bữa cái", cố gắng đi hàng hai, rồi cũng đậu. Ngoài môn ôn thi đầu vào là VHDG Việt Nam (1993), thầy Chu Xuân Diên còn dạy chuyên đề Huyền thoại và văn học (1994), VHDG và phương pháp nghiên cứu liên ngành (1995). Với giọng ấm áp, ôn tồn, các lý thuyết khô khan vẫn được thầy truyền trao một cách mềm mại, dễ đi vào tâm trí các học viên lớn tuổi...

Cuối 1995, TS Huỳnh Như Phương lên Đà Lạt tư vấn để chúng tôi đăng ký đề tài và giảng viên hướng dẫn. Tất nhiên tôi đăng ký và được làm luận án với sự hướng dẫn của thầy Chu Xuân

PGS Chu Xuân Diên sinh năm 1934 tại tỉnh Bắc Ninh. Sau khi tốt nghiệp khóa đầu tiên (1956-1959) ngành Ngữ văn tại Trường ĐH Tổng Hợp Hà Nội, ông được giữ lại trường làm cán bộ giảng dạy văn học dân gian. Từ năm 1986 đến năm 2000, ông công tác tại Khoa Ngữ văn Trường ĐH Tổng Hợp TP.HCM (hiện nay là Khoa Văn học, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM).

Năm 2000, ông về hưu và chuyển sang làm việc ở Trường ĐH Văn Hiến với trách nhiệm Chủ nhiệm Khoa Văn hóa. Năm 1984, ông được Nhà nước phong chức danh Phó Giáo sư Văn học.

Tính đến năm 2010, PGS, Nhà giáo Ưu tú Chu Xuân Diên đã có 51 năm nghiên cứu, giảng dạy đại học và sau đại học; xuất bản 23 đầu sách (trong đó có 6 cuốn đứng tên riêng) về hai lĩnh vực chính: văn học dân gian, văn hóa dân gian và văn hóa. Ngoài ra, ông còn là tác giả của nhiều bài báo khoa học và có đóng góp đáng kể trong lĩnh vực dịch thuật.

Diên. Lúc ấy luận văn cao học còn gọi là luận án, bằng thạc sĩ phải trình thứ trưởng ký, chưa phân quyền như ngày nay...

"Có cách nói khác!"

Năm 1997, tôi và nhiều đồng nghiệp ở Khoa Ngữ văn Trường ĐH Đà Lạt về ĐHQG-HCM tham dự thi tuyển nghiên cứu sinh. Ngày 5/4/1998, khi thấy tôi bản thảo về khái niệm "chức năng" của Prop, thầy Chu Xuân Diên đã khuyên tôi "nên tìm hiểu kỹ công trình Những căn rễ... của Prôp, nên học tập Prôp theo một cách khác". Lời khuyên của thầy giúp tôi mạnh dạn công bố bài báo, để rồi sau đó, tôi cũng không áp dụng lý thuyết của Prôp vào đối tượng nghiên cứu trong luận án của mình.

Các chuyên đề tiến sĩ được giải quyết xong trước năm 2000, từ 2001-2002 tôi tập trung làm luận án tiến sĩ. PGS Chu Xuân Diên là cán bộ hướng dẫn 1 và TS Lê Văn Chuông là cán bộ hướng dẫn 2. Khi viết lịch sử vấn đề, tôi hơi "nặng tay" nhận xét nhược điểm của người khác về vấn đề phân loại truyện cổ. Thầy không gạch đỏ như tôi quen làm mà chỉ nhẹ nhàng viết vào lề: "Có cách nói khác!". Bài học ở đây thật lớn dù chỉ qua một chi tiết nhỏ. Kính thầy và học thầy nhưng không phải cái gì cũng học được, tôi không nhẹ nhàng được như thầy vì thói quen gạch xóa của mình...

Khi thầy góp ý cho một tiểu luận chuyên đề mang tính so sánh, thầy bản thảo về một câu văn tôi viết dài, gồm loạt danh ngữ về motif cây. Tuy nhiên, tôi vẫn giữ câu văn ấy. Khi biết chuyện, thầy chỉ hỏi nhỏ: "Vậy đã đăng rồi à?" Thầy cũng không nói gì thêm. Thầy rất cẩn trọng về từ ngữ nhưng vẫn tôn trọng sự mạnh dạn đề xuất ý kiến của học trò.

Ba lần và mãi mãi...

Năm 2006, PGS TSKH Nguyễn Hữu Đức, Hiệu trưởng Trường ĐH Đà Lạt mời PGS Chu Xuân Diên phản biện Đề án mở ngành Văn hóa học. Với kinh nghiệm của một Trưởng bộ môn Văn hóa dân gian (Khoa Ngữ văn và Báo chí), Trưởng khoa Văn hóa học (Trường ĐH Văn Hiến), thầy đã góp nhiều ý kiến quý báu giúp Trường hoàn thiện chương trình để Bộ cho phép mở ngành.

Từ 2007-2013, ngay từ khóa đầu tiên, thầy Chu Xuân Diên là giáo sư thỉnh giảng cho ngành Văn hóa học của Trường ĐH Đà Lạt. Thầy đã dạy các giáo trình khác nhau: Cơ sở văn hóa Việt Nam, Văn hóa dân gian, Những lý thuyết nhân học văn hóa. Tùy từng khóa mà thầy lên lớp một hoặc hai trong ba giáo trình đó.

Lúc này tôi quá bận bịu sự vụ, có lần chỉ thắp từng thầy vào lớp, trân trọng giới thiệu thầy với các em rồi đi làm việc hành chính. Khi có giáo sư thỉnh giảng khác ở phòng bên cạnh thì tương đối an tâm. Khi chỉ một mình thầy ở nhà khách vắng hoe trong khuôn viên tĩnh lặng gần 40ha thì tôi hoặc một giảng viên trẻ lên ở cùng thầy. Đêm hôm thanh vắng, thầy lớn tuổi rồi, nếu cần gì thì biết gọi ai? Khi sắp vào tuổi 80 thì thầy không lên Đà Lạt nữa, dù thầy vẫn rất nhớ Đà Lạt...

Năm 2021, có dịp về TP.HCM, tôi cùng mấy đồng nghiệp ở Khoa Văn học hẹn nhau đi thăm Đại sư Chu Xuân Diên. Thầy vẫn minh mẫn, tai hơi nặng một chút. Nhìn thầy lướt điện thoại cười rất tươi, tôi đã chụp ảnh thầy và chụp với thầy. Các học trò của thầy ở TP.HCM vẫn thường quây quần bên thầy trong những dịp lễ tết...

Thầy hạnh phúc trong cuộc đời và sự nghiệp, cả trong đạo thầy trò. Chúng tôi hạnh phúc được làm học trò của thầy, anh em chúng tôi cũng có dịp gần gũi nhau hơn nhờ được chung thầy... ■

TS HÀ THỊ THANH HƯƠNG: "CON ĐƯỜNG CÒN DÀI LẮM!"

Hương Nhu - Thu Thảo

TS Hà Thị Thanh Hương (34 tuổi) - Trưởng Bộ môn Kỹ thuật Mô và Y học tái tạo, Khoa Kỹ thuật Y sinh (KTYS), Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM, là một trong 10 nhà khoa học trẻ nhận Giải thưởng Khoa học Công nghệ thanh niên Quả cầu vàng năm 2023 vì có những đóng góp nổi bật trong lĩnh vực công nghệ y - dược.

Phó Chủ tịch nước Võ Thị Ánh Xuân và Bí thư thứ nhất T.Ư Đoàn Bùi Quang Huy trao cúp và giải thưởng cho TS Hà Thị Thanh Hương. Ảnh: NVCC

Khi được hỏi "mục tiêu tìm kiếm những giải pháp cải thiện sức khỏe trí tuệ và tinh thần của người Việt Nam đã đạt bao nhiêu phần trăm so với kỳ vọng của cô?", TS Thanh Hương chỉ đáp: "Chưa bao nhiêu đâu em. Con đường còn dài lắm!".

Việc trở về đã nằm trong dự tính

Lớn lên trong gia đình có ba làm giáo viên dạy hóa học, mẹ dạy sinh học, cô bé Thanh Hương sớm đã bộc lộ sở thích học các môn tự nhiên. Đến năm 16 tuổi, nữ sinh Thanh Hương trúng tuyển vào lớp chuyên Sinh của Trường Phổ thông Năng khiếu ĐHQG-HCM.

Qua những bài giảng cùng câu chuyện nghiên cứu thú vị của thầy cô, niềm yêu thích sinh học trong Thanh Hương lớn dần lên. Như "cá gặp nước", cô liên tiếp gặt hái nhiều thành tích như giải Nhất học sinh giỏi cấp thành phố năm lớp 11, 12 và giải Khuyến khích học sinh giỏi cấp

quốc gia môn sinh học.

Đến năm lớp 12, TS Hương quyết định thi vào ngành Công nghệ Sinh học, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên ĐHQG-HCM để vừa thực hiện ước mơ, vừa phát huy thế mạnh về sinh học. Tại đây, cô đã lĩnh hội nhiều kiến thức về sinh học phân tử, tế bào gốc, công nghệ sinh học... nhưng chưa có cơ hội học tập, nghiên cứu về lĩnh vực yêu thích - thần kinh học.

Năm 2011, sau khi tốt nghiệp thủ khoa ngành học của mình, cô Hương đã chủ động xin làm trợ lý nghiên cứu trong 6 tháng cho một nhóm nghiên cứu (NNC) về bệnh sa sút trí tuệ do HIV/AIDS gây ra, tại Trung tâm Nghiên cứu lâm sàng của ĐH Oxford ở Việt Nam. Theo nhà khoa học quê Đồng Nai, đây là cách để cô tiếp cận, tích lũy kinh nghiệm nghiên cứu về thần kinh học.

Cùng lúc đó, TS Hương đã nộp hồ sơ học bổng VEF (Quý Giáo dục Việt Nam) để nghiên cứu theo đuổi ước mơ nghiên cứu về thần kinh học tại ĐH Stanford (Mỹ). Sau đó, TS Hương còn nhận được thêm học bổng danh giá của cựu sinh viên ĐH Stanford để trở thành nghiên cứu sinh ngành Thần kinh học với trọng tâm nghiên cứu là bệnh tự kỷ.

Năm 2018, ngay sau khi tốt nghiệp tiến sĩ ngành Thần kinh học, nhà khoa học sinh năm 1989 đã về Việt Nam và giảng dạy, nghiên cứu tại Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM.

TS Thanh Hương bộc bạch: "Việc trở về đã nằm trong dự tính của mình từ đầu rồi. Ngoài nghiên cứu khoa học, mình còn muốn đào tạo các thế hệ sinh viên làm khoa học để góp phần thay đổi bối cảnh chăm sóc sức khỏe tinh thần trong nước. Có thể từ giờ đến lúc nghỉ hưu,

TS Thanh Hương (bìa phải) và cộng sự đang thực nghiệm nghiên cứu về thần kinh. Ảnh: NVCC

mình không làm được hết những điều đó nhưng ở Mỹ thì chắc chắn không thể làm được".

Giải thưởng là thành quả của tập thể

Thời gian đầu về nước, TS Thanh Hương mất 1-2 năm để tạo mối quan hệ với các bác sĩ. "Lúc đó, họ không biết mình là ai. Mình phải tìm mọi cách như đi hội thảo, mời họ cùng viết sách nghiên cứu. Từ đó, mình mới có thể hiểu các bài toán trong lâm sàng, đưa ra những định hướng nghiên cứu và làm các sản phẩm hỗ trợ cho bác sĩ, bệnh nhân" - cô bày tỏ.

Trong thời gian làm việc tại Khoa KTYS, TS Hương thành lập nhóm nghiên cứu Brain Health Lab để thực hiện những nghiên cứu cải thiện chức năng não bộ, nâng cao sức khỏe tinh thần. Hiện tại, nhóm gồm 20 thành viên là sinh viên, học viên cao học và trợ lý nghiên cứu.

Nhóm có hai nhánh nghiên cứu tương đối chuyên sâu về stress và bệnh Alzheimer. Ở hướng nghiên cứu về bệnh Alzheimer, nhóm đã sáng tạo phần mềm "Brain Analytics" dùng để chẩn đoán bệnh Alzheimer bằng trí tuệ nhân tạo dựa trên ảnh MRI não. Phần mềm có thể đưa ra kết quả nhanh trong 10 phút với độ chính xác

khoảng 96%, giúp bác sĩ tiết kiệm thời gian chẩn đoán. Bên cạnh xác suất mắc bệnh, phần mềm cũng trả các thông số chi tiết về các vùng não bộ để các bác sĩ tiện theo dõi.

Việc nghiên cứu phần mềm "Brain Analytics" đã giúp nhóm đoạt nhiều thành tích tại các cuộc thi trong và ngoài nước. Điển hình là giải Ba Hội thi Sáng tạo Kỹ thuật toàn quốc lần thứ 16; giải "Sáng tạo kinh doanh xã hội năm 2021"; giải Nhì cuộc thi Sáng tạo và Khởi nghiệp Trung Quốc - ASEAN năm 2022.

Về công bố quốc tế, TS Hương có 3 bài báo trên tạp chí khoa học thuộc danh mục Q1, 2 bài trên tạp chí Q2, 4 bài trên tạp chí Q3, 1 bài trên tạp chí Q4/Scopus, 8 bài tại hội thảo quốc tế Q4 và 2 báo cáo khoa học trong kỷ yếu hội thảo, hội nghị quốc tế. Cô từng chủ nhiệm một đề tài cơ sở, là tác giả của 3 sách chuyên khảo, chương sách thuộc lĩnh vực xét giải và có sản phẩm công nghệ "Brain Train" (phần mềm hỗ trợ rèn luyện nhận thức) đang được thử nghiệm tại Bệnh viện Quân y 175.

Trước đó, TS Thanh Hương là nhà khoa học nữ Việt Nam đầu tiên nhận giải Early Career Award của Tổ chức Nghiên cứu Não Quốc tế vào năm 2020. Cuối năm 2022, cô được tổ chức L'Oréal - UNESCO vinh danh là "Nhà khoa học nữ xuất sắc năm 2022".

Với những thành tích nổi bật trong nghiên cứu, TS Hương đã đoạt giải thưởng Quả cầu vàng năm 2023.

Theo cô, giải thưởng còn là thành quả của cả tập thể Khoa KTYS, đặc biệt là nhóm Brain Health Lab. Với TS Thanh Hương, ngoài thực hiện các nghiên cứu có tính ứng dụng cao, nhóm nghiên cứu còn là nơi để cô "uơm mầm" những nhà khoa học tài năng cho ngành KTYS.

Nghĩ về hành trình sắp tới, TS Hương mong muốn tạo ra những sản phẩm có thể ứng dụng rộng rãi, góp phần giải quyết các bài toán y khoa của Việt Nam ■

Giải thưởng xứng đáng với những cống hiến cho khoa học

Sau 3 năm làm việc với TS Hà Thị Thanh Hương tại PTN Kỹ thuật Lâm sàng, TS Ngô Thị Lụa - giảng viên Bộ môn Thiết bị Y tế, Khoa Kỹ thuật Y Sinh cho biết: "TS Hương là một người rất năng động, có tác phong làm việc chuyên nghiệp. Tôi rất thích cách làm việc của cô Hương và tôi cũng học được nhiều điều từ cô".

Theo TS Lụa, giải thưởng Quả cầu vàng rất xứng đáng với những nỗ lực, cống hiến cho khoa học của TS Hương. Trong tương lai, cô mong đồng nghiệp của mình sẽ giữ được nhịp độ làm việc và đóng góp nhiều hơn cho ngành KTYS.

NGHIÊN CỨU VIÊN TRUNG TÂM INOMAR ĐOẠT GIẢI THƯỞNG QUẢ CẦU VÀNG

Thu Trang

Với những thành tích nổi bật trong lĩnh vực công nghệ vật liệu mới, ThS Nguyễn Hồ Thùy Linh đã trở thành một trong 10 nhà khoa học trẻ nhận Giải thưởng Khoa học Công nghệ Quả cầu vàng 2023.

Phó Chủ tịch nước Võ Thị Ánh Xuân và Bí thư thứ nhất T.Ư Đoàn Bùi Quang Huy trao cúp và giải thưởng KHCN Quả cầu vàng 2023 cho ThS Thùy Linh.
Ảnh: NVCC

Hon 10 năm gắn bó với nghiên cứu khoa học, ThS Nguyễn Hồ Thùy Linh - Trưởng nhóm Nghiên cứu Vật liệu Hóa, Sinh và Môi trường, Trung tâm Nghiên cứu Vật liệu Cấu trúc Nano và Phân tử (INOMAR) ĐHQG-HCM, có hơn 40 bài báo công bố trên các tạp chí khoa học uy tín trong và ngoài nước. Với nhà khoa học nữ sinh năm 1990, phương châm làm nghiên cứu chính là kiên trì và hợp tác.

Nghiên cứu các vật liệu có độ bền cao

Từ nhỏ, Thùy Linh rất ngưỡng mộ nghề giáo và cảm nhận được sự nhiệt huyết của thầy cô. Vậy nên vào năm 18 tuổi, nữ sinh quê TP.HCM đã chọn ngành Hóa học, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên ĐHQG-HCM với mục tiêu trở thành giáo viên dạy Hóa.

Thế nhưng, niềm đam mê nghiên cứu khoa học đã bắt đầu “chớm nở” và gợi mở cho Thùy Linh hướng đi mới, khi cô có cơ hội làm khóa luận

tốt nghiệp tại Trung tâm MANAR (tiền thân của Trung tâm INOMAR) vào năm thứ tư đại học.

Cô cho hay, nhờ làm việc tại phòng thí nghiệm hiện đại với các thiết bị nghiên cứu chuyên sâu cũng như được học hỏi trực tiếp từ các nhà khoa học hàng đầu thế giới về lĩnh vực MOF/ZIF như GS Omar M. Yaghi, GS O’Keeffe, cô ngày càng nghiêm túc với công việc nghiên cứu và nuôi dưỡng khát vọng về những công bố khoa học chất lượng cao.

Hơn nữa, ở thời điểm đó, lĩnh vực công nghệ vật liệu mới ở Việt Nam rất có tiềm năng phát triển. Thế nên Thùy Linh quyết định ở lại Trung tâm INOMAR làm nghiên cứu viên và học lên thạc sĩ để chuyên tâm theo đuổi con đường nghiên cứu khoa học.

Với hướng nghiên cứu về vật liệu xốp khung kim loại hữu cơ, ThS Linh tập trung vào các vật liệu có độ bền và tiềm năng thương mại hóa cao. “Mình muốn làm những sản phẩm có giá trị thực tế, đáp ứng nhu cầu doanh nghiệp” - cô giải thích.

Một trong những công trình mà ThS Thùy

Linh tâm đắc là *Vật liệu khung hữu cơ kim loại Zr and Hf-MOF: xúc tác dị thể hiệu quả cho phản ứng tổng hợp 2-arylbenzoxazole thông qua phản ứng mở vòng alcyll hóa.*

Theo cô, đây là công trình đầu tiên chứng minh được khả năng cắt nối C-N của vật liệu Zr và Hf-MOF trong phản ứng tổng hợp 2-arylbenzoxazole, bằng phương pháp thực nghiệm và thuyết tính toán phiếm hàm mật độ. Cô cũng áp dụng phương pháp vi sóng trong quá trình thực nghiệm thay vì phương pháp nhiệt dung môi để rút ngắn thời gian tổng hợp mỗi hợp chất hữu cơ từ 6-7 tiếng xuống còn 15-60 phút, từ đó tiết kiệm năng lượng cho quy trình tổng hợp.

Công trình đã điều chế được 10 hợp chất có hoạt tính sinh học, có thể ứng dụng trong nhiều lĩnh vực như y tế, môi trường. Với những kết quả nổi bật trên, bài báo về công trình này được chấp thuận đăng trên tạp chí quốc tế *Journal of Catalysis* thuộc danh mục Q1 với chỉ số Impact Factor cao đến 7.3.

Tác giả một chương sách quốc tế

Chỉ sau 10 năm gắn bó với nghiên cứu khoa học, Thùy Linh đã có hơn 40 bài báo khoa học, trong đó có 21 bài báo công bố trên tạp chí khoa học quốc tế thuộc danh mục Q1 (6 bài là tác giả chính), 17 bài báo trên tạp chí quốc tế thuộc danh mục Q2 (6 bài là tác giả chính), 4 bài báo trên tạp chí khoa học trong nước (1 bài là tác giả chính). Cô còn là tác giả của một chương sách quốc tế chuẩn ISSN *Green Sustainable Process for Chemical and Environmental Engineering and Science* (Nhà xuất bản Elsevier, 2021).

Những tưởng con đường mà ThS Linh chọn chỉ là nghiên cứu, thế nhưng giai đoạn “tạm nghỉ” do dịch COVID-19 đã gợi mở cho cô nhiều ý tưởng mới. “Mình nhận ra khoa học là phải chia sẻ, nghiên cứu phải kết hợp với giảng

dạy. Bởi việc giảng dạy giúp người làm nghiên cứu củng cố và không ngừng cập nhật kiến thức. Nếu mãi làm những việc quen thuộc thì bản thân sẽ dần bị thực lùi” - Nhà khoa học quê TP.HCM bày tỏ.

Sau dịch COVID-19, ThS Thùy Linh bắt đầu nhận hướng dẫn sinh viên thực tập để trau dồi khả năng chia sẻ, dẫn dắt. Đến năm 2021, cô thành lập nhóm nghiên cứu vật liệu Hóa - Sinh và Môi Trường với 5 thành viên, gồm sinh viên và học viên cao học.

Để sinh viên yên tâm làm nghiên cứu, ThS Thùy Linh chủ động tìm kiếm kinh phí, tạo cơ hội để các bạn được độc lập tìm hiểu và tự đề xuất các hướng nghiên cứu, cũng như trao đổi mỗi khi các bạn gặp khó khăn.

Sau một thời gian tích lũy kiến thức, kinh nghiệm, Thùy Linh đã có thể đứng trên bục giảng để chia sẻ kiến thức, kinh nghiệm cho sinh viên với vai trò giảng viên thỉnh giảng của Trường ĐH Khoa học Tự nhiên và Khoa Y ĐHQG-HCM.

Với những thành tích nổi bật trong lĩnh vực công nghệ vật liệu mới, ThS Thùy Linh là một trong 10 nhà khoa học trẻ đoạt Giải thưởng Khoa học Công nghệ Quả cầu vàng năm 2023.

“Mình rất vui vì giải thưởng là sự ghi nhận cho những nỗ lực, kết quả mà mình đem lại trong lĩnh vực nghiên cứu khoa học. Tuy vậy, mình nghĩ giá trị lớn nhất mà giải thưởng mang lại chính là cơ hội kết nối với các nhà khoa học thuộc nhiều lĩnh vực. Qua đó mình có thể trao đổi, mở rộng cơ hội hợp tác nghiên cứu liên ngành và nâng cao chất lượng công bố” - ThS Thùy Linh bộc bạch.

Trong tương lai, ThS Thùy Linh sẽ tiếp tục phát triển nhóm nghiên cứu thông qua các công bố quốc tế, đồng thời đào tạo nhân sự kế thừa. Cô cũng hy vọng có thể đưa những kết quả nghiên cứu trước ứng dụng vào thực tế và tiếp cận thêm các loại vật liệu mới ■

Vợ chồng cùng đoạt Giải thưởng Quả cầu vàng

Năm 2021, PGS.TS Đoàn Lê Hoàng Tân - chồng của ThS Nguyễn Hồ Thùy Linh, cũng đoạt Giải thưởng Khoa học Công nghệ Quả cầu vàng ở lĩnh vực công nghệ vật liệu mới.

Mặc dù làm cùng lĩnh vực nhưng hai vợ chồng cô chọn hướng ứng dụng khác nhau. ThS Thùy Linh tập trung nghiên cứu vật liệu xốp khung kim loại hữu cơ ứng dụng vào hấp phụ và tổng hợp hữu cơ. Còn PGS.TS Hoàng Tân thì chọn hướng nghiên cứu hóa hữu cơ và ứng dụng vật liệu xốp khung hữu cơ kim loại trong y sinh. Theo cô, điều này giúp cả hai có không gian phát triển thoải mái hơn.

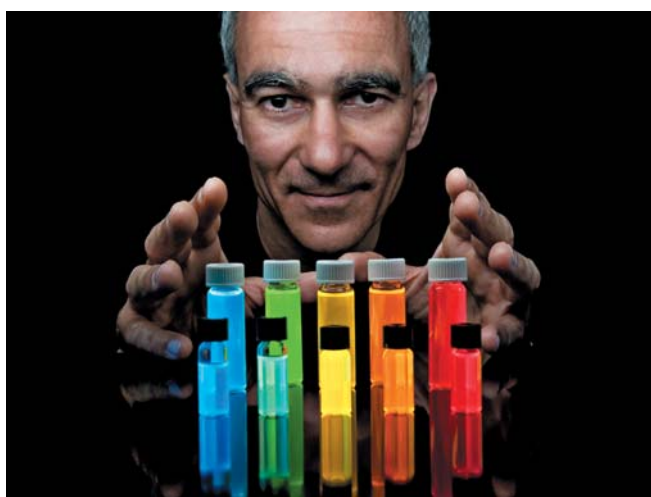
“Hai vợ chồng mình làm cùng cơ quan nên thấu hiểu khó khăn của nhau. Những lúc công việc gặp thử thách, gia đình là hậu phương vững chắc để mình tập trung hoàn thành công việc” - ThS Thùy Linh bày tỏ.

Nobel Hóa học 2023: MOUNGI BAWENDI VÀ NHỮNG CHẤM MÀU CỦA CÔNG NGHỆ NANO

Hòa Chu

Giải Nobel Hóa học năm 2023 trao cho ba nhà khoa học Mounqi Bawendi, Louis Brus and Alexey Ekimov vì đã khám phá và tổng hợp được các "chấm lượng tử" (quantum dot) - khái niệm nghe có vẻ xa lạ nhưng có ứng dụng đột phá trong công nghệ màn hình QLED cùng nhiều lĩnh vực khác.

GS Mounqi Bawendi - một trong ba chủ nhân giải Nobel Hóa học năm 2023.
Ảnh: Len Rubenstein

Brus và Ekimov đã độc lập tạo ra các chấm lượng tử - tinh thể nano bán dẫn sở hữu tính chất cơ học lượng tử, còn Bawendi là người đã cách mạng hóa quy trình sản xuất các chất này, kéo theo sự bùng nổ các phát minh của thời đại công nghệ mới.

Từ "đội số" môn Hóa đến giải Nobel Hóa học

Nhà khoa học Mounqi Bawendi sinh ra tại Paris, Pháp vào năm 1961, là con trai của nhà toán học Mohammed Salah Baouendi người Tunisia (châu Phi). Mẹ là người Pháp, nên lúc nhỏ Bawendi dành tuổi thơ của mình ở hai quốc gia, đến năm 10 tuổi thì cùng cả nhà định cư tại Hoa Kỳ khi cha ông trở thành giáo sư tại Đại học Purdue.

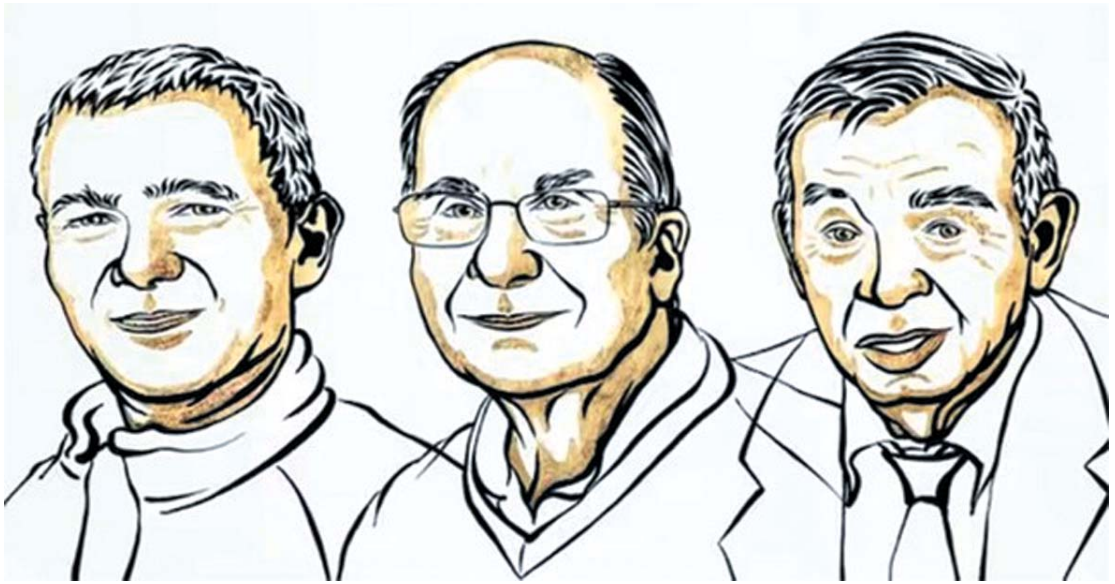
Có lẽ dòng máu học thuật chảy trong người

minh, ông hoàn thành bậc thạc sĩ ngành Hóa học tại ngôi trường danh tiếng Harvard và lấy bằng tiến sĩ tại Đại học Chicago. Nhưng khởi đầu của ông tại Harvard có chút trắc trở. Năm nhất đại học, chàng sinh viên Bawendi đã trượt bài kiểm tra hóa học đầu tiên, "đoạt" số điểm thấp nhất lớp.

Trải nghiệm không mấy suôn sẻ này càng khiến vị giáo sư tương lai thúc đẩy bản thân chăm chỉ và kiên trì hơn nữa. "Bạn gặp trở ngại, nhưng bạn có thể bền chí vượt qua nó và rút ra bài học từ trải nghiệm của mình, giống như tôi đã làm. Tôi thích điều mình làm, nên tôi học được cách trở thành một sinh viên thành công" - chủ nhân giải Nobel Hóa học kể lại.

Cầm bằng cử nhân trên tay vào năm 1982, chỉ một năm sau ông đã lấy bằng thạc sĩ. Sau khi trở thành tiến sĩ năm 1988, Bawendi đến làm nghiên cứu sinh tại Phòng thí nghiệm Bell, dưới sự hướng dẫn của nhà hóa học Louis Brus - một trong hai chủ nhân còn lại của giải Nobel Hóa học năm 2023. Với những kết quả nghiên cứu đột phá của Brus, Bawendi được học hỏi những khái niệm cơ bản về tổng hợp vật liệu nhằm cải tiến các phương pháp sản xuất hạt nano và chấm lượng tử chất lượng cao.

Sự nghiệp có bước thăng tiến rõ rệt, năm 1990, ông đến làm việc tại Viện Công nghệ Massachusetts (MIT) lừng danh Hoa Kỳ và 6 năm sau trở thành giáo sư hóa học tại đây. GS Bawendi dành ra hàng thập kỷ để nghiên cứu phát triển chấm lượng tử, nhưng ông cho biết trong những năm đầu tiên bắt tay vào "nghề", ông không tài nào tưởng tượng được viễn cảnh đề tài nghiên cứu này sẽ đạt đến những tầm cao đột phá.

Chân dung ba nhà khoa học nhận giải Nobel Hóa học năm 2023 (từ trái sang): Mounji Bawendi, Louis Brus and Alexey Ekimov.
Ảnh: NobelPrize

"Tôi nghĩ 30 năm trước, không ai trong chúng tôi - những người bắt đầu lĩnh vực - có thể tiên đoán rằng 30 năm sau sẽ đến được vị trí như hiện tại. Đối với tôi thì điều này thật diệu kỳ, nếu bạn cùng những người xuất sắc làm việc trong lĩnh vực hoàn toàn mới để nghiên cứu vật liệu hoàn toàn mới, thì sự cách tân sẽ bước ra từ những hướng mà bạn không hề dự đoán" - GS Bawendi nói.

Bức tranh sắc màu của công nghệ nano

Từ những năm 1930, các nhà vật lý và hóa học đã biết rằng kích thước của vật liệu có ảnh hưởng đáng kể lên tính chất của nó. Cụ thể, đối với các hạt vật chất có kích thước vài nanomet (mỗi nanomet bằng một phần tỷ mét), các hiệu ứng cơ học lượng tử bắt đầu rõ rệt, ta gọi đây là các hạt nano. Nhưng việc tác động lên hạt nano thời kỳ sơ khai này là bất khả.

Vào đầu thập niên 1980, Ekimov và Brus đã độc lập tạo ra các chấm lượng tử là các hạt nano mang đặc tính khác nhau tùy thuộc kích thước

của chúng. Cuối thập niên, khi Bawendi còn là nghiên cứu sinh sau tiến sĩ tại phòng thí nghiệm của Brus, các phương pháp tạo các chấm lượng tử lúc bấy giờ tạo ra các chấm có chất lượng và kích thước khác nhau, do đó chưa có tính ứng dụng thực tiễn.

Năm 1993 tại MIT, Bawendi và cộng sự tập trung sức lực để tạo ra các chấm lượng tử CdSe chất lượng cao, và đã tìm ra phương pháp để các hạt nano này có cấu trúc và hình dạng nhất quán. Phương pháp này dễ dàng thực hiện và giờ đây các nhà khoa học có thể tiếp cận nghiên cứu mạnh mẽ vật liệu mới này, đưa đến sự ra đời của nhiều công nghệ tân tiến. Quen thuộc với người tiêu dùng nhất là màn hình QLED (quantum-dot light-emitting diode) của tivi, máy tính, rồi đến những ứng dụng trong pin mặt trời, đèn LED, ảnh y sinh...

Ông Johan qvist - Chủ tịch Ủy ban Nobel Hóa học, cho biết chấm lượng tử có nhiều đặc tính hấp dẫn và dị thường. Và quan trọng nhất là chúng có màu sắc khác nhau tùy thuộc kích thước. Đây là điều đã được chứng minh bởi nhà vật lý Ekimov - chủ nhân thứ ba của giải Nobel Hóa học năm 2023.

Chính khả năng sở hữu màu sắc đa dạng nhờ kích cỡ mà những chấm lượng tử trở thành những chấm màu tuyệt vời của công nghệ nano. Màn hình giờ đây đã có cách thức tạo màu hiển thị mới mẻ và ưu việt, các đèn LED có thêm những sắc thái mới nhờ sự hiện diện của chấm lượng tử. Trước mắt, các nhà khoa học thấy được bức tranh ứng dụng đầy màu sắc của những hạt vật liệu tí hon, còn hiện tại chúng ta chỉ mới chạm chững ở những bước đầu trong công cuộc khai phá tiềm năng của chấm lượng tử ■

Màu sắc của chấm lượng tử tùy thuộc kích thước của chúng. Ảnh: Jonathan Nackstrand

Phối cảnh tổng thể các khối nhà Khoa Y.

KHOA Y SẼ THAM GIA PHÁT TRIỂN ĐHQG-HCM THÀNH TRUNG TÂM ĐÀO TẠO HÀNG ĐẦU CHÂU Á VỀ CÔNG NGHỆ SINH HỌC

Phiên An

Đó là nhận định của PGS.TS Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, về kế hoạch chiến lược phát triển của Khoa Y trong Lễ Khai giảng năm học 2023-2024 của đơn vị này.

Lễ Khai giảng cuối... với tên gọi Khoa Y

Theo GS.TS.BS Đặng Vạn Phước - Trưởng Khoa Y ĐHQG-HCM, năm học 2023-2024, Khoa Y chào đón 555 tân sinh viên của 5 ngành Y khoa, Dược học, Răng Hàm Mặt, Y học cổ truyền và Điều dưỡng. Đây cũng là năm học chuyển giao để Khoa Y phát triển thành Trường ĐH Khoa học Sức khỏe.

"Tôi hy vọng lễ khai giảng năm nay là lễ khai giảng cuối cùng với tên gọi Khoa Y ĐHQG-HCM, để sẵn sàng với tên gọi mới "Trường ĐH Khoa học Sức khỏe", trường thành viên thứ 9 của ĐHQG-HCM" - Trưởng Khoa Y ĐHQG-HCM bày tỏ.

GS Đặng Vạn Phước cho biết, để chuẩn bị cho sự phát triển mang tính bước ngoặt này, Khoa Y đã không ngừng phát triển về mọi mặt. Tính đến hiện tại, Khoa Y có 248 nhân sự cơ hữu, 35 chuyên gia đầu ngành và phối hợp hơn 23 bệnh viện lớn tại TP.HCM để sử dụng đội ngũ bác sĩ tại chỗ. Trong đó, 33 GS, PGS và 52 TS, BSKII tại các bệnh viện này tham gia hoạt động giảng dạy.

Ông Phước cũng lưu ý, chương trình đào tạo y khoa của Khoa Y đã được đánh giá chất lượng theo chuẩn AUN. "Đây là tiền đề thúc đẩy quá trình trao đổi sinh viên và công nhận tín chỉ giữa các trường đại học trong và ngoài khu vực Đông

PGS.TS Nguyễn Minh Tâm và GS Đặng Vạn Phước trao giấy khen và học bổng cho 10 thủ khoa tuyển sinh của Khoa Y.

Nam Á. Từ đó, mở ra nhiều cơ hội liên kết đào tạo dành cho sinh viên" - GS Đặng Vạn Phước đánh giá.

GS Đặng Vạn Phước nhấn mạnh: "Việc đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao trong lĩnh vực y tế này đã khẳng định trách nhiệm, uy tín của Khoa Y, một đơn vị đào tạo nguồn nhân lực chuyên sâu cho ngành y tế khu vực trọng điểm phía Nam".

Đề cập phương hướng hoạt động trong năm học mới, GS Đặng Vạn Phước cho biết, Khoa Y ĐHQG-HCM sẽ tích cực đầu tư phát triển hệ thống cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ cho công tác dạy và học. Trong đó tiếp tục triển khai xây dựng 3 khối nhà Y, Dược, Răng Hàm Mặt, tích hợp phòng thí nghiệm thực hành.

Hơn 90% sinh viên có việc làm

Theo PGS.TS Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, sau 14 năm thành lập, Khoa Y ĐHQG đã cung cấp hơn 700 bác sĩ, 150 dược sĩ phục vụ cho xã hội.

"Các số liệu báo cáo hàng năm cho thấy, tỷ lệ tân bác sĩ, dược sĩ có việc làm và kế hoạch cụ thể tiếp tục nghiên cứu, học tập đạt hơn 90%. Những thế hệ bác sĩ trưởng thành từ Khoa Y đã và đang phát huy năng lực chuyên môn, giá trị y đức, thực hiện sứ mạng ngành y trong các cơ sở y tế, cơ sở giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học tại TP.HCM nói riêng và cả nước nói chung" - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM đánh giá.

PGS.TS Nguyễn Minh Tâm cho biết, xác định tầm nhìn trở thành Trường ĐH Khoa học

Sức khỏe, Khoa Y đã đầu tư phát triển các nghiên cứu khoa học hướng đến giải quyết trực tiếp các vấn đề sức khỏe, bệnh tật, nâng cao chất lượng sống của người dân.

Phó Giám đốc ĐHQG-HCM mong muốn Khoa Y sẽ tập trung thực hiện ba nhiệm vụ trọng tâm phát triển trong thời gian tới.

Trước nhất, Khoa Y cần sớm điều chỉnh kế hoạch chiến lược giai đoạn 2021-2026. Trong đó, lưu ý hoàn thiện bộ máy tổ chức, phát triển đội ngũ quản lý, giảng viên đáp ứng những điều kiện, tiêu chí của một Trường ĐH Khoa học Sức khỏe.

Tiếp đến, xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng, tiến hành kiểm định chất lượng tất cả chương trình đào tạo để khẳng định chất lượng đào tạo của Khoa Y.

Ông Tâm cho rằng điều này sẽ giúp Khoa Y ĐHQG-HCM hoàn thiện môi trường học tập đẳng cấp của một thành viên ĐHQG-HCM với phương châm "xem người học là trọng tâm, thầy giáo là động lực". Từ đó tạo nền tảng để phát triển và nâng cao chất lượng chương trình đào tạo, thúc đẩy nghiên cứu khoa học.

Cuối cùng, Khoa Y sẽ cùng các trường thành viên, đơn vị trực thuộc ĐHQG-HCM, tổ chức thực hiện thành công Chiến lược phát triển của ĐHQG-HCM giai đoạn 2021-2030.

"Với tiềm năng, lợi thế hiện có, tôi tin rằng thời điểm xuất hiện Trường ĐH Khoa học Sức khỏe đã rất gần. Tôi mong rằng chúng ta sẽ cùng nỗ lực hơn nữa để hái được 'quả ngọt' này" - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM nhận định ■

TRƯỜNG ĐH KHXH&NV ĐĂNG CAI CHUNG KẾT HÙNG BIỆN TIẾNG VIỆT CHO LƯU HỌC SINH NƯỚC NGOÀI

Lê Hoài

Sáng 1/12, tại Hội trường Trần Chí Đáo ĐHQG-HCM, Bộ GD&ĐT phối hợp Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM tổ chức vòng chung kết toàn quốc cuộc thi Hùng biện tiếng Việt cho lưu học sinh nước ngoài tại Việt Nam năm 2023, với màn tranh tài của 12 đội thi xuất sắc nhất.

Thủ tướng Bộ GD&ĐT Nguyễn Văn Phúc phát biểu khai mạc vòng chung kết.
Ảnh: Lê Hoài

Ông Nguyễn Văn Phúc - Thủ tướng Bộ GD&ĐT, PGS.TS Vũ Hải Quân - Giám đốc ĐHQG-HCM, ông Phan Anh Sơn - Chủ tịch Liên hiệp các tổ chức hữu nghị Việt Nam, ông Ono Masuo - Tổng Lãnh sự Nhật Bản tại TP.HCM, đại diện các Lãnh sự quán Lào, Campuchia tại TP.HCM, PGS.TS Ngô Thị Phương Lan - Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV, đã đến dự.

Dạy tiếng Việt còn là quảng bá văn hóa

Phát biểu mở đầu cuộc thi, Thủ tướng Nguyễn Văn Phúc cho biết sau hơn 3 tháng phát động, cuộc thi diễn ra vòng thi sơ khảo tại ba khu vực Bắc, Trung, Nam với hơn 600 lưu học sinh từ 15 quốc gia đang học tập tại 63 cơ sở đào tạo ở Việt Nam. Vòng chung kết có sự tham dự 12 đội thi đến từ Australia, Pháp, Nhật Bản, Lào, Campuchia, Hàn Quốc, Trung Quốc... Đây là năm đầu tiên cuộc thi được Bộ GD&ĐT tổ chức trên quy mô toàn quốc.

Theo thống kê, hiện có khoảng 22.000 lưu học sinh nước ngoài đang học tập tại hơn 160 cơ sở đào tạo của Việt Nam. Trong 5 năm gần đây, Việt Nam tiếp nhận, đào tạo hơn 45.000 lưu học sinh đến từ 102 quốc gia và vùng lãnh thổ. Bộ GD&ĐT xác định yếu tố then chốt quyết định chất lượng giảng dạy, học tập của lưu học sinh tại Việt Nam là trình độ tiếng Việt. Vì vậy, việc nâng cao năng lực tiếng Việt luôn được xem là một nhiệm vụ quan trọng và xuyên suốt trong quá trình đào tạo tại tất cả cơ sở giáo dục trên toàn quốc.

Thủ tướng Nguyễn Văn Phúc nhận định tiếng Việt là cầu nối quan trọng gắn kết quê hương, đất nước với bạn bè quốc tế. Cuộc thi nhằm tạo điều kiện cho lưu học sinh nước ngoài tại Việt Nam được giao lưu, thi đua học tập, tạo động lực cho việc đổi mới phương pháp giảng dạy và nâng cao chất lượng đào tạo tiếng Việt. Đồng thời, với chủ đề "Việt Nam trong tôi", cuộc thi góp phần quảng bá giáo dục, văn hóa Việt Nam với bạn bè quốc tế.

"Việc dạy và học tiếng Việt không chỉ là giảng dạy ngôn ngữ, trang bị công cụ tiếp thu kiến thức mà còn là quảng bá văn hóa, lan tỏa bản sắc dân tộc và nâng cao năng lực giao tiếp liên văn hóa cho lưu học sinh đang học tại Việt Nam nói riêng, người nước ngoài và những người yêu thích ngôn ngữ, văn hóa Việt Nam nói chung" - Thủ tướng Bộ GD&ĐT giải thích.

Ngày càng nhiều người nước ngoài học tiếng Việt

Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM là đơn vị đăng cai vòng sơ khảo khu vực phía Nam (ngày 10/11) và vòng chung kết toàn quốc.

PGS.TS Ngô Thị Phương Lan - Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV, cho biết tiếng Việt và văn hóa Việt Nam ngày càng khẳng định được vị thế trên trường quốc tế. Ảnh: Lý Nguyên

Trường có số lượng sinh viên quốc tế đông nhất khu vực phía Nam, đón khoảng 1.000 lưu học sinh từ 90 quốc gia và vùng lãnh thổ mỗi năm. Trường có lịch sử đào tạo tiếng Việt cho người nước ngoài hơn 25 năm (Khoa Việt Nam học chính thức thành lập năm 1998), số lượng học viên đăng ký tham gia các khóa học tiếng Việt lên đến hơn 2.500 lượt mỗi năm.

Với bề dày kinh nghiệm, Trường ĐH KHXH&NV là một trong những đơn vị uy tín nhất trong việc giảng dạy tiếng Việt cho người nước ngoài ở khu vực phía Nam hiện nay. PGS.TS Ngô Thị Phương Lan - Hiệu trưởng Nhà trường, khẳng định tiếng Việt và văn hóa Việt Nam đang ngày càng khẳng định vị thế trên trường quốc tế, được nhiều người nước ngoài

yêu thích và tìm hiểu, theo học. Tiếng Việt cũng đã trở thành một trong những môn ngoại ngữ được giảng dạy tại nhiều cơ sở giáo dục ở nhiều quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới.

"Hy vọng rằng qua cuộc thi này, chúng ta sẽ cùng kết nối, hợp tác tốt đẹp hơn nữa, không chỉ trong các cuộc thi hùng biện tiếng Việt mà còn ở các khía cạnh khác liên quan đến đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng" - Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV chia sẻ với các lưu học sinh.

Với hình thức thi hùng biện, tại vòng chung kết toàn quốc, các đội thi có 7 phút cho phần trình bày của mình. Các bài thi kết hợp độc đáo giữa thuyết trình và các hình thức diễn xướng như hát, ngâm thơ, đọc ca dao, diễn kịch bằng tiếng Việt. Các lưu học sinh đã gây ấn tượng bởi năng lực sử dụng tiếng Việt thuần thục và thể hiện các trang phục Việt Nam, trình bày hiểu biết sâu rộng về văn hóa, đất nước, con người Việt Nam.

Kết quả chung cuộc, đội thi Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG Hà Nội đoạt giải Nhất, 2 giải Nhì thuộc về đội thi Trường ĐH Sư phạm - ĐH Thái Nguyên và Trường ĐH Cửu Long. 3 giải Ba xướng tên đội thi Trường ĐH Sư phạm Kỹ thuật Vinh, Trường ĐH Hà Nội, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM. 6 giải Khuyến khích trao cho Trường ĐH Y khoa Vinh, Trường Hữu Nghị 80, Trường ĐH Ngoại ngữ - ĐH Đà Nẵng, Trường ĐH Sư phạm - ĐH Đà Nẵng, Trường ĐH Kiên Giang, Trường ĐH Sư phạm TP.HCM ■

Các đội trình bày phần thi đặc sắc tại vòng chung kết toàn quốc. Ảnh: Lý Nguyên

GIẢI THƯỞNG EURÉKA: NƠI ƯƠM MẦM NHỮNG NHÀ KHOA HỌC TƯƠNG LAI

Thu Trang

Đó là nhận định của PGS.TS Vũ Hải Quân - Giám đốc ĐHQG-HCM, tại Lễ kỷ niệm 25 năm và tổng kết, trao giải Giải thưởng Sinh viên nghiên cứu khoa học Euréka lần thứ 25 năm 2023, diễn ra tại Nhà điều hành ĐHQG-HCM vào cuối tháng 11 vừa qua.

Giám đốc ĐHQG-HCM Vũ Hải Quân phát biểu tại buổi lễ.

Số lượng đề tài đăng ký kỷ lục

Theo PGS.TS Vũ Hải Quân, trải qua 25 năm tổ chức, Giải thưởng Sinh viên nghiên cứu khoa học Euréka đã trở thành một trong những sân chơi khoa học dành cho sinh viên lớn nhất tại Việt Nam.

Không chỉ ghi nhận và tôn vinh các công trình nghiên cứu xuất sắc, Giải thưởng Euréka còn là nơi ươm mầm những tài năng trẻ, nhà khoa học tương lai của đất nước. Đơn cử, sinh viên tham gia Giải thưởng Euréka được tham gia nhiều hoạt động như thuyết trình trước hội

“ Euréka không chỉ là một giải thưởng, sân chơi khoa học mà còn là quá trình học tập, nghiên cứu và phát triển toàn diện cho sinh viên.

PGS.TS Vũ Hải Quân

đồng khoa học, giao lưu và kết nối với các nhà khoa học, tham quan các di tích lịch sử, trung tâm nghiên cứu, nhà máy, khu công nghệ cao tại TP.HCM...

Giám đốc ĐHQG-HCM lý giải: "Các hoạt động xung quanh Giải thưởng Euréka tạo cơ hội cho sinh viên trải nghiệm, học hỏi và phát triển kỹ năng mềm, giúp các em hiểu rõ hơn về giá trị của khoa học trong cuộc sống. Thông qua Giải thưởng Euréka, sinh viên có thể kết nối, tạo mối quan hệ và cộng đồng để cùng phát triển trong tương lai".

Ông Quân cũng cho rằng sự đánh giá công tâm, khách quan từ hơn 500 nhà khoa học hàng đầu sẽ giúp sinh viên học cách đối mặt với thách thức, rèn luyện kỹ năng thuyết trình cũng như tư duy phản biện.

"Euréka không chỉ là một giải thưởng, sân chơi khoa học mà còn là quá trình học tập, nghiên cứu và phát triển toàn diện cho sinh viên" - PGS.TS Vũ Hải Quân nhấn mạnh.

Giám đốc ĐHQG-HCM thông tin thêm, năm 2023 là lần thứ 25 Giải thưởng Euréka được tổ chức, cũng là năm có số lượng đề tài đăng ký đạt mức kỷ lục, gồm 1.509 đề tài của 4.562 thí sinh đến từ 134 trường đại học, cao đẳng, học viện trên toàn quốc.

Số lượng lĩnh vực xét thưởng cũng tăng từ 12 lĩnh vực lên 14 lĩnh vực. Sự phát triển vượt bậc của Giải thưởng Euréka còn thể hiện ở chất lượng, sự đa dạng và tính ứng dụng cao của các đề tài nghiên cứu.

PGS.TS Vũ Hải Quân nhận định: "Điều này không chỉ minh chứng cho việc giới trẻ ngày càng quan tâm đến khoa học, mà còn cho thấy sự đầu tư đúng đắn và kỳ vọng lớn lao của xã hội đối với thế hệ tương lai".

PGS.TS Vũ Hải Quân trao giải Nhất lĩnh vực Công nghệ thông tin cho sinh viên Trường ĐH Khoa học Tự nhiên.

“ Với sự quan tâm và hỗ trợ từ cộng đồng, tôi tin Giải thưởng Eureka sẽ tiếp tục phát triển mạnh mẽ, trở thành nguồn cảm hứng cho thế hệ trẻ và góp phần xây dựng nền khoa học Việt Nam ngày càng vững mạnh. ”

PGS.TS Vũ Hải Quân

Đồng hành với Giải thưởng Eureka với vai trò giảng viên hướng dẫn và thành viên Hội đồng khoa học, PGS.TS Đỗ Thị Hồng Tươi - giảng viên Khoa Dược, Trường ĐHY Dược TP.HCM, cho biết các đề tài nghiên cứu tham gia Giải thưởng Eureka ngày càng bài bản, sát với nhu cầu thực tiễn của xã hội và cập nhật xu hướng mới. Các đề tài nghiên cứu năm nay liên quan nhiều đến trí tuệ nhân tạo, Big data, ứng dụng chuyển đổi số...

Nghiên cứu hướng đến thương mại hóa

Bên cạnh việc tạo ra một cộng đồng sinh viên nghiên cứu khoa học mạnh mẽ, PGS.TS Vũ Hải Quân cho rằng Giải thưởng Eureka còn là "cầu nối" giữa sinh viên và doanh nghiệp, giúp các công trình nghiên cứu không dừng lại ở phòng thí nghiệm mà hướng đến ứng dụng, thương mại hóa.

Riêng trong năm 2023, Giải thưởng Eureka đã tiếp nhận 77 đề tài nghiên cứu được đăng trên tạp chí khoa học trong nước, 22 đề tài được đăng trên tạp chí khoa học quốc tế, 50 đề tài được công bố tại các hội nghị khoa học, 13 đề tài được

chuyển giao ứng dụng cho các tổ chức, doanh nghiệp. Tại buổi lễ, Giải thưởng Eureka đã kết nối, hỗ trợ 7 đề tài nghiên cứu khoa học chuyển giao cho các đơn vị để triển khai ứng dụng vào thực tế.

PGS.TS Vũ Hải Quân chia sẻ: "Những công trình nghiên cứu xuất sắc không chỉ góp phần phát triển nền khoa học của đất nước mà còn đóng góp vào sự phát triển kinh tế - xã hội Việt Nam".

Tại buổi lễ, PGS.TS Vũ Hải Quân gửi lời tri ân đến hơn 500 nhà khoa học là các giáo sư, phó giáo sư, tiến sĩ, chuyên gia tham gia Hội đồng khoa học. Ông cũng nhấn mạnh sự đồng hành của các đối tác, nhà tài trợ trong 25 năm tổ chức Giải thưởng Eureka.

"Sự tâm huyết của thầy cô, sự hỗ trợ của các nhà tài trợ giúp chương trình phát triển bền vững, mở ra những cơ hội mới cho sinh viên trong hành trình nghiên cứu khoa học. Nếu không có sự hỗ trợ đó, việc tạo ra một sân chơi quy tụ sinh viên đam mê nghiên cứu khoa học trên cả nước sẽ rất khó khăn" - Ông Quân nói.

Trong giai đoạn tiếp theo, Giám đốc ĐHQG-HCM hy vọng Giải thưởng Eureka sẽ tiếp tục nuôi dưỡng ý tưởng của sinh viên, hỗ trợ các bạn khởi nghiệp để ứng dụng nghiên cứu vào thực tiễn. Ông cho rằng đây là hành trình rất dài và đòi hỏi sự quyết tâm cao.

Viện dẫn câu chuyện trở thành trường đại học khởi nghiệp đổi mới sáng tạo (KNĐMST) của Đại học Quốc gia Singapore (NUS), ông Quân cho biết vào năm 2001, NUS đã xác định cách nhanh nhất để đẩy mạnh KNĐMST là xây dựng chương trình trao đổi sinh viên NUS qua Silicon Valley - "thánh địa" của ngành công nghệ thế giới. Qua đó, sinh viên có thể tiếp cận các cộng đồng KNĐMST của Hoa Kỳ.

Dù mất nhiều thời gian nhưng chương trình này đã mang lại hiệu quả, hỗ trợ hình thành nhiều công ty startup thành công. Trong đó, có Shopee do cựu sinh viên NUS thành lập sau 1 năm trải nghiệm ở Silicon Valley.

"Tôi mong rằng Giải thưởng Eureka cũng sẽ truyền lửa, hỗ trợ các lứa sinh viên thành lập những công ty 'startup kỳ lân' của Việt Nam. Với sự quan tâm và hỗ trợ từ cộng đồng, tôi tin Giải thưởng Eureka sẽ tiếp tục phát triển mạnh mẽ, trở thành nguồn cảm hứng cho thế hệ trẻ và góp phần xây dựng nền khoa học Việt Nam ngày càng vững mạnh" - Giám đốc ĐHQG-HCM bày tỏ ■

ĐHQG-HCM PHONG TẶNG DANH HIỆU TIẾN SĨ DANH DỰ CHO THỐNG ĐỐC TỈNH GYEONGSANGBUK, HÀN QUỐC

Lê Chung

Ngày 28/11, tại Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM cơ sở Linh Trung (TP Thủ Đức) đã diễn ra Lễ phong tặng danh hiệu tiến sĩ danh dự cho ngài Lee Cheol-woo - Thống đốc tỉnh Gyeongsangbuk, Hàn Quốc. PGS.TS Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, đã trao bằng của ĐHQG-HCM cho ngài Thống đốc.

PGS.TS Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, trao bằng tiến sĩ danh dự cho ngài Lee Cheol-woo - Thống đốc tỉnh Gyeongsangbuk, Hàn Quốc. Ảnh: Lê Chung

Có hơn 400 người tham dự buổi lễ đặc biệt này, gồm Tổng lãnh sự Hàn Quốc tại TP.HCM, đoàn đại biểu của tỉnh Gyeongsangbuk, PGS.TS Ngô Thị Phương Lan - Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV, TS Bùi Thị Hồng Hạnh - Trưởng ban Ban Đối ngoại và Phát triển dự án ĐHQG-HCM, cùng các giảng viên, sinh viên của Trường ĐH KHXH&NV.

Cầu nối hữu nghị giữa hai quốc gia

Tại buổi lễ, PGS.TS Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM, đã chúc mừng ngài Lee Cheol-woo trở thành tân tiến sĩ danh dự của ĐHQG-HCM và ghi nhận những đóng góp của ông đối với tình hữu nghị giữa hai quốc gia Hàn Quốc - Việt Nam. Đặc biệt, Phó Giám đốc ĐHQG-HCM nhấn mạnh những đóng góp của tỉnh Gyeongsangbuk với các chương trình phát triển khoa học công nghệ phục vụ cộng

đồng mà Trường ĐH KHXH&NV đã thực hiện tại Việt Nam trong thời gian qua.

Thống đốc Lee Cheol-woo đã xúc tiến thành lập Quỹ Toàn cầu hóa Saemaul tại Việt Nam. Trường ĐH KHXH&NV đã hợp tác với Quỹ để thành lập Trung tâm Phát triển Nông thôn - Saemaul Undong thuộc Trường.

"Sự kiện hôm nay không chỉ là niềm vui và vinh dự cho ngài Thống đốc và gia đình, cho tỉnh Gyeongsangbuk mà còn là niềm vinh dự cho ĐHQG-HCM. Đây cũng là lần thứ 7 ĐHQG-HCM trao bằng tiến sĩ danh dự cho những cá nhân có đóng góp xuất sắc cho cơ sở giáo dục đại học của ĐHQG-HCM" - PGS.TS Nguyễn Minh Tâm cho biết.

Theo đó, việc ĐHQG-HCM ghi nhận những đóng góp của ngài Lee Cheol-woo cũng là lời khẳng định sự thành công của ĐHQG-HCM trong quá trình hợp tác quốc tế, nhất là lĩnh vực phát triển nông thôn, phát triển cộng đồng mà

“ Sự kiện hôm nay không chỉ là niềm vui và vinh dự cho ngài Thống đốc và gia đình, cho tỉnh Gyeongsangbuk mà còn là niềm vinh dự cho ĐHQG-HCM. Đây cũng là lần thứ 7 ĐHQG-HCM trao bằng tiến sĩ danh dự cho những cá nhân có đóng góp xuất sắc cho cơ sở giáo dục đại học của ĐHQG-HCM. ”

PGS.TS Nguyễn Minh Tâm

Trường ĐH KHXH&NV đã triển khai cho các cộng đồng yếu thế tại Việt Nam. Phó Giám đốc ĐHQG-HCM cho biết tiến trình trao bằng đã được khởi động từ năm 2022 nhân dịp kỷ niệm 30 năm thiết lập quan hệ ngoại giao giữa hai quốc gia, và đến nay diễn ra buổi lễ trọng đại này.

Ngài Lee Cheol-woo phát biểu tại buổi lễ. Ảnh: Lê Chung

“ Hôm nay được đứng đây, cảm xúc của tôi vô cùng mới mẻ. Đó là vì những người làm trong ngành giáo dục của Việt Nam đã ghi nhận những nỗ lực và thành quả xuất phát từ mong muốn đóng góp vào sự phồn vinh của nhân loại thông qua phong trào Saemaul của tôi. ”

Lee Cheol-woo

"Những thành quả từ nỗ lực của quý ngài đã giúp Trường ĐH KHXH&NV gặt hái nhiều thành công trong lĩnh vực phục vụ cộng đồng, được công nhận từ trung ương đến địa phương. Kính chúc ngài luôn mạnh khỏe, hạnh phúc và đạt nhiều thành tựu, đặc biệt là cầu nối cho quan hệ giữa hai quốc gia Việt Nam và Hàn Quốc" - PGS.TS Nguyễn Minh Tâm bày tỏ.

Lan tỏa tinh thần Saemaul tại Việt Nam

Saemaul Undong (Phong trào làng mới) là phong trào phát triển nông thôn của Hàn Quốc vào những năm 1970 nhằm thúc đẩy sự phát triển của khu vực nông thôn, thu ngắn khoảng cách giữa nông thôn và thành thị. Trung tâm Phát triển Nông thôn - Saemaul Undong, Trường ĐH KHXH&NV có nhiệm vụ thiết kế và triển khai các dự án thí điểm cộng đồng nông thôn mới theo mô hình Saemaul Undong của Hàn Quốc.

PGS.TS Ngô Thị Phương Lan - Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV, Giám đốc Trung tâm Phát triển Nông thôn - Saemaul Undong, cho biết ngài Lee Cheol-woo đã có nhiều đóng góp cho quá trình phục vụ cộng đồng thông qua các hoạt động của Trung tâm. Hiệu trưởng tin tưởng Thống đốc sẽ tiếp tục là người định hướng, đóng góp to lớn vào sự phát triển ngày càng mạnh mẽ của mối quan hệ giữa Việt Nam và Hàn Quốc.

Thống đốc Lee Cheol-woo bày tỏ niềm vinh dự và tự hào khi nhận danh hiệu tiến sĩ danh dự của ĐHQG-HCM - một trong hai đại học lớn nhất Việt Nam và là cái nôi sinh ra nhiều nhân tài cho đất nước. Ngài cho biết khi tỉnh Gyeongsangbuk đặt những viên gạch đầu tiên của phong trào Saemaul Undong tại Việt Nam, ngài là trưởng nhóm TF (task force - nhóm chuyên trách) của Quỹ Saemaul.

"Hôm nay được đứng đây, cảm xúc của tôi vô cùng mới mẻ. Đó là vì những người làm trong ngành giáo dục của Việt Nam đã ghi nhận những nỗ lực và thành quả xuất phát từ mong muốn đóng góp vào sự phồn vinh của nhân loại thông qua phong trào Saemaul của tôi" - tân tiến sĩ danh dự của ĐHQG-HCM bộc bạch.

Tại buổi lễ, ngài Lee Cheol-woo đã có bài phát biểu về chủ đề "Come to Korea, Study in Gyeongbuk" để giới thiệu cơ hội học tập tại tỉnh Gyeongsangbuk. Ngài cũng trao giải cuộc thi tìm hiểu văn hóa Hàn Quốc "Annyeonghaseyo, Korea" (Xin chào Hàn Quốc) năm 2023 của Trường ĐH KHXH&NV ■

Thanh long vũ hội

PGS.TS Nguyễn Ngọc Thơ

Rồng là biểu tượng văn hóa xuất hiện trong trí tưởng tượng của nhiều cộng đồng dân tộc phương Đông ngay từ thưở bình minh của lịch sử. Ban đầu, rồng chưa có hình hài và ý nghĩa như bây giờ.

Các dân tộc sinh sống ở các hoàn cảnh sinh thái - xã hội khác nhau phải đối mặt với muôn vàn thử thách, tự thân mình "huyền bí hóa" một số loài vật trong tự nhiên hoặc "tưởng tượng" ra các linh vật để làm biểu trưng cho cộng đồng mình hay đơn giản là để tôn thờ với ước vọng được bảo vệ, được đoàn kết và được may mắn. Hệ thống các vật tổ (tô-tem) hình thành từ đó.

Hoàng long thế gia

Cư dân Bách Việt cổ, trong đó có tổ tiên Lạc Việt, chọn hình ảnh rồng cá sấu, rồng rắn (thuồng luồng) và chim (chim lạc, chu tước, phượng hoàng, xích điểu...) làm đại diện; các dân tộc miền Hoàng Hà chọn hình ảnh ngựa, gấu, hươu, nai, kỳ đà, rắn làm biểu tượng; còn người Mông Cổ và nhiều dân tộc trên thảo nguyên lựa chọn loài sói.

Khi các vương triều hình thành, thế lực trung ương tập quyền càng lớn mạnh, nhu cầu thống nhất tư tưởng - văn hóa thắt chặt dần, đó cũng là lúc biểu tượng/tô tem của các dân tộc "va chạm", "tương tác", được "vay mượn", "cấu trúc"/"tái cấu trúc" thành các biểu tượng mới theo "khuôn mẫu" có tính hệ thống, tính biểu trưng cao hơn. Trong đó, có biểu tượng rồng Đông Á. Theo người xưa, rồng phương Đông có "tam đỉnh cửu tự" (ba phần đầu-thân-đuôi và chín bộ phận ưu việt được 9

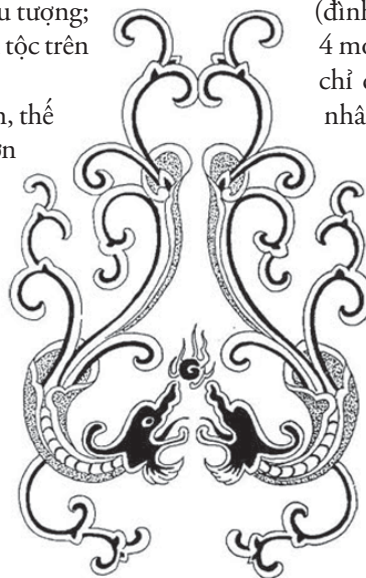
loài vật khác nhau "đóng góp": sừng giống nai, đầu giống đà, mắt giống thỏ, thân giống rắn, bụng giống trai, vảy giống cá, ngón chân giống chim, chân giống hổ, tai giống bò). Như vậy, do là linh vật tổng hợp từ nhiều loại vật có thật trong tự nhiên, rồng trong tâm thức dân gian thưở ban đầu là linh vật mang trong mình tính ưu việt, vượt lên trên tự nhiên.

Cùng với quá trình ấy, rồng bị hoàng đế Trung Hoa thời quân chủ (nhất là các thời Hán, Tống, Minh, Thanh) chiếm đoạt, lũng đoạn và áp đặt các ý nghĩa biểu trưng mới theo hướng "cấp quyền" cho họ. Rồng (hoàng long, thanh long) có chân 5 móng là biểu trưng của hoàng đế; rồng được thờ phụng trong dân gian hay được

trang trí trên các công trình tôn giáo (đình đền miếu tự) được phép có chân 4 móng, trong khi rồng trong dân gian chỉ được 3 móng mà thôi. Các nghệ nhân dân gian với óc sáng tạo và tài năng của mình đã tạo ra hình ảnh

quỳ long không cần chân móng, thay vào đó là các loại hoa văn bay bướm hay ứng long (rồng có cánh) để in khắc trên các vật dụng hàng ngày hay trên nhà cửa, công trình kiến trúc công cộng hay cơ sở tín ngưỡng - tôn giáo mà không "phạm thiên quy".

Cũng từ sự lũng đoạn này của các "thiên tử", trong kho tàng tục ngữ phương Đông xuất hiện các câu "vẽ rồng cảm

Quỳ long tranh châu.

Rồng Việt Nam thời Lý.

điểm nhân", "vẽ rắn cắm thêm chân", "Ông Diệp mê rồng"... Trong tâm thức dân gian người Việt xưa, rồng là biểu trưng của vương tôn thế gia, vì vậy người dân miệt Cần Thơ xưa hát về thân phận nổi trôi thời khai hoang lập ấp của mình như sau: "Rồng châu ngoài Huế, ngựa té Đồng Nai/ Nước sông trong chảy lộn nước sông ngoài/ Thương ai xa xứ lạc loài tới đây...".

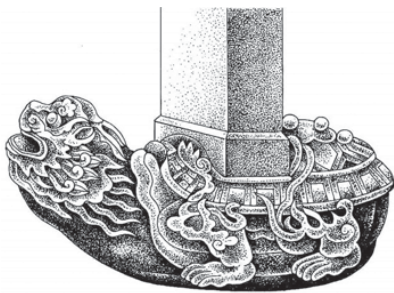
Nhiều ý kiến cho rằng rồng Đông Á xuất thân từ vùng Nam Dương Tử - Bắc Đông Dương. Cụ thể, các tác giả Nghệ Nông Thủy (2010), Deopik (1993) và Niculin (2006)... đều khẳng định rằng nguyên mẫu của rồng xuất thân từ văn hóa Bách Việt sông nước, nơi con rồng được hình thành trên nền tảng cơ bản của thân rắn và đầu cá sấu - những loài vật hiếm thấy ở Hoa Bắc hay trên cao nguyên Hoàng Thổ của Trung Quốc. Chỉ có điều, để rồng có hình hài hoàn chỉnh (tam đỉnh cửu tự) như hôm nay, không thể thiếu vắng cơ chế "chính thống hóa"/ "chuẩn hóa" biểu tượng và các giá trị Nho giáo

(trung, thứ, lễ, nghĩa) gắn với chúng. Ngày nay, Việt Nam, Hoa Nam, đảo Đài Loan, quần đảo Okinawa vẫn còn tục đua thuyền rồng trong các dịp đón năm mới, Tết Đoan ngọ hay lễ hội truyền thống. Múa rồng được dân gian biểu diễn trong các dịp lễ tết hay hội hè ở Việt Nam, góp phần làm nên không khí nhộn nhịp, tưng bừng nơi công cộng.

Gia tộc họ rồng

Người xưa nói "Rồng có 9 con, mỗi con một sở thích" (long sinh cửu tử, các hữu kỳ hiếu), ám chỉ rồng có ít nhất 9 đứa con trai. Về sau trong văn hóa dân gian còn xuất hiện thêm 81 cháu nội! 9 con của rồng gồm *bị hí*, *xi vãn*, *bò lao*, *bệ ngạn*, *thao thiết*, *công phúc*, *nhai xế*, *toan nghệ* và *tiêu đồ*. Ngoài bản thân rồng, văn hóa Việt Nam thường chỉ có thêm *xi vãn* (trên nóc mái đình làng Bắc Bộ, còn gọi là *ly vãn*), *bệ ngạn* (gọi là con Hồ phù hay La hầu) và *tiêu đồ*.

Bị hí thích cõng vật nặng trên lưng nên được chạm khắc dưới chân cột. *Bị hí* khác rùa cõng bia tiến sĩ trong văn hóa Việt Nam ở chỗ đầu đã hóa rồng. *Xi vãn* vốn là loài cá ngao trong truyền thuyết hóa thân thành con thứ hai của rồng, được tạc hai bên đầu hồi nóc đình đền miếu ngụ ý trấn hỏa, trấn trạch. *Bò lao* thích âm thanh to và trong trẻo nên được tạc làm quai chuông đồng. *Bệ ngạn* thích công lý nên được dùng nhiều trong không gian nha môn, công đường và pháp trường thời quân chủ. *Thao thiết* - con thứ

Bị hí

Xi vãn

Bò lao

Tiêu đồ

Tượng Hổ phù - Hoàng thành Huế.

năm của rồng, xuất hiện từ rất sớm trong truyền thuyết miền Hoa Bắc, sau tiếp tục được chạm khắc trên các các lễ khí đồ đồng. Công thức thích mực nước điều hòa lên xuống nên được tạc dưới chân cầu hay ở các công trình thủy lợi. Nhai xé thích máu me nên được tạc trên chuỗi guom để tăng phần dũng khí cho các chiến sĩ trận mạc. Toan nghệ thích mùi hương nên được tạc trên đỉnh trầm hương. Tiêu đồ - con út của rồng, thích dáng cuộn tròn tĩnh lặng nên được tạc hai bên quai cầm cửa chính ngụ ý xua đuổi tà ma ngoại đạo.

Ngoài ra, gia tộc họ rồng còn có một số đứa con nữa, gồm *tù ngư* (rồng âm nhạc, tạc trên nhạc khí bằng gỗ), *phụ hý* (thích tĩnh lặng, thường ở dạng cặp đôi, tạc trên bia mộ), *trào phong*, *tỳ lưu*, *hải trãi* (các linh vật trấn trạch, tạc

trên đầu hồi các công trình kiến trúc cổ)...

Vì sao gia đình nhà rồng thịnh đạt đến vậy? Chẳng là rồng bị hoàng đế lũng đoạn và nhào nặn thành biểu trưng của tính chính thống và lòng trung thành; các cộng đồng khắp nơi lần lượt "điều chỉnh" hình hài và ý nghĩa linh vật đại diện (hay tô tem) của mình sao cho giống rồng nhất hoặc được tham góp các bộ phận cấu thành rồng (thuyết *Tam đình cửu tự* nói trên). Còn lại nếu vì các lý do khác nhau không thể gọt giũa cho giống rồng thì cố gắng trở thành 9 con trai hay 81 cháu nội của rồng. Có hơn 9 đứa con và 81 cháu nội, gia tộc họ rồng từ đó tha hồ vùng vẫy và can dự vào đời sống xã hội các quốc gia, dân tộc Đông Á. Trung Hoa thượng tôn rồng 5 móng, Triều Tiên/Hàn Quốc chủ yếu dùng rồng 4 móng, Nhật Bản phổ biến rồng 3 móng, trong khi Việt Nam dùng phổ biến tất cả loại rồng, từ 5 móng (cung đình), 4 móng (đình, chùa), 3 móng và quỳ long (dân gian).

Giải cấu trúc quyền lực rồng

Từ khi các vương triều quân chủ Việt Nam và Đông Á không còn nữa (nửa đầu thế kỷ XX về sau), biểu tượng rồng bước vào giai đoạn giải cấu trúc quyền lực. Hệ thống đẳng cấp (số móng chân, phong cách tạo hình rồng) và hệ giá trị Nho giáo (trung thành, tôn ti, quyền lực giai cấp) gắn với rồng không còn nữa. Giờ đây, trong tâm thức cộng đồng Việt Nam, rồng trở thành biểu tượng của sự thịnh vượng, sự phát triển (chẳng hạn 4 con rồng châu Á về kinh tế), của sức mạnh (đội bóng

Vịnh Hạ Long

Đôi rồng châu Thánh giá ở nhà thờ vọng Đông, Thoại Sơn, An Giang.

quốc gia Việt Nam mệnh danh là đội Rồng vàng), của sự hoàn hảo (giỏi như rồng), của sự may mắn (rồng rấn lên mây) và của môi trường tự nhiên - sinh thái (9 dòng Cửu Long).

Quy long Bình Phước

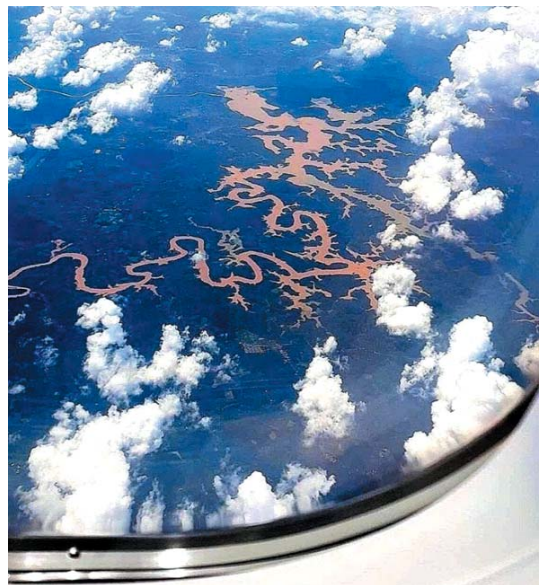
Những ngày đầu Xuân năm 2023 trên chuyến bay Vietnam Airlines từ Thủ đô Hà Nội về lại TP.HCM, khi đi ngang địa phận Nam Tây nguyên - Đông Nam bộ, tôi chợt bắt gặp một hình ảnh kỳ bí từ ô cửa sổ máy bay: Một con rồng xanh đang uốn lượn nhịp nhàng giữa bạt ngàn những cánh rừng cao su và rừng nguyên sinh tít tắp! Chính xác hơn là con quy long (rồng có thân phân nhánh hoa lá, vân mây, dùng trang trí và in khắc trên đồ gốm sứ và đồ mộc gia dụng). Con quy long đang ung dung dạo bước trên xứ sở con Rồng cháu Tiên, hiện hữu giữa đời thường một cách bình dị nhưng đầy huyền rũ.

Về tới nhà, "truy tìm" tông tích chú quy long này trên Google Map và trên Google, chúng tôi xác định rằng đó là hình ảnh hồ Cần Đơn nằm gần Rừng Quốc gia Bù Gia Mập, thuộc huyện Bù Đốp, tỉnh Bình Phước. Nhìn trên bản đồ mới thấy được tỉnh này có đến 3 con rồng hình thành từ ba chiếc hồ lớn, gồm hồ Cần Đơn (nổi trên), hồ Phú Riềng và hồ Thác Mơ, hợp thành thế *Tam long hội tụ*.

Vào tháng 8/2023, trong Hội nghị Văn hóa tỉnh Bình Phước, chúng tôi đã trình bày tham luận *Nhận diện và phát huy giá trị sinh thái và nhân văn tỉnh Bình Phước* đã "khai thác" triệt để hình ảnh "quần long" này để làm hình ảnh đại diện cho địa phương, đi kèm slogan quảng bá: "Bình an Phước lành, Tam long hội tụ". Hình

ảnh con quy long và slogan quảng bá bước đầu đã được chính quyền và công chúng địa phương quan tâm sử dụng.

Đất nước Việt Nam trải rộng từ Bắc chí Nam tự thân đã hình thành thế *Thanh long vũ hội*, ôm ấp lấy hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa làm hai bầy rồng con bên mình. Truyền thuyết rồng mẹ và bầy rồng con từ trên trời xuống án ngữ mạn cửa biển đông bắc để bảo vệ non sông đã thổi hồn văn hóa cho một vịnh Hạ Long tráng lệ. Dòng Cửu Long hiền hòa và khoan dung đã bao đời nay nuôi nấng tâm hồn người Việt phương Nam. Giữa rừng núi Bình Phước bạt ngàn hôm nay, chú thanh long đang vào mùa vũ hội, hứa hẹn một tương lai đầy xán lạn của dân tộc Việt Nam ■

Quy long Bình Phước.

Đất rừng phương Nam: NHÌN TỪ KÝ ỨC TẬP THỂ

TS Đào Lê Na

Sau khi ra rạp vào cuối tháng 10/2023, tác phẩm điện ảnh *Đất rừng phương Nam* của đạo diễn Nguyễn Quang Dũng đã trở thành một hiện tượng tiếp nhận văn hóa trong cộng đồng xã hội. Những tranh cãi về ranh giới giữa sáng tạo nghệ thuật và lịch sử - văn hóa cũng như các quan hệ cải biên từ nguyên tác đã đặt ra các yêu cầu về chuẩn mực tiếp nhận nơi công chúng.

Thời điểm mới ra mắt,
Đất rừng phương Nam
vướng tranh cãi về nội dung
lấn trang phục của diễn viên.
Nguồn: thanhnien.vn

Từ góc nhìn lý thuyết phim cải biên và quan điểm “ký ức tập thể” của nhà xã hội học người Pháp Halbwachs, TS Đào Lê Na - giảng viên Khoa Văn học, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM, đã đưa ra những đánh giá về hiện tượng văn hóa điện ảnh này. Qua đó, gợi mở một cách tiếp nhận giàu tính xây dựng với công chúng và bộ môn nghệ thuật thứ 7.

Vấn đề ký ức trong các bộ phim cải biên

Phim cải biên (film adaptation) là thuật ngữ dùng để gọi tên các bộ phim lấy chất liệu từ các nguồn khác nhau: văn học, phim truyền hình,

phim điện ảnh có trước, sự kiện có thật, nhân vật lịch sử... Ở đây, bài viết sử dụng một thuật ngữ duy nhất cho kiểu phim này là “cải biên”, không dùng thuật ngữ “chuyển thể” hay “phóng tác”. Đối tượng nghiên cứu của phim cải biên có cả phim remake, phim tiểu sử nên nếu dùng từ chuyển thể trong những trường hợp này sẽ không phù hợp. Và ngay cả phim remake, khi được làm lại là đã có sự cải biên về bối cảnh.

Mỗi chúng ta đều là người đọc độc lập và nhà làm phim cải biên trước hết cũng là người đọc. Khi là người đọc, mỗi người có một cách đọc khác nhau và có những ký ức khác nhau về tác phẩm mà mình đọc. Ví dụ, khi bạn đọc một tác phẩm văn học, bạn bị thu hút bởi câu chuyện của

nhân vật A, thông điệp B nhưng nhà làm phim bị thu hút bởi câu chuyện của nhân vật C, thông điệp D thì họ sẽ tập trung khai thác vào câu chuyện của C và thông điệp D. Chúng ta không thể lấy cách đọc, cách hiểu của mình hoặc ấn tượng, ký ức của mình để chê hay phê phán cách đọc hay cách hiểu của người khác. Do đó, khi nghiên cứu phim cải biên, điều mà chúng ta cần quan tâm là tinh thần của tác phẩm văn chương được kể, được diễn giải ra sao trong tác phẩm điện ảnh. Tinh thần của tác phẩm văn chương là điều được gọi ra từ tác phẩm văn chương mà nhiều người đồng thuận bởi vì mỗi tác phẩm văn chương có thể gọi ra nhiều vấn đề khác nhau. Nhà làm phim có thể thay đổi, hư cấu nhưng người xem vẫn nhận ra nhà làm phim lấy chất liệu từ tác phẩm văn chương nào và việc cải biên của nhà làm phim nhằm mục đích gì.

Ví dụ, phim *Loạn* (Ran) của Kurosawa Akira, nhà làm phim thay đổi toàn bộ tên nhân vật, thậm chí cải biên vua Lear thành lãnh chúa người Nhật, đổi con gái vua Lear thành con trai... nhưng người xem đều nhận ra phim *Loạn* cải biên từ *Vua Lear* của Shakespeare. Điều quan trọng là tinh thần đối thoại của nhà làm phim với tác phẩm văn chương và tinh thần của tác phẩm văn chương được nhiều độc giả tán đồng khi đưa lên phim. Trong khi đó, có nhiều bộ phim cũng ghi là lấy chất liệu, cảm hứng từ tác phẩm văn chương nhưng ngoài tên nhân vật ra, người xem không thấy được tinh thần của tác phẩm văn chương thể hiện trên phim. Chẳng hạn, gần như

“ Tinh thần của tác phẩm văn chương là điều được gọi ra từ tác phẩm văn chương mà nhiều người đồng thuận bởi vì mỗi tác phẩm văn chương có thể gọi ra nhiều vấn đề khác nhau. Nhà làm phim có thể thay đổi, hư cấu nhưng người xem vẫn nhận ra nhà làm phim lấy chất liệu từ tác phẩm văn chương nào và việc cải biên của nhà làm phim nhằm mục đích gì. ”

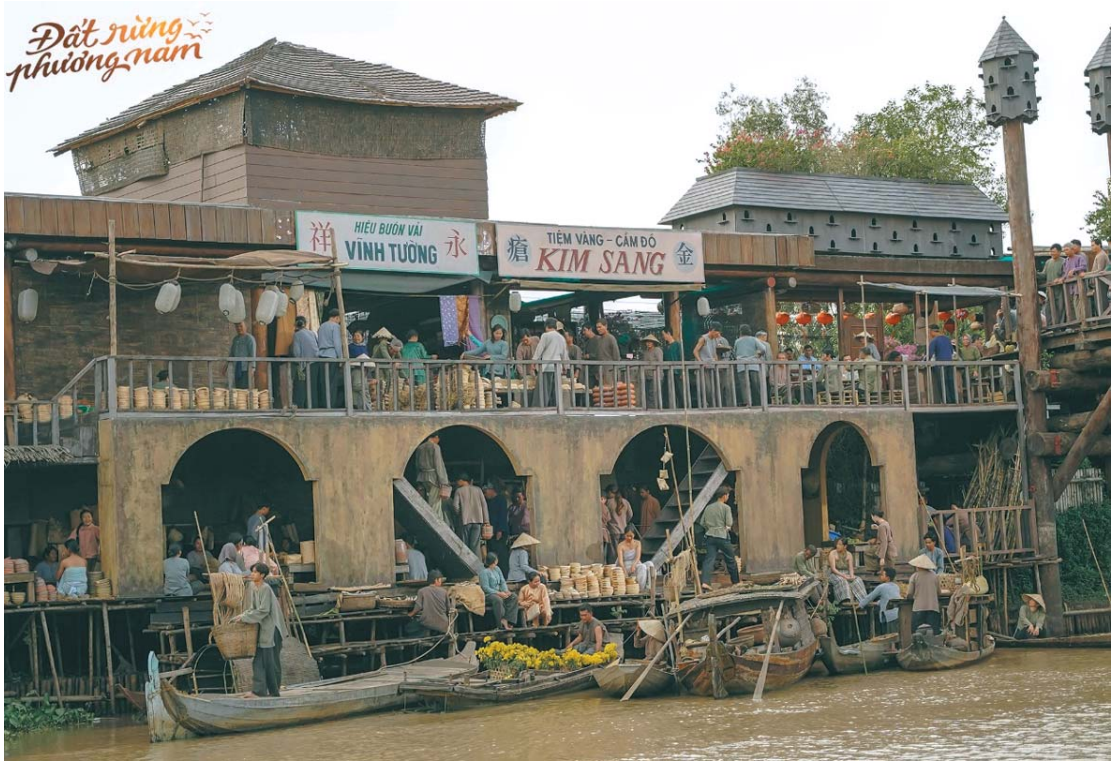
không ai nói *Truyện Kiều* của đại thi hào Nguyễn Du là câu chuyện về tình tay ba nhưng có phim lại xoay sâu vào vấn đề đó khiến cho tinh thần của tác phẩm văn chương bị nhìn sai lệch, gây nên tranh cãi. Nếu bộ phim thay đổi tên của các nhân vật, không sử dụng tên của các nhân vật trong *Truyện Kiều* chắc chắn không ai nghĩ rằng phim lấy cảm hứng từ *Truyện Kiều*. Do đó, việc gây tranh cãi với những bộ phim lấy chất liệu từ văn học hay các sự kiện có thật, các nhân vật có thật không phải ở việc trung thành hay hư cấu mà ở tinh thần được truyền tải, tức là những vấn đề chung được nhiều người đồng thuận khi đọc tác phẩm văn học, khi tiếp cận các sự kiện có thật cũng như khi ấn tượng về một nhân vật lịch sử nào đó mà trong nghiên cứu, chúng tôi gọi là “ký ức tập thể” (collective memory).

Vai trò của điện ảnh trong việc kiến tạo ký ức tập thể cho cộng đồng

Ký ức tập thể theo khái niệm của Halbwachs là “tập hợp thông tin được tổ chức thành ký ức của hai hay nhiều thành viên của một nhóm được chia sẻ với nhau. Ký ức tập thể có thể được chia sẻ, được tiếp tục và được kiến tạo bởi những nhóm nhỏ và lớn”. Theo Halbwachs, “cá nhân sẽ không thể nhớ lâu và liền mạch khi ở bên ngoài bối cảnh nhóm của họ”. Chẳng hạn, những người nước ngoài sẽ biết đến chiến tranh Việt Nam như những thông tin mà họ đọc được từ sách lịch sử, còn người Việt Nam sẽ nhớ về chiến tranh Việt Nam qua những câu chuyện mà họ được nghe kể, những trải nghiệm từ chính ông bà cha mẹ họ, những dấu vết, những chấn thương còn lưu giữ trên cơ thể, tinh thần người thân, trên mảnh đất quê hương... Và do đó, ký ức về chiến tranh Việt Nam ở người Việt Nam sẽ dai dẳng hơn, chứa đựng nhiều cung bậc cảm xúc hơn.

Điều này cũng có nghĩa là “những thành viên trong nhóm sẽ cung cấp chất liệu cho các cá nhân, khơi gợi cá nhân nhớ lại những sự kiện đặc biệt và quên đi những cái khác”. Các nhà làm phim về vua Lý Thái Tổ đã dựng nên bộ phim hoạt hình *Người con của Rồng* để khơi gợi và kiến tạo ký ức cho trẻ em Việt Nam nói riêng và người Việt Nam nói chung về huyền thoại vua Lý Thái Tổ. Rõ ràng rằng, ký ức tập thể không nhất thiết phải là những sự kiện mà các cá nhân phải trải nghiệm hoặc được chứng kiến trong cộng đồng

Đoàn phim tái dựng khu chợ nổi sầm uất ở miền Tây vào đầu thế kỷ XX. Nguồn: Đoàn phim

bởi nó là một dòng chảy liên tục qua các giai đoạn lịch sử, người giữ ký ức của nhóm này sẽ truyền lại cho nhóm sau. Vì vậy, “ký ức của một xã hội kéo dài bằng ký ức của các nhóm tạo ra nó. Không có căn bệnh hay sự lãnh đạm nào khiến nó quên đi nhiều sự kiện và nhân vật quan trọng trong quá khứ. Có chăng chỉ là những nhóm giữ ký ức dần biến mất mà thôi”.

Như vậy, theo Halbwachs, ký ức tập thể sẽ rất khác với lịch sử bởi sự đa dạng và sinh động của nó. Lịch sử tập trung vào các sự kiện, thời gian, nơi chốn và thường hoàn kết khi chuyển từ giai đoạn này sang giai đoạn khác. Các nhà viết sử luôn tỏ ra khách quan khi cố gắng mô tả thật chi tiết các sự kiện và so sánh với lịch sử các nước khác. Lịch sử mà các sử gia muốn tạo ra là duy nhất bởi anh ta tin rằng quan điểm của mình không thuộc về bất kỳ nhóm nào, ở quá khứ lẫn hiện tại. Trong khi đó, cùng một sự kiện lịch sử có thể có nhiều ký ức tập thể của các nhóm cộng đồng khác nhau và trải dài liên tục theo thời gian.

Do đó, chúng ta không có thang đo nào để nói sự hư cấu trong *Đất rừng Phương Nam* nói riêng và trong các phim lịch sử hay lấy bối cảnh lịch sử nói chung bao nhiêu là đủ, bao nhiêu là sai lệch bối cảnh vì bản thân các sự kiện lịch sử

cũng có những tranh cãi, nhiều góc nhìn, dẫn chứng, tư liệu. Nhiều nhà nghiên cứu chỉ ra hoạt động Thiên Địa hội, Nghĩa Hòa đoàn ở Nam bộ với rất nhiều thông tin, tài liệu từ những nhà nghiên cứu uy tín. Tuy nhiên, bên cạnh đó cũng có những ý kiến cho rằng Thiên Địa hội có những dư âm. Vì vậy chúng ta cần nhận định bối cảnh lịch sử và các nhóm, hội, các nhân vật được bộ phim đưa ra có cần thiết trong việc truyền tải tinh thần của bộ phim hay không hay chính các nhà làm phim cũng vừa muốn hư cấu, vừa sợ sai lệch lịch sử nên đã dẫn đến xung đột trong cách kể chuyện của mình.

Dù phim lấy chất liệu từ nguồn nào cũng sẽ có những tác động đến “ký ức tập thể” của khán giả. Vì vậy, không nên nghĩ rằng “tôi làm phim chỉ để giải trí” để có thể thoải mái đưa ra bất kỳ thông tin gì, hư cấu bất kỳ điều gì mà bỏ qua tác động của phim đối với ký ức của khán giả. Quyên lực của bộ phim rất lớn, nhất là những phim lấy chất liệu lịch sử. Do đó, nhà làm phim phải hết sức thận trọng vì ký ức tập thể đi cùng với căn tính cộng đồng. Ví dụ, trong *Đất rừng phương Nam* nhà làm phim muốn truyền tải tinh thần yêu nước và căn tính Nam bộ được thể hiện xuyên suốt từ tác phẩm văn học của nhà văn

“ Phim ảnh không lấy lịch sử để đưa đến sự kiện đó cho khán giả, mà mục đích là mượn lịch sử để nói điều gì đó về con người, tính nhân văn, tinh thần yêu nước hoặc những vấn đề phức tạp trong tâm lý nhân vật... ”

Đoàn Giới đến phim truyền hình *Đất phương Nam* của đạo diễn Vinh Sơn thì phải đẩy mạnh những yếu tố này trong phim sao cho phù hợp với ký ức của khán giả về tinh thần yêu nước và căn tính Nam bộ. Việc đẩy mạnh này có thể hư cấu lịch sử nhưng với ký ức cộng đồng thì lại được chấp nhận và thậm chí là được cổ vũ.

Thực ra người xem không quan tâm nhiều lắm đến việc sai lệch chi tiết, tình tiết mà họ quan tâm đến tinh thần của tác phẩm văn chương hoặc các sự kiện lịch sử được truyền tải hiệu quả chưa hơn. Có thể nói rằng, phim ảnh có vai trò rất lớn trong việc kiến tạo “ký ức tập thể cho cộng đồng”. Do đó, bên cạnh tìm hiểu lịch sử thì cần phải tìm hiểu ký ức tập thể của con người, vùng đất mình muốn khai thác. Nếu không rõ về ký ức của họ thì người xem cũng sẽ nhìn thấy sự không rõ ràng đó. Phải hiểu bối cảnh lịch sử, cảnh quan, việc khai thác bối cảnh lịch sử đó để làm gì.

Vai trò của nghiên cứu lịch sử trong sáng tạo điện ảnh

Phim ảnh, văn chương khác với lịch sử ở chỗ lịch sử chú trọng ghi chép sự việc xảy ra, theo góc nhìn của người chép sử, còn phim ảnh mượn sự kiện để nói đến vấn đề khác. Muốn học lịch sử thì cần tìm tài liệu nghiên cứu để đọc. Phim ảnh không lấy lịch sử để đưa đến sự kiện đó cho khán giả, mà mục đích là mượn lịch sử để nói điều gì đó về con người, tính nhân văn, tinh thần yêu nước hoặc những vấn đề phức tạp trong tâm lý nhân vật... Chúng ta có thể thoải mái hư cấu nhưng cần phải biết mục đích của việc hư cấu, đích đến của phim có làm khán giả động lòng, thỏa mãn, xúc động hay không và có phù hợp với ký ức tập thể về hình ảnh vùng đất, con người,

câu chuyện... của vấn đề lịch sử chúng ta đang khai thác hay không.

Như vậy, qua trường hợp *Đất rừng Phương Nam*, giới làm phim vẫn nên cởi mở với sự sáng tạo của mình nhưng cần đội ngũ tư vấn về lịch sử: câu chuyện, sự kiện, lịch sử của những trang phục trong phim. Có những cái sẽ nghĩ đúng về mặt lịch sử nhưng không đúng về “căn tính dân tộc”, có thể làm liên tưởng đến những dân tộc khác. Phục trang trong phim cũng là vấn đề thú vị. Ví dụ trước đây, nhân kỷ niệm 1000 năm Thăng Long, có bộ phim dựa vào các tư liệu lịch sử để nói rằng phục trang trong phim hoàn toàn đúng lịch sử nhưng phim bị tẩy chay vì khán giả nhìn thấy phục trang trong phim không khác gì phục trang Trung Quốc. Trong khi đó, một bộ phim điện ảnh khác có sự điều chỉnh phục trang không đúng về mặt tư liệu lịch sử nhưng lại đúng về cảm nhận, ký ức của người Việt Nam về hình ảnh người Việt nên được đón nhận. Rõ ràng chúng ta sẽ thấy đôi khi có sự mâu thuẫn giữa lịch sử và căn tính khi đưa lên phim.

Như vậy, chúng ta cần để ý đến hình ảnh phim đưa đến công chúng thông qua phục trang ra sao. Trong ký ức tập thể, áo bà ba và khăn rằn phù hợp với “chất Nam bộ” được kiến tạo trong lòng công chúng. Tuy nhiên trong phim *Đất rừng phương Nam*, hình ảnh nút áo ngang xuất hiện quá nhiều qua các nhân vật không phải người Hoa như: bé An, Út Lục Lâm, bác Ba Phi và thậm chí là lính Pháp... nên khán giả không thấy được hình ảnh Nam bộ trong lòng họ. Nhiều người chứng minh áo nút ngang là của người Việt trước đây cũng đúng nhưng ít người chứng minh được nguồn gốc, ảnh hưởng. Điều gây tranh cãi không phải là áo đó người Việt có mặc hay không mà hình ảnh những chiếc áo trong phim khiến chúng ta liên tưởng đến người Hoa nhiều hơn người Việt. Nếu chúng ta muốn bộ phim đậm chất Việt hơn thì có thể cải biên những yếu tố đó cho phù hợp với câu chuyện phim muốn truyền tải.

Sau khi có những tư vấn, nhà làm phim cần xác định mình muốn đưa đến điều gì, “ký ức tập thể” gì cho cộng đồng, chứ không nên nghĩ “làm phim giải trí, hư cấu, vì vậy đừng nên tranh cãi những gì chúng tôi đưa ra”. Dù muốn dù không, nhà làm phim vẫn phải hiểu khi đưa một bộ phim đến khán giả, tác động của phim đến cộng đồng là rất lớn ■

Jon Fosse:

VANG VÀ LẶP

Gia Bin

Đúng như ước đoán của nhiều người, Jon Fosse được Viện Hàn lâm Thụy Điển xướng tên cho danh hiệu Nobel Văn chương 2023 nhằm tôn vinh “những vở kịch và thi pháp mới mẻ đang cất tiếng nói cho những điều không thể nói”.

Sau gần 100 năm, giải Nobel Văn chương mới lại về với Na Uy.
 Nguồn: Reuters.com

1. Không có gì nhiều để nói về cuộc đời của những nhà văn vẫn còn sống - nó vẫn đang chờ được ghi tiếp và kiểm chứng. Jon Fosse cũng không phải ngoại lệ, chúng ta biết không nhiều về ông ngoài những giai đoạn bình thường của đời sống: ông sinh năm 1959 tại một thị trấn giáp biển ở phía tây Na Uy, thuở nhỏ từng suýt chết vì một tai nạn, trải qua cái giai đoạn *hippie* nhất thiết của giới trẻ thời ấy, in (rất nhiều) sách, lấy vợ, ly hôn, nghiện rượu, và lấy vợ thêm hai lần nữa. Tuy tự nhận mình không quá bận mà với sách vở, ông

được giải thưởng cao nhất trong một cuộc thi viết văn do trường đại học tổ chức rồi bốn năm sau đó, in tiểu thuyết đầu tay *Đỏ và Đen* (Raudt, Svart, 1983) rồi tiếp tục với *Guitar Đóng* (Stengd gitar, 1985). Những năm đầu thập niên chín mươi, miễn cưỡng tham gia một khóa viết kịch mười ngày, ông không hề biết đó sẽ là bước ngoặt dẫn mình đến môn nghệ thuật sân khấu với thể loại kịch hậu kịch (post-dramatic), để rồi cũng chính nơi này trở thành mảnh đất màu mỡ để ông viết một cách năng sản những kiệt tác đương đại. Trong đó nổi tiếng nhất có thể kể đến vở kịch đầu tay *Ai đó sẽ tới* (Nokon kjem til a komme, 1996), *Mơ Thu* (Draum on Hausten, 1999), *Tôi là Gió* (Eg er vinden, 2007),... Năm 2015, tác phẩm *Bộ Ba* (Trilogien, 2014), vốn là hợp tuyển từ ba truyện ngắn in riêng rẽ có cùng tuyến nhân vật, nhận được giải thưởng của Hội đồng Bắc Âu - giải thưởng mà chính Jon Fosse cho rằng “trừ Nobel, là sự công nhận quan trọng nhất mà một nhà văn có thể nhận được”.

2. Trong khi kịch Jon Fosse đặc trưng bởi cách bày trí sân khấu heo hút, lạnh và tối thì truyện ông cũng hay trở đi trở lại với bối cảnh quen thuộc đến mức Karl Ove Knausgaard gọi đó là một sự ám ảnh thường trực: những vùng vịnh băng hà cắt xẻ sâu tạo thành các dòng sông ngoằn ngoèo dẫn vào đến tận thành phố, gặp phải các

con thuyền màu trắng đang neo trước nhà thuyền, và các phiên chợ thì thoảng nằm thụt sâu hơn nữa so với cảng biển rộn rịp giữa mùa mưa lạnh... Ngay chính việc dàn dựng bối cảnh như thế, độc giả - khán giả - đã biết mình rơi ngay vào một không khí của truyện dân gian và thần thoại Bắc Âu hư ảo, hoặc câu chuyện từ *Kinh Thánh*. Chính Jon Fosse, người thậm chí đã tham gia cố vấn cho nhóm dịch *Kinh Thánh* sang tiếng Na Uy, cũng nhận rằng mình luôn tôn kính Thiên Chúa giáo và xem Người là cứu tinh đời mình. Nặng nề dấu ấn sự khổ hạnh của thời lý trí nhưng không cần dùng những hình ảnh tôn giáo hiển hiện như Chesterton (*Sự trong sạch của Cha Brown, Quả bóng và Thánh giá...*) hay rất nhiều đoạn *Kinh Thánh* bật ra như André Gide (*Hòa âm điển dã, Kể vô luân...*), Jon Fosse tự tạo ra một hành trình của những con người đi vào cõi thâm sâu của khổ hạnh để họ trở thành hình ảnh phản chiếu của Chúa Hải Đồng, của Mẹ Maria, của Tổ phụ Abraham... Bởi lẽ, đúng như ông thừa nhận: Chúa là từ quá linh thiêng để ông gọi. Nhưng người đọc tinh tường sẽ nhận ra ngay một điều: đừng để những xót xa và hoang hoải nảy ra từ cốt truyện tối tăm ấy đánh lừa. Thế giới của Jon Fosse vốn chẳng tồn tại thứ câu chuyện nào, thật may, bởi ông cũng chưa bao giờ định truyền tải đi bất kỳ ý tưởng khích gợi nào cả. Ông để cho câu chuyện của mình, dấu được kể bằng hình thức nào - sân khấu hay chữ viết - nó cũng

phải trở về nơi bắt đầu và không giải quyết bất kỳ điều gì nó gợi ra. Trong *Những Biến Thể của Cái Chết* (Dødsvariasjonar, 2001), nhân vật người phụ nữ già - sau khi bị đối phương (có lẽ là chồng bà) bác bỏ tất cả suy nghĩ đen tối của mình về cuộc đời - bắt đầu đuổi ông ta đi. Nhưng đến cuối cùng, cảm giác của bà trở về hết như cũ. Bà thấy may mắn vì có nhau, thấy cuộc đời cũng không tệ lắm và quyết định sẽ tìm nơi nào đó để ở, và không mấy bất ngờ, họ vẫn ở lại chỗ cũ. Ta nhận ra ngay dấu ấn đặc biệt của Samuel Beckett, hay cụ thể hơn, của lời thoại vang vọng mà Vladimir và Estragon đã luân phiên nhau nói trong *Chờ Godot* kinh điển, dấu gờ đây họ đã bỏ xuống mũ quả dưa, ngừng tất cả hoạt động của mình, lùi vào bóng tối và thôi đi những điệu bộ ngây thơ gây cười.

Trong những vở kịch hai vai diễn của Jon Fosse, luôn có một người nói nhiều hơn và một người nói ít hơn - đại diện cho sự diễn tiến và phản diễn tiến - và bao giờ phần thua cũng thuộc về kẻ nói nhiều hơn, kẻ thao thao bất tuyệt không màng đến phản hồi, như thể nói là thứ duy nhất họ làm để tiêu khiển mình trước mãnh lực của đối phương. Cuộc đấu tranh trong bóng tối để khiến ta khai ngộ ra một điều gì đó mới về cuộc đời, bằng chính cách cuộc đời cục mịch như nó là, bằng cách thanh thản nhất có thể. Như hai người trong *Rambuku* (2006), họ nói với nhau về một thứ gì đó, một ai đó, một nơi

“**Đối với nhà văn, kịch gia người Na Uy này, văn chương kia đã rã tay trước cái nghĩa vụ chống lại định mệnh mà André Malraux truy phong cho nền nghệ thuật đã mất. Nó khẳng định mình đã hoàn toàn khước từ mọi nghĩa vụ sửa sang hiện tại và chối bỏ ký sự thời đại, đổi lại, nó đã được tự do đi vào vô cùng hoặc không đi đến đâu cả.**”

nào đó gọi là Rambuku và muốn vùng dậy đi tìm nó và sống trong đó, nhưng cuối cùng, họ vẫn yên tâm ở nguyên tại chỗ nghĩ về Rambuku tiếp. “Tôi luôn muốn có chút ánh sáng nào đó từ tác phẩm mình” vậy nên, cuộc đời mà ông diễn tả lại trong tác phẩm của mình là một màu đen lấp lánh không bắt hạnh. Ở đó người ta có thể dò dẫm thấy sự hiền lành phóng túng như cách *Bà Dalloway* của Virginia Woolf đã bắt đầu với việc bà Dalloway nói sẽ tự đi mua hoa, hoặc ai đó ở Combray đã quyết định đi ngủ sớm và bị xáo động bởi những nhớ nhung trước giấc trong *Bên Phía Nhà Swann* của Marcel Proust. Song le, nó đồng thời cũng tàng ẩn một cảm giác hỗn loạn, rối tằm tạo sinh trong thần thoại. Đó là trạng thái ở trong *entropy* mà không bối rối.

3. Để nhìn thật rõ thuật giả kim mà nhà văn sử dụng để hóa cái hư không thành vang vọng, ta phải cởi bỏ đi lý lẽ và ý nghĩa rồi ngụp xuống trong sự mê man mà con chữ của Jon Fosse tạo ra, phải để nó thấm qua da thịt ta và làm ta nghẹt thở, tê liệt thì may ra mới có thể hiểu về một điều gì đó. Thứ “đó” rất có thể là hàng loạt các phép lặp mà ông tạo ra. Trong câu, các ý lặp nhau qua liên từ “và”; trong đoạn, các câu lặp lại nhau, rồi các đoạn lại gối lên nhau khắp cả văn bản... Hãy để ý đến cách ông đặt tên cho ba cuốn nằm trong *Bộ Bầy* (Septologien, 2022) - lần lượt, *Tên Khác* (Det andre namnet, 2019), *Tôi là Kẻ Khác* (Eg er ein annan, 2020), *Tên Mới* (Eit nytt namn, 2021) - chúng hao hao nhau, nếu không muốn nói là một tập hợp biến thể. Vả, chính nó cũng

là một diễn tiếp của *Bộ ba*: đều được dẫn dắt bởi một nhân vật nam tên Asle, và cũng là anh ta đang bị kẹt trong một công việc nào đó. Nhìn sâu vào *Tình thức* (Anvake, 2007), hồi truyện đầu tiên và quan trọng nhất trong *Bộ ba*, thuộc hàng những gì cô đặc và tinh kết nhất của Jon Fosse, ta sẽ thấy thủ pháp này hiệu quả không ngờ. Trải qua mấy chục trang sách là hành trình của cặp tình nhân trẻ kiếm tìm nơi tá túc trong một thành phố xa lạ, nơi mà họ chỉ từng biết qua những lần ghé thăm hoặc từ câu chuyện truyền miệng. Họ gõ cửa từng nhà, bị từ chối, ngồi sụp xuống rồi ngủ thiếp đi, để rồi lại đứng dậy đi tiếp, lặp lại cuộc hành trình đó với những suy nghĩ mông mê về quá khứ. Ta có thể nghe thấy âm hưởng phảng phất của những câu văn dài tràn từ trang này đến trang khác của László Krasznahorkai. Dẫu cùng mang thái độ bi quan về sự diễn tiếp của vạn vật, trò chơi của nhà văn Na Uy đã rẽ theo hướng khác: thay vì để cho các nhân vật của mình đợi chờ, hỏi hớp điều gì đó trong một cộng hưởng nguy ngập, Jon Fosse đã nhúng nhân vật của mình vào các mẫu hành động ngắn, nhanh, nhưng lặp đi lặp lại nhiều tới mức nó tự động triệt tiêu nhau, ép bật ra một tiếng vọng về mọi phía nhưng cũng đồng thời biến mất không để lại gì. Bằng việc thi triển một lối văn xuôi giàu nhạc điệu với các câu bị cố tình bẻ gãy, kết hợp với việc thời gian không bị đánh bật ra khỏi nhân vật, *Bộ Ba* đạt tới thứ vinh quang chỉ dành cho thơ ca. Thứ thơ ca mà, theo lời John Ashbery, luôn nằm luẩn quất đâu đó trong người ta, chỉ chực chờ nhảy ra trang giấy.

4. Những trường hợp như Jon Fosse là điều kiện cho chúng ta cật vấn một lần nữa về ý nghĩa thực sự của văn chương. Đối với nhà văn, kịch gia người Na Uy này, văn chương kia đã rã tay trước cái nghĩa vụ chống lại định mệnh mà André Malraux truy phong cho nền nghệ thuật đã mất. Nó khẳng định mình đã hoàn toàn khước từ mọi nghĩa vụ sửa sang hiện tại và chối bỏ ký sự thời đại, đổi lại, nó đã được tự do đi vào vô cùng hoặc không đi đến đâu cả. Rất ít tác giả có khả năng âm bản đó, khiến con chữ thôi sản sinh ý nghĩa, đời sống thôi diễn tiến. Thế nên, chắc chắn rằng những cái tên như Jon Fosse khi xuất hiện thực sự bằng một bản dịch chần chu sẽ gọi nhiều cảm hứng và luận bàn ở Việt Nam, nơi mà nền văn chương đang cần lắm những sự cách tân, đột phá ■

Ung Chu

Sau một năm dài bận rộn, Tết là dịp người Việt tham gia nhiều hoạt động ăn uống, vui chơi, tùy địa phương mà có những cách thức khác nhau. Màu đỏ thường xuất hiện nhiều trong ngày Tết vì được xem là màu may mắn. Bao lì xì đỏ do đó cũng tượng trưng cho hảo vận, cát tường, cái tên “lì xì” mượn tiếng Quảng Đông 利市 (âm Hán-Việt: lợi thị). “Lợi” 利 nghĩa là thuận lợi, “thị” 市 ý nói việc làm ăn buôn bán (nghĩa gốc là chợ), “lợi thị” 利市 mang ý nghĩa may mắn thuận lợi.

Lạp xưởng cũng thường được chiêu đãi trong ngày Tết vì nó có màu đỏ, tên gọi món ăn này mượn tiếng Quảng Đông 臘腸 (âm Hán-Việt: Lạp trường, Lạp tràng). “Lạp” 臘 là món thịt ướp, “trường/tràng” 腸 là ruột. Lạp xưởng làm từ thịt và mỡ heo (mỡ lợn) xay nhuyễn trộn với các nguyên liệu khác (như đường, rượu mai quế lộ...) rồi nhét vào trong lớp ruột tạo hình như xúc xích của phương Tây.

Nhiều người ăn củ kiệu vào dịp này, “kiệu” cũng mượn tiếng Quảng Đông 薑. Kiệu (Allium chinense) là loài cây có họ hàng với hành, có bản địa tại các tỉnh phía Nam Trung Hoa như Quảng Đông, Quảng Tây, Phúc Kiến, Hải Nam... Tên gọi của kiệu trong các ngôn ngữ ở khu vực này phát âm cũng na ná, khác thanh điệu.

Ngày Tết, người ta cũng bày biện các món “ăn chơi” như xí muội, xí muội cánh chỉ. “Xí muội” mượn tiếng Quảng Đông 酸梅 (âm Hán-Việt: toan mai), “cánh chỉ” mượn tiếng Quảng

Từ mượn tiếng Hoa mấy món ăn, chơi mùa Tết

Mỗi dịp Tết về, người Việt ở các miền đất nước lại rục rịch chuẩn bị mấy món củ kiệu, Lạp xưởng, xí muội, phong bao lì xì, cỗ tú lơ khơ... để ăn, chơi ngày đầu năm âm lịch. Nhiều thứ trong đó lấy tên gọi trực tiếp từ người Hoa và không phải là âm Hán-Việt.

Đông 嘉應子 (âm Hán-Việt: Gia Ứng tử). “Toan mai” 酸梅 nghĩa là mơ chua, tại một số nơi người Việt gọi xí muội là “ô mai” 烏梅 nghĩa là mơ đen. Ô mai, xí muội trước tiên là làm từ quả mơ, sau người ta làm từ loại quả khác theo kiểu trong tự nên cũng gọi bằng tên này mặc dù không có mơ. “Gia Ứng” 嘉應 là một địa danh tại tỉnh Quảng Đông nổi tiếng với đặc sản xí muội gọi là Gia Ứng tử.

Người dân xứ Cà Mau ngày Tết còn lai rai món ba khía. Ba khía là loài cua nhỏ nhìn gần giống con cáy, rất nổi tiếng ở miền Tây. Người Việt thường truyền tai nhau “sự tích con ba

khía” là do nó có ba cái khía (ở đầu đó trên mình), nhưng thật ra tên gọi “ba khía” mượn tiếng Triều Châu - Sán Đầu (Triều Sán) 蟳蜆 (âm Hán-Việt: bành kỳ), nếu đọc theo chuẩn giọng người Tiều sẽ nghe như “boa khía”. Còn người Việt ngày xưa dùng “bành kỳ” 蟳蜆 làm tên chữ Nho của con cáy.

Thức uống sarsaparilla tại Trung Quốc có tên tiếng Anh là “Sarsae”, phiên âm bằng tiếng Quảng Đông là 沙士. Thế kỷ XX, các doanh nghiệp sản xuất sarsaparilla nở rộ khắp Đông Nam Á, điển hình có thương hiệu Cosmos Sarsaparilla tại Philippines, đến những năm 1970 thì

“Lì xì” là từ mượn tiếng Quảng Đông.

Nhiều người Việt ăn củ kiệu vào ngày Tết.

đổi thành “Sarsi”. Trước năm 1975, nước ngọt sarsaparilla phổ biến ở miền Nam nước ta do Tập đoàn B.G.I (thành lập năm 1952) sản xuất.

Loại nước ngọt này người miền Nam gọi là “xá xỉ” theo tiếng Quảng Đông 沙士. Logo xá xỉ của B.G.I lúc này có hình con cọp (hồ) nên từng được gọi là “nước ngọt Con Cọp”. B.G.I đến năm 1977 trở thành Nhà máy nước ngọt Chương Dương, họ dùng cách viết “Sá xỉ” và đây là loại nước giải khát tương đối phổ biến dịp Tết.

Tuy không nên cô xúy nhưng

từ lâu, người Việt ở nhiều nơi thường chơi bài Tây vào đầu năm mới. Ở miền Bắc, người ta thường gọi là cỗ bài “tứ lơ kho”, mượn tiếng Trung Quốc 杜拉

克 (phiên âm: dùlākè). 杜拉克 xuất phát từ tiếng Nga “дурák” (durák) - một trò chơi sử dụng bộ bài Tây, người Việt gọi trò này là “tán”.

Cũng có trò chơi dùng xí ngầu (xúc xắc, súc sắc, lức lắc). “Xí ngầu”, nguyên là “xí ngầu lác” mượn tiếng Triều Châu 四五六 (âm Hán-Việt: tứ ngũ lục), nghĩa là 4, 5, 6 - ba con số lớn nhất trên hột xí ngầu sáu mặt. Ngày xưa người Việt còn dùng con quay thò lò thay vì xí ngầu, cũng sáu mặt nên có thành ngữ “thò lò sáu mặt” để ám chỉ người “nhiều mặt”, tráo trở, gian xảo, lật lọng. “Thò lò” là từ mượn tiếng Quảng Đông 陀螺 (âm Hán-Việt: đà loa) ■

ĐIỆN ẢNH VIỆT

mùa Tết 2024

Tô Cường

Cuộc đua điện ảnh Việt dịp Tết Giáp Thìn sắp tới là cuộc đối đầu trực diện giữa phim *Mai* của Trấn Thành và *Gặp lại chị bầu* do Nhất Trung đạo diễn.

Phim tâm lý - tình cảm sẽ chiếm trọn màn ảnh rộng dịp Tết Giáp Thìn.
 Nguồn: **Tran Thanh Town**

Cơ hội cho Phương Anh Đào thử sức

Thời điểm hiện tại, có thể nói biệt danh “ông hoàng phim Tết” của NSUT Quang Tèo đã được chuyển giao cho Trấn Thành. Thành công đều đặn với mức doanh thu hơn 400 tỷ đồng từ *Bố già* (2021) và 475 tỷ đồng của *Nhà bà Nữ* (2022) đã khiến cái tên Trấn Thành phần nào trở thành “bảo chứng” cho những kỷ lục đầy tranh cãi của phòng vé Việt.

Phim tiếp theo do cựu danh hài ngồi ghế đạo diễn sẽ có tên *Mai*, dự kiến khởi chiếu ngay Mừng Một Tết Giáp Thìn. Phim vẫn khai thác một khía cạnh của phụ nữ Việt Nam đương đại như *Nhà bà Nữ*. Tuy nhiên, theo nhà sản xuất, nhân vật chính tên Mai là người từng trải, chấp nhận sống chung với nỗi đau những biến cố

trong quá khứ mang lại. Nhiều thông điệp về phụ nữ thời nay sẽ được truyền tải qua góc nhìn của cô.

Tác phẩm thuộc thể loại tâm lý - hài này xoay quanh Dương (Tuấn Trần) - chàng trai đào hoa. Một ngày, anh say đắm trước Mai - cô gái xinh đẹp. Dương tỏ tình nhưng được Mai đáp lại bằng một câu nói lấp lửng: “Đừng yêu tôi. Quá khứ của tôi tệ lắm”. Ngoài hai diễn viên chính, nhiều gương mặt khác trong *Bố già*, *Nhà bà Nữ* cũng trở lại như Uyển Ân, Ngọc Giàu, Việt Anh, Quốc Khánh, Quỳnh Lý, Khả Như.

Chia sẻ với báo chí, Trấn Thành nói mình đã lên ý tưởng bộ phim ngay sau thành công của *Bố già*. Tuy nhiên, do khâu sản xuất chưa kịp tiến độ nên đành “ủ” phim thêm một thời gian và

nhường vị trí phim Tết 2023 cho *Nhà Bà Nữ*. Đạo diễn 36 tuổi cũng khẳng định đây là tác phẩm anh dành nhiều thời gian, công sức và tâm huyết nhất cho đến thời điểm này.

Nhiều thời gian hơn trong khâu sản xuất cũng giúp ê-kíp của Trấn Thành Town chăm chút hơn trong khâu tuyển diễn viên. Theo *VNExpress*, vai Mai là một vai khó và trước khi bấm máy, đích thân Trấn Thành đã đi gặp những gương mặt quen thuộc trên màn ảnh Việt như Lý Nhã Kỳ, Miu Lê, Ngân Khánh nhưng vẫn không chọn được người phù hợp. Sau cùng, diễn viên Phương Anh Đào đã được ê-kíp “chọn mặt gửi vàng” nhờ nét đẹp từng trải, đôi mắt

Thành thì dự án *Gặp lại chị bầu* của đạo diễn Nhất Trung (đứng sau những phim Việt đình đám một thời như *Cua lại vợ bầu* (2019); *49 ngày* (2015)...) bất ngờ công bố lịch chiếu trùng ngày với *Mai*, chính thức tham gia cuộc đua điện ảnh mùa Tết 2024.

Khác với thành công vang dội của Trấn Thành trong năm 2023, đạo diễn Nhất Trung từng thất bại thê thảm với phim *1990* chiếu dịp Tết 2022 khi doanh thu phòng vé chỉ đạt 20 tỷ đồng. Bộ phim bị đánh giá kém về nội dung dù quy tụ dàn diễn viên nổi tiếng như Ninh Dương Lan Ngọc, Nhã Phương, Diễm My 9x,... Có thể coi *Gặp lại chị bầu* là một “canh bạc” lớn của

Diễn xuất của Phương Anh Đào rất được kỳ vọng vì Mai là nhân vật có nội tâm phức tạp.
Ảnh: Tran Thanh Town

Từ trái qua: Bộ ba Kiều Minh Tuấn, Anh Tú, Diệu Nhi trong *Gặp lại chị bầu*.
Ảnh: CGV Cinemas Vietnam

trầm buồn. Âu cũng là cái duyên khi mà Phương Anh Đào thường xuyên đóng vai những người phụ nữ khắc khổ, bị người thân phản bội nên giờ đây vai Mai dường như đã “đo ni đóng giày” cho cô.

Vai nam chính của bộ phim được gửi gắm cho Tuấn Trần. Tuy vai diễn Út Lục Lâm trong *Đất rừng phương Nam* mới đây chưa thể hiện nhiều tài năng diễn xuất của anh, Trấn Thành vẫn rất tin tưởng và chia sẻ rằng tương tác giữa hai nhân vật Mai và Dương rất mượt mà.

Diệu Nhi - Anh Tú đóng cặp trong *Gặp lại chị bầu*

Trong bối cảnh phim Việt chiếu rạp thường có xu hướng tránh đối đầu trực diện với Trấn

Nhất Trung trong mùa Tết này.

Anh Tú - Diệu Nhi là cặp đôi được khán giả yêu mến với hình ảnh đẹp, trẻ trung, hài hước. Tuy là lần đầu ghép đôi trên màn ảnh, tương tác “duyên” giữa hai người yêu nhau ngoài đời khó có thể bàn cãi. Bộ phim kể về diễn viên nghiệp dư Gia Phúc (Anh Tú thủ vai) với hành trình theo đuổi đam mê diễn xuất đầy chông gai. Rồi mọi thứ thay đổi khi anh gặp Huyền (Diệu Nhi đóng).

Phim còn có sự góp mặt của Kiều Minh Tuấn thuộc tuyến nam thứ mang theo nhiều tình cảm với nhân vật Huyền. Cả ba diễn viên đều thân với nhau ngoài đời nên tương tác trên màn ảnh hứa hẹn sẽ thuyết phục được khán giả. Đồng thời cái tên *Gặp lại chị bầu* cũng có phần

Diễn xuất của vợ chồng Diệu Nhi - Anh Tú được coi là yếu tố “hút” khán giả ra rạp. Ảnh: CGV Cinemas Vietnam

gợi nhắc và thể hiện tham vọng của đạo diễn Nhất Trung.

Phim Việt Tết này không có đối thủ

Tuy Trần Thành giờ đây giống một “người khổng lồ” của phòng vé Việt, vẫn có những cơ hội cho *Gặp lại chị bầu* ghi điểm với khán giả. Vì trước mắt những gì ê-kíp công bố cho thấy *Mai* chưa phải là dự án hấp dẫn.

Bản thân Phương Anh Đào cũng không phải tên tuổi ăn khách. Dù diễn xuất ổn định, những

bộ phim cô đóng chính như *Vô diện sát nhân* (2022), *Tro tàn rục rở* (2022), *Chiếm đoạt* (2023) đều không gặp may mắn về mảng doanh thu.

Cũng có nhiều nghi vấn khi Trần Thành một lần nữa hợp tác với biên kịch Bình Bồng Bọt. Chưa kể đến những lùm xùm về phát ngôn, những kịch bản thời gian gần đây của Bình Bồng Bọt như *Em và Trịnh*; *Trạng Tí* được đánh giá là yếu kém, ảnh hưởng đến chất lượng phim.

Một yếu tố nữa để đánh giá hai bộ phim này cùng “hạng cân” trong cuộc so tài phòng vé dịp đầu năm 2024 là nội dung phim. Trong khi *Mai* đặt nặng vấn đề tâm lý và có thể có nhiều tình tiết kịch tính thì *Gặp lại chị bầu* vẫn giữ motif của một phim romcom thông thường. Cùng là thể loại tâm lý - tình cảm nhưng góc nhìn mỗi phim là khác nhau và hướng tới công chúng khác nhau.

Khả năng hai phim *Gặp lại chị bầu* và *Mai* thất bại về doanh thu có lẽ khó xảy ra vì năm nay không có bom tấn nào của Hollywood đe dọa vị thế phim Việt trong dịp Tết này ■

CÁC XU HƯỚNG NỔI BẬT CỦA ĐIỆN ẢNH QUỐC TẾ NĂM 2023

Tô Cường

Năm 2023 - một năm đáng nhớ của điện ảnh thế giới với nhiều tác phẩm chạm đến những vấn đề cốt lõi toàn cầu như sắc tộc, chiến tranh, hòa bình và tất nhiên không thể thiếu sự trỗi dậy của AI.

Tuy thành công doanh thu chưa thực sự vượt trội, *The Creator* vẫn rất được lòng giới chuyên môn vì chủ đề viễn tưởng và góc nhìn độc đáo. Ảnh: IMDb

Cuộc xâm lăng của trí tuệ nhân tạo

Mối nguy từ sự phát triển của trí tuệ nhân tạo (AI) không phải chủ đề quá mới mẻ tại kinh đô điện ảnh Hollywood. Đã có vô số bộ phim kinh điển chạm đến vấn đề này qua nhiều góc nhìn khác nhau. Từ sự nổi loạn của một nhóm AI trong *2001: A Space Odyssey* (1968); *Blade Runner* (1982); *Wall-e* (2008)... cho đến những cuộc xâm lược nhằm lật đổ và thống trị loài người trong loạt phim *Terminator*, *Matrix*.

Viễn cảnh mà các tác phẩm điện ảnh này vẽ ra ngày càng đến gần hơn với sự khuấy đảo của Chat GPT và cuộc đình công lịch sử SAG-AFTRA (Hiệp hội diễn viên màn ảnh) nhằm đòi lại quyền lợi từ tay công nghệ AI. Những mối nguy tiềm ẩn của AI một lần nữa trở lại tâm điểm chú ý và là nguồn cảm hứng cho các nhà làm phim.

Đáng chú ý có thể kể đến sản phẩm mới nhất trong loạt phim điệp viên do nam tài tử Tom Cruise sản xuất và đóng chính - *Mission: Impossible - Dead Reckoning Part One*. Trong *Mission: Impossible 7*, nam chính Ethan Hunt phải đối đầu với một thuật toán AI được xem là hoàn hảo, có thể dự đoán mọi hành động và suy nghĩ của

con người. Năng lực này giúp nó dễ bề thao túng, thậm chí hủy diệt nhân loại.

Tuy nhiên, cũng có những nhà làm phim mang cái nhìn cảm thông hơn dành cho công nghệ tân tiến này. Trong *The Creator* do Gareth Edwards làm đạo diễn, ông thể hiện quan điểm rằng AI là bước phát triển cần thiết và chúng hoàn toàn có thể hình thành mối quan hệ cộng sinh với con người. Phim cũng phê phán một cách tinh tế chủ nghĩa thực dân qua những ẩn dụ về chiến tranh Việt Nam trong bối cảnh khoa học viễn tưởng độc đáo và đậm chất Á Đông.

Dấu ấn Việt Nam trên bản đồ điện ảnh thế giới

2023 thực sự là một năm khó quên cho điện ảnh Việt Nam. Nhiều nhà làm phim trong nước đã ghi lại dấu ấn trên trường quốc tế. Từ vai cameo nho nhỏ của Ngô Thanh Vân trong bom tấn *The Creator*, cho đến giải Camera d'Or (giải Camera vàng dành cho bộ phim đầu tay xuất sắc

Cái bắt tay lịch sử giữa Trần Anh Hùng và Phạm Thiên Ân khi cả hai cùng đoạt giải Camera d'Or cách nhau đúng 30 năm. Ảnh: Anais Demoustier

nhất) của Phạm Thiên Ân với *Bên trong vỏ kén vàng* và giải Đạo diễn xuất sắc nhất cho Trần Anh Hùng cùng *The taste of Things* tại Cannes.

Bên trong vỏ kén vàng kể về hành trình Thiện đưa hài cốt của chị dâu trở lại cố hương. Đồng thời, anh phải gánh thêm trách nhiệm nuôi dưỡng Đạo, con trai người chị dâu xấu số. Chuyến đi vòng qua vùng cao nguyên Việt Nam huyền bí đẹp như tranh vẽ khiến cho nội tâm Thiện dấy lên những chiêm nghiệm về đức tin và ý nghĩa của cuộc đời mỗi con người. *Bên trong vỏ kén vàng* đạt 6.7 điểm trên chuyên trang đánh giá điện ảnh IMDb, xếp thứ 24 trong топ 50 phim hay nhất năm 2023 do tạp chí điện ảnh uy tín *Sight and Sound* bình chọn.

Trong khi đó, *The taste of Things* do Trần Anh Hùng đạo diễn được *IndieWire* - trang tin về điện ảnh uy tín thế giới - xếp ở vị trí số 2 trong топ 25 phim hay nhất năm 2023. Tác phẩm mới nhất của đạo diễn *Xích lô* tập trung khắc họa câu chuyện về tình yêu và ẩm thực đầy quyến rũ. Từ vẻ đẹp của những món ăn, công chúng nhận ra triết lý của việc theo đuổi nghệ thuật là khi người nghệ sĩ “nêm” vào đó sự đam mê, tạo dấu ấn sâu đậm đến mức chúng trở thành “hậu vị” trong tâm hồn của những người thưởng thức.

Năm của những tác phẩm mang tầm thời đại

Năm nay cũng đánh dấu sự tái xuất của những “lão làng” điện ảnh thế giới như Christopher Nolan (53 tuổi) với *Oppenheimer* - bộ phim về cha đẻ bom nguyên tử. Martin Scorsese (81 tuổi) với *Killer of the Flower Moon* - kể về cuộc thảm sát tộc người bản địa Osage tại Mỹ tưởng chừng như đã bị lịch sử bỏ quên.

Oppenheimer tiếp tục là một minh chứng cho vị thế nhà làm phim hàng đầu hiện nay của Christopher Nolan. Ảnh: **Screen Rant**

Ridley Scott (86 tuổi) - ông hoàng phim sử thi với bộ phim về *Napoleon đại đế* hay gần đây nhất là *The Boy and the Heron* - bộ phim hoạt hình được đồn đại là tác phẩm cuối cùng của cha đẻ studio Ghibli - Hayao Miyazaki (82 tuổi). Những bộ phim kể trên đều có mức đầu tư lớn, dàn diễn viên hạng A đình đám và chạm đến những vấn đề mang tầm nhân loại.

Ngoại trừ tác phẩm *Napoleon* vương nhiều tranh cãi do lùm xùm “lật sủ”, các tác phẩm khác đều được giới phê bình đánh giá cao. Có thể thấy cuộc đua đến Oscar năm nay sẽ đặc biệt khắc nghiệt khi các tác phẩm đều hội tụ tinh hoa hàng thập kỷ làm phim của những đạo diễn thiên tài. Dựa trên các đề cử sơ bộ của giải Quả cầu Vàng năm nay, *Oppenheimer* đang được “chọn mặt gửi vàng” với 8 đề cử thuộc nhiều hạng mục khác nhau.

Phim siêu anh hùng tiếp tục thoái trào

Ngoại trừ hai bộ phim được khán giả và các nhà phê bình đánh giá cao như *Across the Spider Verse* hay *Guardian of the Galaxy 3*, tất cả bộ phim siêu anh hùng của cả DC lẫn Marvel trên màn ảnh

Sự thành công của *Loki* phần 2 hay *Across the Spider Verse* đã chứng minh rằng phim siêu anh hùng vẫn sẽ thu hút khán giả nếu được đầu tư một cách hợp lý. Ảnh: **The Direct**

rộng năm nay đều nhận về “trái đắng” cả về doanh thu và chất lượng. Đáng chú ý là bộ phim *The Marvels* với doanh thu tệ nhất lịch sử MCU.

Về phía nhà sản xuất DC, những bộ phim được ra mắt trong năm nay như *The Flash*, *Blue Beetle* hay *Shazam 2* chỉ mang danh “tàn dư” một vũ trụ điện ảnh vừa bị khai tử. Các fan của vũ trụ DC đành phải hy vọng vào một tương lai tươi sáng do chủ tịch mới James Gunn đem lại trong thời gian tới.

Đối với MCU sự thất bại liên tiếp của *Ant-man 3*, *Secret War*, *She-Hulk*, *Ms. Marvel*, *The Marvels* đã bắt nguồn từ năm 2020 do tác động của đại dịch COVID-19 khiến nhu cầu xem nội dung trực tuyến tăng mạnh. Ông lớn Disney buộc lòng phải bắt “con gà đẻ trứng vàng” là nền tảng Disney+ phải “đẻ” ra vô số series phim truyền hình ăn theo các siêu anh hùng nổi tiếng như Cung thủ Hawkeye, Ms Marvel, Thần lừa lọc Loki... Từ đó dẫn đến tất cả series dù nhỏ hay lớn đều đáp ứng tiêu chí phải liên kết với vũ trụ điện ảnh Marvel (MCU).

Điều này vô hình trung buộc khán giả phải xem hàng chục series có quan hệ chặt chẽ nếu muốn có trải nghiệm trọn vẹn nhất khi ra rạp xem những sản phẩm thuộc MCU. Trong thời điểm mà khán giả chỉ xem siêu anh hùng như trải nghiệm giải trí đơn thuần và không muốn bỏ quá nhiều tâm sức vào việc tìm hiểu, đây là một điểm yếu “chí mạng”.

Hệ quả, trong năm 2024, Marvel Studios tạm thời giảm đi tần suất ra mắt sản phẩm để chuẩn bị cho những sự kiện quan trọng trong vũ trụ của mình. Ngoài con át chủ bài *Deadpool 3*, “ông lớn” này sẽ tập trung hơn vào những TV series cho nền tảng Disney+ và xây dựng những cái tên lớn như *X-men*; *Fantastic 4*.

Phim chuyển thể từ game và truyện tranh đã tìm được chỗ đứng

“Lời nguyên” phim chuyển thể từ game và truyện tranh đã “ám” nền điện ảnh đại chúng từ

tận thập niên 1990 với đầy rẫy những bộ phim thảm họa như *Dragonball: Evolution* (2009); *Death Note*-Netflix (2017); *Assasin Creed*(2016) trong khi đây là một mỏ vàng béo bở mà nhiều hãng phim muốn khai thác. Tuy nhiên, cục diện trên có vẻ đã thay đổi trong những năm trở lại đây với những bộ phim khá thành công như *Sonic I & II* hay series *The Witcher* trên Netflix. Trong năm 2023, thể loại này lại được nâng lên tầm cao mới với series *The Last of Us* (chuyển thể từ tựa game cùng tên do HBO sản xuất) và phim chuyển thể từ tựa truyện tranh huyền thoại *One Piece* (do Netflix sản xuất) tạo nên cơn sốt toàn cầu. Cả hai series trên đem lại thành công lớn cả về chất lượng lẫn lượt stream cao kỷ lục cho hai “ông lớn” ngành phim trực tuyến.

Câu trả lời cho thành công của hai series này thật ra khá đơn giản, cả hai đều đầu tư lớn cho việc sản xuất, viết kịch bản, đặc biệt là khâu casting nhân vật. Trên tất cả, *The Last of Us* (TLOU) và *One Piece* đều hiểu được yếu tố quan trọng nhất trong việc chuyển thể một tác phẩm lên màn ảnh là sự tôn trọng dành cho nguyên tác. Với sự theo dõi sát sao từ hai vị cha đẻ Neil Druckmann (TLOU) và tác giả truyện tranh Oda Eiichirô, cả hai bộ phim đều “chào đời” với đầy đủ tinh thần và cốt lõi tác phẩm gốc. Phải dành lời khen cho HBO và Netflix khi đã trao phần lớn quyền tự do sáng tạo cho những người thật sự hiểu bộ phim mình đang làm. Vì sự bảo thủ của các “ông lớn” Hollywood thường là căn nguyên giết chết một tác phẩm chuyển thể ■

Với sự tuyển chọn sát sao của nhà sản xuất và tác giả Oda, các nhân vật của *One Piece* live-action đều như bước ra từ truyện.
Ảnh: IMDb

THỜI TRANG VIỆT TRONG HÀNH TRÌNH TRỞ VỀ VỚI THIÊN NHIÊN

Phương Dung

Lượng khí thải carbon, hóa chất và các bãi rác quần, phụ kiện thời trang do ngành công nghiệp dệt may tạo ra hằng năm vẫn là gánh nặng của thế giới. Vì lẽ đó, việc đi tìm các "chất liệu xanh" - tức những vật liệu tự nhiên thân thiện với môi trường để sản xuất và tiêu dùng lâu dài trong thời trang cũng như các lĩnh vực khác - là vô cùng quan trọng.

Các khái niệm như thời trang sinh thái thân thiện với môi trường (eco-friendly fashion), thời trang bền vững (sustainable fashion), thời trang xanh (green fashion), thời trang có ý thức (conscious fashion), thời trang chậm (slow fashion)... đã trở nên quen thuộc hơn trong một vài thập kỷ trở lại đây.

Những "chất liệu xanh" trong ngành thời trang thế giới

Sử thi Ramayana nổi tiếng của người Ấn Độ có một chi tiết đáng lưu ý: Khi bị lưu đày vào rừng 14 năm, hoàng tử Rama và công chúa Sita đã cởi bỏ lụa là, mặc áo vỏ cây. Đó chính là hành vi chọn lựa "vải thuần chay" để tránh tổn hại đến môi trường - một trong những phương thức biểu hiện đạo đức của nhân vật. Quả vậy, vải tự nhiên

làm từ thực vật luôn là ưu tiên của các nhà thiết kế và sản xuất thời trang từ xưa đến nay nhằm hạn chế tối thiểu những tác động tiêu cực đến môi trường. Loại vải này còn có độ bền cao, có thể tái chế hoặc tự phân hủy sinh học.

Trong những năm gần đây, bông hữu cơ dần được thay thế cho bông truyền thống. Bởi lẽ, bông truyền thống được trồng nhiều lần trên cùng một vùng đất, khiến đất mất đi giá trị dinh dưỡng. Việc cải thiện độ phì nhiêu của đất gây lãng phí tài nguyên nước. Trong khi đó, bông hữu cơ được trồng luân canh trên nhiều mảnh đất, sử dụng hạt giống tự nhiên và nói không với hóa chất hay thuốc trừ sâu. Các loại cây có thể phát triển trên đất ít dinh dưỡng, ít khát nước và hấp thụ nhiều cacbonic từ khí quyển như gai dầu, tre, đay, lanh, bạch đàn... cũng được trồng nhiều hơn để phục vụ cho thời trang bền vững. Không chỉ có vậy, ngành thời trang còn chú trọng đến việc tạo ra các chất liệu vải bán tổng hợp, vải tái chế như polyester, nylon. Thậm chí, lưới đánh cá cũng được đưa vào các ứng dụng thời trang.

Nếu như trong nhiều thập niên trước, các sản phẩm thời trang có nguồn gốc từ động vật như da trăn, da cá sấu, da beo, lông cừu... được xem là sành điệu và tạo cảm giác sang trọng thì ngày nay, việc sử dụng các chất liệu này đang bị lên án vì tính vô nhân đạo với động vật. Để tránh việc lạm dụng động vật một cách vô tội vạ, các nhà nuôi tầm chú ý nghiên cứu nhân giống tầm bằng phương pháp bền vững. Theo đó, tầm có thể tiếp tục vòng đời tự nhiên của chúng sau khi thu được tơ.

Nhà thiết kế Minh Hạnh gửi đến Vườn quốc gia Cát Tiên một bộ sưu tập thời trang lấy nguyên liệu từ hoa lá của chính khu rừng nguyên sinh này.

Nguồn: Minh Hạnh

Nhiều nhà thiết kế tài năng trên thế giới đang tập trung gây dựng thương hiệu thời trang sinh thái và bền vững. *Nguồn: luxov.vn*

Những "tiềm năng xanh" của thời trang Việt Nam

Là một xứ sở nông nghiệp nhiệt đới, Việt Nam có khá nhiều chất liệu xanh cho công nghiệp thời trang. Nếu biết khai thác, ứng dụng một cách bài bản, "thời trang xanh" Việt chắc chắn hữu dụng và gây được tiếng vang với thế giới.

Trong khoảng ba thập niên trở lại đây, các nhà thiết kế (NTK) Việt Nam đã chú ý phát triển hai đặc tính quan trọng của thời trang là bản sắc và bền vững. Việc tìm về các chất liệu dân tộc như thổ cẩm, lanh, tơ... cho thấy quyết tâm khẳng định giá trị cao và đa dạng của thời trang Việt Nam. Bên cạnh đó, các không gian thời trang đề cao môi sinh và truyền cảm hứng bảo vệ môi trường cho khán giả đã được triển khai như chương trình "Cát Tiên - bốn mùa xanh lá" (NTK Minh Hạnh, tháng 5/2023), "Lụa Bảo Lộc và thổ cẩm Lâm Đồng" (NTK Minh Hạnh, tháng 12/2019), "Lanh Mỹ A - Báu vật nghìn năm" (NTK Võ Việt Chung, tháng 11/2019)... Các NTK trẻ đương đại như Lâm Gia Khang, Chung Thanh Phong, Đỗ Mạnh Cường, Hồ Trần Dạ Thảo... cũng ngày càng hướng đến thời trang bền vững trong các bộ sưu tập hoặc tuần lễ thời trang.

Tính đến cuối năm 2023, các "chất liệu xanh" gây được tiếng vang trong ngành thời trang Việt có thể kể đến là lanh Mỹ A, tơ khóm Cầu Đúc, tơ chuối Musa, lụa tơ tằm Bảo Lộc, lụa tơ sen Mỹ Đức...

Lanh Mỹ A vốn là tơ lụa thủ công ở vùng Tân Châu (An Giang), sau đó được nhuộm bằng mù của trái mận nua. Thành phẩm lanh có màu đen bóng, tạo cảm giác bền chắc và sang trọng. NTK

Võ Việt Chung đã được UNESCO vinh danh "Người có công khôi phục và phát triển chất liệu truyền thống lanh Mỹ A" vào năm 2007.

Được thành lập vào năm 2019, công ty Musa Pacta ngày càng lớn mạnh trong việc tạo dựng hệ sinh thái sợi chuối cho nhiều ngành nghề như đồ thủ công mỹ nghệ, may mặc, giấy in tiền... Việc tận dụng thân chuối giúp không lãng phí cây chuối sau khi thu hoạch quả. Sợi chuối dai, hút ẩm tốt và thoáng mát nên cực kỳ phù hợp để đưa vào công nghiệp may mặc.

Tỉnh Hậu Giang tràn đầy sinh khí vào những ngày cuối tháng 9/2023 với Festival Áo Bà Ba, quy tụ đông đúc đại biểu, quan khách đến từ các quốc gia Âu - Mỹ - Á và Việt Nam. Lần đầu tiên, chiếc áo bà ba được may từ chất liệu tơ khóm Cầu Đúc mềm mịn, không nhăn và có tính thẩm mỹ cao. Một lần nữa, NTK Minh Hạnh chứng minh được khả năng sáng tạo, đột phá và tư duy văn minh trong thiết kế và ứng dụng may mặc.

Những điều cần lưu ý để lan tỏa "giá trị xanh" của thời trang Việt

Mặc dù "tiềm năng xanh" của thời trang Việt Nam là rất lớn nhưng làm thế nào để các "chất liệu xanh" trở nên quen thuộc với người tiêu dùng ở nhiều phân khúc khác nhau không phải là điều dễ dàng. Hiện nay, giá thành của các vật liệu thiên nhiên này ở Việt Nam còn rất cao so với thu nhập bình quân đầu người (một chiếc áo bà ba vải tơ khóm Cầu Đúc có thể dao động từ một đến ba triệu đồng), mức độ phổ biến cũng chưa thật sự rộng. Đa đa số người tiêu dùng Việt Nam vẫn chưa có ý thức ngăn ngại hoặc nói không với "thời trang nhanh" (fast fashion, tức thời trang chỉ sử dụng một vài lần). Nhiều người chỉ quan tâm đến kiểu dáng, giá cả mà không chú ý đến thành phần hóa chất, khả năng bền vững của chất liệu và trách nhiệm với môi trường khi chọn lựa thời trang. Thậm chí, việc mua sắm và mặc nhiều trang phục còn được xem là biểu hiện của người thành đạt.

Quần áo thân thiện với môi trường không chỉ giúp giảm tải gánh nặng ô nhiễm cho Trái Đất mà chúng còn thực sự rất quan trọng đối với sức khỏe của chúng ta, tương tự như các sản phẩm da liễu và thực phẩm. Thiết nghĩ, nhà chức trách cần có kế hoạch dài hơi và bài bản trong việc xây dựng tư duy thiết lập tủ quần áo tôn trọng môi trường và sức khỏe cho người tiêu dùng Việt ■

Bói *Kiêu* đầu xuân

TS La Mai Thi Gia

Bói *Kiêu* trong những ngày đầu năm mới là hình thức sinh hoạt văn hóa độc đáo trong dân gian Việt Nam. Có lẽ do lúc ban đầu, người đọc nhận thấy nhiều câu trong *Truyện Kiều* của Nguyễn Du có thể mô tả chính xác tâm trạng của mình trong những bối cảnh cụ thể nào đó, như thể thi nhân đã thấu hiểu cả tâm can của mình một cách đáng kinh ngạc nên họ đã tìm đến *Truyện Kiều* để tìm lời giải đáp cho những dự báo về tương lai.

Vì sao *Truyện Kiều* dùng để bói được?

Truyện Kiều là cuốn sách của cuộc đời, là ghi chép của tâm trạng. *Truyện Kiều* gần như bao hàm hết mọi cảnh ngộ của con người trong cuộc đời này, với nhiều mối quan hệ từ trong gia đình (cha con, anh chị em, chồng vợ...), đến ngoài xã hội (vua - tôi, ông bà chủ - kẻ ăn người ở, kẻ mua - người bán, quan lại - người dân...). *Truyện Kiều* cũng hiện diện đủ loại người: giai nhân, tài tử, binh lính, sai nha, thầy tu, khách làng chơi, gái điếm... Hơn thế, mọi cảm xúc của con người đều được Nguyễn Du đặc tả kỹ lưỡng, tinh tế như hạnh phúc, khổ đau, tự hào, nhục nhã, hờn ghen, dối trá, yêu thương, nhưng nhớ... Có thể nói, đọc *Truyện Kiều*, ai cũng có thể tìm thấy ở đó cảnh ngộ của mình, tâm trạng của mình, tình cảm của mình. Vì thế, người ta mới nảy sinh “bói *Kiêu*” để xem nhân vật đó trong hoàn cảnh đó đã làm gì, như một cách giải đáp nỗi âu lo, thắc mắc của mình.

Nếu như các hình thức bói toán khác thường có người đặt quẻ (bằng tiền hay lễ vật), rồi có thầy bói thông qua một vài tín hiệu (tung đồng xu, coi chân gà, coi chỉ tay, lên đồng, nhập hồn, nhập cốt...) để nói cho người đến bói biết về sự việc đã xảy ra hay sắp xảy ra, thì bói *Kiêu* rất khác. Việc bói *Kiêu* có khi được thực hiện chỉ một mình, người bói thành tâm xin câu *Kiêu* và tự giải đáp cho mình, hoặc đa phần bói *Kiêu* được thực hiện trong gia đình, người cao tuổi giải đáp

cho con cháu trong nhà. Hoặc cùng lắm là trong phạm vi họ hàng, thầy trò hay người dân trong một làng xã nhỏ hẹp... Và tất nhiên, người giải đáp chẳng bao giờ đòi hỏi lễ vật hay bạc tiền từ người muốn coi bói.

Người giải đáp bói *Kiêu* phải là người rất thông thạo *Truyện Kiều* và có kiến thức uyên bác, trải nghiệm xã hội phong phú. Có như thế mới có thể lý giải được chiều sâu ý nghĩa của câu *Kiêu* hoặc ít nhất là phải giải thích được rành rẽ hệ thống ngôn ngữ dày đặc từ Hán Việt và đầy ẩn ý điển tích, điển cố trong *Truyện Kiều*, điều mà không thầy bói thông thường nào làm được.

Hơn nữa, khi bói *Kiêu*, người ta không nhằm để cầu xin một thể lực thần linh nào đó hỗ trợ mình thăng tiến, vượt qua khó khăn và bệnh tật hay làm ăn phát đạt mà bói *Kiêu* là để đi tìm lời giải cho những băn khoăn, những câu hỏi có sẵn trong lòng mình.

Người bói *Kiêu* cần chuẩn bị gì?

Đơn giản là cần một cuốn *Truyện Kiều* đủ 3.254 câu thơ và lòng thành tâm muốn được giải đáp những băn khoăn trong lòng mình.

Người bói cầm cuốn sách bằng hai tay, thấp một cây nhang và nhắm mắt vái: Lạy Phật Thích Ca, lạy ma Tù Hải, lạy vãi Giác Duyên, lạy tiên Thúy Kiều, lạy cụ Nguyễn Du cho con xin một quẻ, con tên là, bao nhiêu tuổi, ở đâu, con muốn được giải đáp về... Tất cả đều khấn thầm trong

lòng, người giải câu *Kiều* sẽ không được nghe người bói cầu xin hay hỏi về vấn đề gì.

Ngắn gọn hơn thì chỉ cần khấn 4: “Lạy vua Từ Hải, lạy vãi Giác Duyên, lạy tiên Thúy Kiều, lạy cụ Nguyễn Du”. Tuy nhiên, có những vùng, câu khấn còn được đọc hẳn thành một bài đồng dao, như: “*Thúy Vân, Thúy Kiều/ Vương Quan, Kim Trọng/ Ông bà Viên ngoại/ Từ Hải, Giác Duyên/ Sống khôn chết thiêng/ Về đây bói quẻ/ Thấy hoa đờng bẻ/ Thấy trẻ đờng chơi/ Thấy quán đờng ngồi/ Về đây mà gieo quẻ...*”

Rồi sau đó người bói mới xưng tên họ và điều cầu xin của mình. Khấn xong thì lật quyển *Kiều* ra, dùng ngón tay cái trái hoặc phải của mình ấn vào bất kỳ vị trí nào trong cuốn sách, cặp lục bát nơi ngón tay ấn vào chính là câu *Kiều* ứng vào quẻ của người bói.

Người giải sẽ dùng hai câu *Kiều* đó để giải đáp và lúc này câu *Kiều* chỉ có ý nghĩa về mặt văn bản, hoàn toàn tách khỏi nội dung, tình cảnh của nàng *Kiều* cũng như số phận và tính cách của các nhân vật trong truyện. Do vậy, có những lời giải gần như ngược lại sự kiện diễn ra trong *Truyện Kiều* đã được miêu tả bằng chính hai câu lục bát đó. Chẳng hạn, khi người bói xin được hai câu: “*Lo gì việc ấy mà lo/ Kiến trong miệng chén có bò đi đâu*”. Nội dung của hai câu này thực ra là tin xấu (đối với nhân vật Thúy Kiều), vì đây là lời tự nhủ của Hoạn Thư khi biết Thúc Sinh chồng mình dan díu với nàng *Kiều* ở thanh lâu. Khi nói câu này, Hoạn Thư đã biết cách xử lý Thúy Kiều đơn giản trong lòng bàn tay mình. Nhưng lời của người giải câu *Kiều* ấy lại theo hướng tốt: Những băn khoăn của người coi bói trong năm tới đều không đáng lo, cái gì cũng có thể hóa giải được và cái gì thuộc mình sẽ không thể mất đi, kiểu “kiến trong miệng chén có bò đi đâu”.

Một cách tìm điểm tựa cho lòng tin

Bản thân tôi từng trải qua nhiều lần bói *Kiều* vào mỗi đêm giao thừa và ba tôi chính là người giải *Kiều* vì ông rất mê *Kiều* và thuộc cả 3.254 câu thơ trong truyện. Ông thậm chí còn có thể ngâm *Kiều* rất hay và thuở nhỏ, tôi đã được ông ru ngủ bằng những câu *Kiều* ấy. Năm tôi sẽ thi đại học, giao thừa ấy tôi xin trúng hai câu: “*Thông minh vốn sẵn tính trời/ Pha nghề thi họa đủ mùi ca ngâm*” (Nguyễn Du miêu tả tài sắc Thúy Kiều ở đầu truyện). Ba tôi giải rằng tôi vốn được trời cho nhanh nhẹn học đâu biết đấy, giờ chỉ cần “pha nghề thi họa đủ mùi” nghĩa là cố gắng mở rộng

kiến thức, đọc thêm sách thì sẽ thi đậu đậu đó. Tôi không biết ba tôi có nói cho tôi yên tâm thi cử hay không nhưng lòng tôi đầy tin tưởng và học hành mê say hơn, tin chắc chiếc vé vào đại học đã có tên mình.

Cũng trong cái Tết đó, có một bác gái gần 70 tuổi ở trong xóm đến nhờ ba tôi bói *Kiều*. Bác xin được câu: “*Dùng dằng nửa ở nửa về/ Nhạc vàng đầu đã tiếng nghe gần gần*” (Nguyễn Du tả cảnh Thúy Kiều đi tảo mộ, chuẩn bị về thì gặp Kim Trọng). Ba tôi hỏi: Có phải bác tính đi đâu xa mà lòng còn chưa quyết được hay không? Bác khai thật là tính chuyển vào Nam ở với con gái vì nhà nó neo người, lại mới sinh con nhưng còn vướng ông chồng nhất định không chịu xa quê.

Năm tôi sắp bảo vệ tiến sĩ, đã gần 5 tháng mà người phản biện độc lập chưa gửi lại kết quả nhận xét cho trường, tôi lo lắng vô cùng. Mùng 6 Tết, chúng tôi tụ tập đến chúc Tết thầy tôi và thầy lại mang *Truyện Kiều* ra cho chúng tôi bói. Anh đồng nghiệp tôi xin được câu: “*Dùng dằng gió giục mây vùn/ Một xe trong cõi hồng trần như bay*” (Nguyễn Du tả chiếc xe hoa của Mã Giám Sinh rước cô dâu Thúy Kiều như dự báo những chuối ngày bão tố trước mắt). Không ai trong chúng tôi biết là anh hỏi điều gì nhưng thầy tôi giải là “có khi năm nay em sẽ đi nước ngoài”. Anh bạn hét hồn vì đúng là khi bói anh có hỏi về việc xin đi nghiên cứu ngắn hạn ở nước ngoài và giữa năm ấy anh đi thật. Còn tôi thì xin được câu: “*Dù khi gió kếp mưa đơn/ Có ta đây cũng chẳng cơn có gì*” (Lời Sở Khanh hứa sẽ mang Thúy Kiều ra khỏi lầu xanh). Thầy không hề biết tôi hỏi về luận án, thầy giải là “Thi Gia cứ yên tâm, làm gì cũng sẽ có người hỗ trợ em và mọi việc em mong đều thuận lợi”. Và năm ấy tất cả những thứ tôi mong chờ đều được hanh thông thật.

Cho đến bây giờ, dù xa quê hương đã hơn 20 năm, không còn mấy khi về quê ăn Tết để xin ba bói cho một quẻ *Kiều* nữa nhưng tôi vẫn còn giữ thói quen tìm đến *Truyện Kiều* của cụ Nguyễn Du khi lòng có những băn khoăn cần chỉ dẫn, không chỉ vào dịp Tết mà vào bất cứ thời gian nào trong năm. Tôi học cách giải *Kiều* của ba tôi và thầy tôi, rời xa nghĩa văn bản, rời xa cuộc đời 15 năm lưu lạc và bất trắc của *Kiều*, tự chọn cho mình cách hiểu đầy niềm tin về những điều lành sẽ tới. Mới hôm qua đây thôi, trước những lo âu mất ăn mất ngủ về bệnh tình của mẹ cha, tôi lại tìm đến với *Kiều* và gặp câu thơ sum họp: “*Một cây cù mộc, đầy sân quẻ hòe*” ■

Hoa giữa tinh sương

Nguyễn Đình Minh Khuê

Những ngày cuối năm, đọc lại truyện ngắn *Ngày xuân êm đềm* của Võ Hồng, mà nhất là chi tiết cậu bé An sung sướng thấy Tết đang về trên những hàng vạn thọ mới trồng, đọt lên xanh mướt trong tinh sương, tôi không khỏi nhớ về mình của những ngày tuổi nhỏ.

Dù không lớn lên ở nông thôn, ít sống gần cây trái thiên nhiên như nhân vật An của Võ Hồng, song không hiểu vì sao trong hình dung của tôi ngay từ thơ ấu, Tết chưa bao giờ thực sự đến gần khi cỏ hoa của nó chưa bắt đầu hé nụ,

trải thảm muôn sắc trước mắt người nơi những chợ hoa xuân.

Cần Thơ quê tôi là thủ phủ của miền Tây, nên cứ độ rằm tháng Chạp, khi những buổi sáng phương Nam dần se lạnh trong nắng nhạt cuối năm là xe cộ, ghe xuồng chất đầy hoa kiểng đủ loại từ khắp nẻo đồng bằng sẽ xuôi ngược tụ hội về đây. Trên tuyến phố du lịch Hai Bà Trưng dọc bến Ninh Kiều, trên bờ kè Hoàng Văn Thụ chạy dọc theo rạch Cái Khế, rồi trên cả những con đường nhỏ vòng vèo quanh bờ hồ Xáng Thối gần nhà tôi, nhịp sống vốn không mấy sầm uất thường ngày nơi một thành phố "miệt vườn" chợt trở nên xáo động bởi cái huyền ảo rộn rịp của những tốp người trên bến dưới thuyền, nói cười rôm rả trong lúc thoãn thoắt chuyền tay nhau từng chậu kiểng, sọt hoa. Rồi tất bật kê dựng, sắp xếp, bài trí gian hàng, mắc điện, quét tước chuẩn bị cho nửa tháng dài ăn gió nằm sương cùng hoa Tết.

Thời tôi còn đi học, vào những ngày cuối năm như thế, biết tôi thích ngắm chợ hoa, lần nào chở tôi về sau khi tan trường ba cũng dạo một vòng quanh những con đường bày bán hoa Tết, cha con thảo luận rôm rả. Năm nay hình như có thêm nhiều loại hoa ngoại nhập, thật lạ. Mai năm nay có lẽ nở sớm vì trời cứ lất phất mưa xuân. Cúc chắc sẽ mắc vì thời tiết không thuận... Có mấy năm kinh tế bết bát, trồng trọt khó khăn, nhiều khi gần hai mươi âm lịch mà chợ hoa Tết chỉ mới lác đác vài điểm bán, hai cha con tui nguiu buồn, vừa tội nghiệp những người làm nông cực nhọc suốt năm mà công cán chẳng được bù đắp bao nhiêu, vừa thấy sức xuân của thành phố như giảm đi đôi chút.

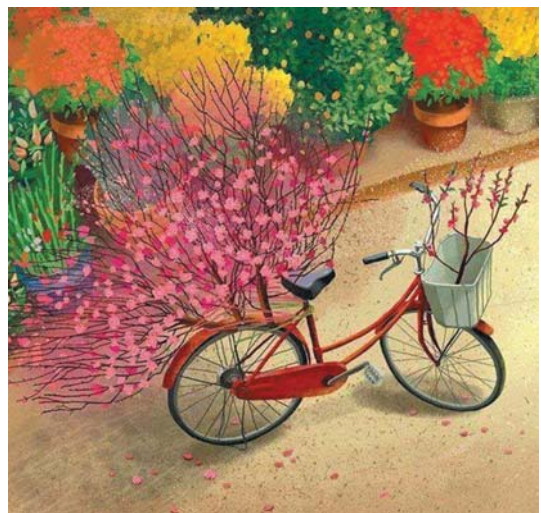
Vào mỗi thời điểm trong ngày, chợ hoa Tết dường như lại có một nét kiêu diễm riêng. Nếu trong những buổi sáng nắng đẹp, nó bùng nổ cái vẻ xuân sắc căng tràn của mình như một thiếu nữ đương hoa, thì vào những lúc tối trời, vẻ đẹp của chợ hoa Tết lại nằm ở cái nô nức rộn ràng của kẻ bán người mua, cái rực rỡ sáng choang của ánh điện rọi xuống cỏ hoa rồi loang ra lấp lánh khắp một vùng sông nước. Nhưng kỳ lạ làm sao, thời điểm đẹp nhất của chợ hoa Tết, với tôi, lại là những buổi sớm tinh mơ, khi trời chưa sáng hẳn, sương mỏng còn giăng trên lá búp, và cây cỏ như còn ngái ngủ trước khi bừng tỉnh vẫy gọi nắng trời.

Đi giữa thời khắc ấy, không bị xao nhãng bởi những ồn ào, tấp nập tạo dáng, selfie, những kì kèo lộn xộn bán mua, ta hình như mới thấy mình đang thực sự đi giữa cỏ hoa, mới cảm nhận được cái dòng nhựa thanh tân của trời đất mùa xuân đang lưu chuyển rào rạt trong từng tấc lá, nụ nôn. Đi giữa thời khắc ấy, mới thấy dù có quen sống giữa những cao ốc chọc trời, những tường vách cốt thép bê tông, dù có đi qua bao nhiêu dâu bể của đời sống, trải nghiệm bao nhiêu sự hiện đại tân thời, người ta vẫn chưa bao giờ có thể chối bỏ được cái mối liên hệ khăng khít ngàn đời giữa

mình với cây cỏ tự nhiên. Và vì thế cũng phải đi giữa thời khắc ấy, mới hiểu vì sao Thomas Hardy - một nhà thơ lãng mạn người Anh, trong khi nhìn thấy bao nhiêu cảnh chiến tranh, chém giết, tương tàn, lại cho rằng chỉ có nghề nông, chỉ những cánh đồng, luống đất, dân cày, những vườn tược sum sê hoa cỏ mới là thứ có thể hằng tồn, vượt lên khỏi mọi hưng vong đời đời của lịch sử.

Ở đoạn cuối truyện *Ngày xuân êm đềm*, cậu bé An ngày nào đã lớn, rồi chiến cuộc bùng lên trên quê hương, bom đạn phá hoại cả cái ngôi nhà lâu từng một thời sung túc của ông Cửu Nghiệp mà An lúc nhỏ có lần được cha dắt đến thăm vào dịp Tết. An không khỏi buồn lòng khi nhớ về cái ông Cửu hào hoa, tòa lầu lộng lẫy và cái kỷ niệm mùa xuân tươi đẹp năm nào. Nhưng hình như với Võ Hồng, đâu phải vì điều ấy mà ngày xuân trong mắt An mất đi cái vẻ êm đềm tuổi nhỏ: nhìn về hướng nhà ông Cửu Nghiệp ngày xưa nay chỉ còn là một di chỉ hoang phế của ký ức, An vẫn nhìn thấy "cái vườn sum sê hoa lá" xuân sắc ngày nào với "những con chim sẻ vẫn say mê mổ thóc rụng, những con chích chòe vẫn nhí nhảnh chuyền trên cành lá lục lợi tìm sâu, những con chiến chiến vẫn mãi miết tước lá cau lấy sợi về làm tổ", "các con mương nhỏ mọc đầy khoai môn khoai sắn, lú cá sặt cá rô vẫn tinh nghịch đớp mồi và lú châu chấu cào cào vẫn xòe cánh mỏng màu lúa non mà bay sè sè trong nắng".

Cái suy tư mà Võ Hồng muốn tỏ bày từ mấy mươi năm trước hình như đâu có khác gì với điều mà tôi chợt nhận ra khi nhìn những nụ mai, nụ cúc nơi khu chợ hoa Tết gần nhà mình trong những buổi sớm tinh sương ■

Một tiếng xuân thì

Đình Khải

Tết này Út về

Vết nắng vàng ươm, gió hát trên đường
Ánh mắt người thương, chào nhau thỏ thẻ
Một năm qua mau, thơ thần vẫn vương
Ai ai cũng mong, chờ ngày thay áo

Nhớ sao mùi ươm, chái bếp giao thừa
Vài câu chuyện xưa, hương đồng cỏ nội
Chạy vội ra hè, để ngắm pháo hoa
Bao ngày bên ba, Út nghĩ về nhà
Tết con rồng này, tia má ngoài 50

Mảnh đất khô cằn, biết bao khó khăn
Lần nào đi xa, cũng mong ngày về
Và rồi nơi đây, Út biết nhà mình
Vẫn mong chờ tin con

Quên sao được, những lúc má gọi
Không chỉ hỏi thăm hết lời
Lần nào, má cũng trông chờ
Tết này, về nhen Út ơi

Đi qua bao năm, đợi chờ
Lòng thì còn nhiều mộng mơ
Khi con lớn, loanh quanh nơi xa
Với bao khát khao luôn chờ
Ngày nào đại khờ, bố ngỡ
Nay con tìm về, kỷ ức những ngày thơ

Nhiều điều cũng chẳng còn như xưa
Lo toan mai sau, nhiều khi chẳng cần Tết nữa
Nhưng con, vẫn luôn biết rằng
Nhà mình, ngày ngày chờ tin con
Tết này, Út sẽ về.

Đêm đi em, một tiếng xuân thì,
một tiếng chân đi.
một tiếng mê ly.

Như nốt nhạc du dương của tuổi trẻ,
khi mùa xuân, thanh âm bên muôn về.
Một lần vui như thơ ấu của mình,
Một nốt trầm khi chân bước lặng thinh.

Dù mùa xuân đang ngân vang,
dường như,
Anh chỉ nghe thấy tiếng thềm thì:

"Trong dòng xe tấp nập ngược xuôi.
Trong đoàn người tiếp tục buồn vui.
Tiếng nói đó, như gọi anh tỉnh thức".

Nên đêm đi em,
mấy tiếng xuân thì, mấy tiếng chân đi, mấy tiếng mê ly...

Đêm tinh khôi trong tà áo trắng,
Đêm xanh tươi của những buồn vui.
Đêm màu xám trong đôi mắt của mẹ.
Đêm trong veo của màu nắng Pleiku.

Đêm từ nghiêng nghiêng con dốc,
Từ xanh xanh đồi cỏ.
Từ vang vang tiếng gió.
Đèn nằng nịu ấu thơ.
Hay lo toan hiện tại.
Em sẽ đếm được cả tuổi mình.
Điều đó không sai.

...
Và sau cùng, khi em trở lại.
Mùa xuân này, sẽ ôm lấy em.
Như thế ôm lấy một niềm sống,
một niềm hy vọng.

Em nghe thấy không?
Nghe thấy xuân thì, nghe thấy chân đi, nghe thấy mê ly...
Dù đôi khi, em đã luôn ở đó ■

Thông điệp năm mới

CỦA SINH VIÊN ĐOẠT GIẢI THƯỞNG NỮ SINH KHCN VIỆT NAM NĂM 2023

Hương Nhu - Thu Thảo - Thu Trang

Trong không khí rộn ràng đón Xuân 2024, 7 sinh viên ĐHQG-HCM đoạt Giải thưởng Nữ sinh Khoa học Công nghệ Việt Nam năm 2023 (Giải thưởng) đã chia sẻ niềm vui, kế hoạch đón Tết và gửi gắm nhiều kỳ vọng cho hoạt động nghiên cứu khoa học (NCKH) của sinh viên ĐHQG-HCM, hướng đến một năm mới sôi nổi, thành công.

▶ **Lê Thị Đức Ngọc** - sinh viên Trường ĐH An Giang ĐHQG-HCM, nhận Giải thưởng lĩnh vực kỹ thuật phần mềm

Cơ hội phát triển không nằm ở trường

Trường ĐH An Giang nằm ở TP Long Xuyên - một nơi không quá hối hả như TP.HCM, điều đó giúp mình tập trung học tập hơn. Tuy trong quá trình nghiên cứu, cấu hình máy tính của trường không đủ mạnh khiến mình tốn nhiều thời gian để sửa lỗi, nhưng chưa bao giờ mình ngại khó mà bỏ cuộc. Mình nghĩ cơ hội phát triển không nằm ở trường đại học mà phụ thuộc vào sự cố gắng của mỗi người.

Hành trình đến với Giải thưởng cho mình những trải nghiệm vô cùng quý giá. Thứ mình nhận được không chỉ là giải thưởng mà còn là sự công nhận cho kết quả học tập, nghiên cứu trong suốt 4 năm qua. Đó cũng là minh chứng cho việc bản thân đã dám thử sức.

Như mọi năm, Tết này mình sẽ dành thời gian cho gia đình, bạn bè. Mình nghĩ những buổi gặp mặt với bạn bè trong dịp này sẽ rất ý

nghĩa, vì chúng mình đều sắp tốt nghiệp và chuẩn bị bước sang giai đoạn mới của cuộc đời.

▶ **Nguyễn Hoàng Kim Long** - sinh viên Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM, nhận Giải thưởng lĩnh vực công nghệ sinh học

Giải thưởng ủng hộ, nâng cao tinh thần nghiên cứu

Ngay từ đầu, mình xác định những danh hiệu, giải thưởng không phải là điều bản thân theo đuổi vì chúng không thể nói lên toàn bộ con người mình. Dẫu vậy, mình luôn trân trọng chúng như những món quà cho quá trình cố gắng của bản thân, giúp mình nhận ra vẫn đang đi đúng hướng.

Trong quá trình NCKH, không ít lần mình lạc lối, thất vọng và tiếc nuối về những quyết định của bản thân. Giải thưởng đã giúp mình tự tin hơn trên hành trình chinh phục ước mơ. Mình nghĩ việc tuyên dương những cá nhân xuất sắc trong NCKH phần nào mang đến cho họ động lực phấn đấu.

Tết là lúc những người con xa quê như mình trở về sum vầy bên gia đình, cũng là thời điểm mình thích nhất trong năm. Ngoài việc được gặp lại người thân, đây còn là dịp để mình nghỉ ngơi và nhìn lại hành trình trưởng thành của bản thân suốt một năm qua. Năm nay, ngoài thói quen khai bút đầu xuân, mình sẽ đi xin chữ và gặp thầy cô cũ để trò chuyện, xin lời khuyên cho hành trình sắp tới.

► **Võ Quốc Hoàng Quyên** - sinh viên Trường ĐH Quốc Tế, nhận Giải thưởng lĩnh vực công nghệ sinh học

Tiếp tục gắn bó với NCKH

Mình rất vinh dự khi nhận được Giải thưởng vì nó đánh dấu sự trưởng thành của mình trong 4 năm qua, đồng thời công nhận những kết quả nghiên cứu và khích lệ mình tiếp tục gắn bó với NCKH. Việc đoạt Giải thưởng còn giúp mình nhận ra rằng cố gắng rèn luyện bản thân mỗi ngày sẽ gặt hái thành quả xứng đáng trong tương lai.

Vì năm nay mình đã đi làm nên thời gian nghỉ Tết không còn nhiều như trước. Mình sẽ dành phần lớn thời gian bên gia đình, thăm hỏi thầy cô và vui chơi cùng bạn bè. Nhân dịp Tết đến xuân về, mình kính chúc tất cả thầy cô, sinh viên một năm mới bình an, hạnh phúc và thuận lợi trong công việc, cuộc sống.

► **Đào Thị Thuý Tiên** - sinh viên Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM, nhận Giải thưởng lĩnh vực công nghệ vật liệu

Mang lại nhiều cơ hội phát triển

Khi biết tin được nhận Giải thưởng, mình thấy rất vui và biết ơn. Bởi trong quá trình học tập, NCKH và nộp hồ sơ, mình luôn nhận được sự hỗ trợ từ thầy cô, anh chị hướng dẫn.

Giải thưởng là sự công nhận rất lớn cho những nỗ lực của mình thời gian qua, cho thấy

hướng nghiên cứu mình theo đuổi phù hợp nhu cầu xã hội. Đây còn là nền tảng để mình có nhiều cơ hội phát triển hơn trong tương lai. Sắp tới, mình muốn làm chuyên viên nghiên cứu tại phòng nghiên cứu và phát triển của các doanh nghiệp trong ngành dệt may, nên mình nghĩ việc đoạt Giải thưởng là điểm cộng lớn.

Tết này, mình sẽ về Long An đón năm mới cùng gia đình, quây quần dọn dẹp, trang trí nhà cửa và nấu các món truyền thống. Ngày đầu năm đi chúc Tết ông bà, thăm thầy cô cũ và đến nhà bạn bè chơi là những hoạt động đơn giản nhưng với mình, đây sẽ là một mùa Tết ấm áp.

► **Võ Lê Thảo Vy** - sinh viên Trường ĐH Bách Khoa, nhận Giải thưởng lĩnh vực công nghệ kỹ thuật hóa học

Tranh thủ lập kế hoạch nghề nghiệp

Mình rất vui và tự hào khi nhận Giải thưởng vì đây là mục tiêu mình đặt ra từ năm nhất. Đây không chỉ là thành quả của mình mà còn là của các thành viên trong nhóm nghiên cứu, thầy hướng dẫn trong hơn 2 năm qua.

Là sinh viên năm cuối nên Tết này mình tranh thủ thời gian lập kế hoạch nghề nghiệp. Mình sẽ theo dõi chương trình quản trị viên tập sự của các công ty đa quốc gia mà mình yêu

thích, chuẩn bị hoàn hảo hồ sơ ứng tuyển để thuận lợi tìm kiếm việc làm sau tốt nghiệp.

Năm Giáp Thìn sắp đến, mình cầu chúc gia đình, thầy cô, bạn bè luôn dồi dào sức khỏe, công việc thuận lợi. Hy vọng các bạn đang và sẽ NCKH luôn tự tin, kiên định trên con đường này. Mình tin rằng chỉ cần các bạn nỗ lực tìm tòi, nghiên cứu thì sẽ đạt kết quả tốt.

▶ **Lê Phạm Nhật Quỳnh** - sinh viên Trường ĐH Khoa học Tự nhiên ĐHQG-HCM, nhận Giải thưởng lĩnh vực khoa học máy tính

Mong hiện thực hóa những ước mơ đang dở

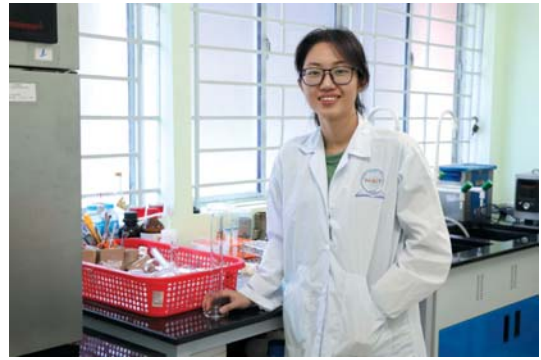
Giải thưởng không đơn thuần là phần thưởng mà còn là sự công nhận cho những cố gắng và thành quả nghiên cứu của mình. Nó đánh dấu bước ngoặt quan trọng giúp mình tự đánh giá, đặt ra những mục tiêu mới để tiến xa hơn trên con đường học tập, nghiên cứu. Giải thưởng cũng là nguồn động viên lớn, khích lệ những sinh viên như mình tiếp tục nuôi dưỡng đam mê nghiên cứu, hướng tới việc mang lại giá trị tích cực cho cộng đồng.

Mình hy vọng năm Giáp Thìn sẽ là một năm của sự khám phá và thành công. Mình xin chúc những người làm khoa học có nhiều sức khỏe, niềm vui trong hành trình nghiên cứu và nhanh chóng hiện thực hóa những ước mơ còn dang dở.

Còn mình sẽ dành kỳ nghỉ Tết này để kết nối nhiều hơn với gia đình. Đây cũng là khoảng thời gian để mình suy nghĩ và vạch ra kế hoạch học tập thiết thực cho năm mới.

▶ **Đỗ Thảo Anh** - sinh viên Trường ĐH Khoa học Tự nhiên, nhận Giải thưởng lĩnh vực công nghệ vật liệu

Hy vọng những nan đề được giải quyết

Sinh viên ĐHQG-HCM khi tham gia NCKH sẽ luôn được hỗ trợ và tạo cơ hội để tiến xa hơn. Các cá nhân đoạt Giải thưởng là minh chứng rõ nét cho thấy tầm nhìn về đẩy mạnh NCKH và phát triển KHCN trong cộng đồng sinh viên chúng mình.

Giải thưởng danh giá này còn mang đến cho mình "bước đệm" để đạt nhiều thành tích hơn, đồng thời tăng cơ hội nhận các loại tài trợ, học bổng để mình có thể tập trung hoàn toàn vào việc nghiên cứu. Món tiền thưởng nhận được cũng đem đến cho mình niềm vui nho nhỏ, "tự thưởng" cho bản thân một vài món đồ yêu thích mà trước đây chưa dám mua.

Xuân năm nay, ngoài về nhà với ba mẹ thì mình mong muốn đi phượt một chuyến dài. Về những mong cầu trong năm tới, mình hy vọng với sự đồng lòng của những nhà khoa học trẻ, nhà khoa học tương lai, những nan đề như ô nhiễm môi trường hay tình trạng hạn hán ở Đồng bằng sông Cửu Long sẽ giảm thiểu, thậm chí được giải quyết triệt để ■

LIÊN HOAN CÁN BỘ TRẺ TIÊU BIỂU VÀ SINH VIÊN 5 TỐT ĐHQG-HCM NĂM 2023

Lê Hoài

Ngày 7/12, tại Hội trường Trần Chí Đáo, Ban Cán sự Đoàn ĐHQG-HCM tổ chức Liên hoan Cán bộ trẻ tiêu biểu và Sinh viên 5 tốt ĐHQG-HCM năm 2023.

PGS.TS Vũ Hải Quân -
Giám đốc ĐHQG-HCM,
nhấn mạnh từ khóa
"tư duy đổi mới".
Ảnh: Lê Hoài

Đây là dịp để những cán bộ trẻ và sinh viên ưu tú gặp gỡ, giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm trong học tập, nghiên cứu, hoạt động phong trào và lắng nghe thông điệp của lãnh đạo ĐHQG-HCM.

"Tư duy đổi mới" là từ khóa quan trọng

PGS.TS Vũ Hải Quân - Giám đốc ĐHQG-HCM, cho biết ĐHQG-HCM đã xây dựng Chiến lược phát triển giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045. Theo đó, ĐHQG-HCM phấn đấu trở thành hệ thống đại học nghiên cứu trong tốp đầu châu Á, nơi hội tụ nhân tài và lan tỏa tri thức, văn hóa Việt Nam. Một trong những sứ mạng của ĐHQG-HCM là đào tạo, bồi dưỡng nhân tài có kiến thức toàn diện, có trách nhiệm xã hội, có năng lực lãnh đạo, có tư duy khởi nghiệp.

Giám đốc ĐHQG-HCM nhận định chương trình Sinh viên 5 tốt là minh họa điển hình cho sứ mạng của ĐHQG-HCM trong công tác đào tạo, bồi dưỡng nhân tài, hướng đến sự phát triển toàn diện của người học, không chỉ có kiến thức

chuyên môn mà còn có kiến thức xã hội và tham gia các hoạt động vì cộng đồng. Bên cạnh các từ khóa "kiên trì", "nhiệt huyết", "đam mê", "cởi mở" được các cán bộ trẻ và sinh viên nêu tại Liên hoan, PGS.TS Vũ Hải Quân bổ sung và nhấn mạnh từ khóa "tư duy khởi nghiệp", còn gọi là "tư duy đổi mới".

Theo ông, người có tư duy đổi mới là người khi đối mặt với thách thức, khó khăn sẽ tìm mọi giải pháp để vượt qua chứ không quay đầu, lùi bước. Họ khác với những người chỉ làm những việc được giao, khi gặp khó khăn thì không nỗ lực vượt qua hoặc thường tìm mọi lý do để thoái thác các công việc đòi hỏi sự đổi mới.

Từng có cơ hội gặp gỡ 10 tập đoàn lớn nhất của Hàn Quốc đang đầu tư tại Việt Nam, Giám đốc ĐHQG-HCM cho biết lãnh đạo các tập đoàn Hàn Quốc đánh giá rất cao trình độ của những kỹ sư và người dân Việt Nam. Tuy nhiên, có hai điểm khiến họ băn khoăn dựa trên quan sát các sinh viên làm việc tại đơn vị của họ.

Thứ nhất là tính thụ động. Các sinh viên Việt Nam này chỉ làm việc được giao, không bộc lộ

ĐHQG-HCM vinh danh các gương điển hình và các cá nhân đạt danh hiệu nhiều lần liên tiếp.
Ảnh: Lê Hoài

tính chủ động và năng lực sáng tạo. Thứ hai là "sự trung thành". Các tập đoàn lớn của Hàn Quốc cho biết họ cung cấp lộ trình rất dài để đào tạo, bồi dưỡng nhằm phát triển năng lực, chuyên môn của các sinh viên Việt Nam vào làm việc, vì vậy thời gian đầu lương có thể sẽ không cao. Họ thấy nhiều sinh viên sau khi ra trường thì chuyển sang nơi khác có mức lương cao hơn và rời bỏ tập đoàn.

Cần xây dựng tư duy đổi mới

Minh họa cho tư duy đổi mới, Giám đốc ĐHQG-HCM lấy ví dụ việc thành lập hai ĐHQG. Sau khi đất nước mở cửa hội nhập quốc tế, mô hình đào tạo đại học cũ của Việt Nam đã không còn hiệu quả. Trước bối cảnh đầy thách thức lúc đó, Thủ tướng Võ Văn Kiệt cùng Trung ương Đảng đã phát huy tư duy đổi mới, đưa ra mô hình hệ thống đại học đa ngành, đa lĩnh vực, đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế.

Một ví dụ khác là chương trình Sinh viên 5 tốt. Xuất phát từ vấn đề làm thế nào để phát động phong trào khuyến khích sinh viên rèn luyện, trau dồi kỹ năng bên cạnh việc học ở trường, Thành đoàn TP.HCM và ĐHQG-HCM đã đề xuất phong trào Sinh viên 5 tốt, với các tiêu chí

"Đạo đức tốt - Học tập tốt - Thể lực tốt - Tình nguyện tốt - Hội nhập tốt".

Giải thưởng Sinh viên nghiên cứu khoa học - Eureka cũng là một sáng kiến của Thành đoàn TP.HCM và ĐHQG-HCM, với mong muốn sinh viên toàn quốc có sân chơi khoa học. Trải qua hành trình 25 năm, Giải thưởng Eureka không ngừng phát triển.

PGS.TS Vũ Hải Quân cho biết đất nước đang đứng trước các khó khăn với nhiều cơ hội lẫn thách thức. Các cá nhân được vinh danh tại Liên hoan Cán bộ trẻ tiêu biểu và Sinh viên 5 tốt ĐHQG-HCM là những thầy cô, sinh viên tiêu biểu nhất của ĐHQG-HCM.

"Đất nước đang kỳ vọng, chờ đợi chúng ta, liệu chúng ta sẽ có đề xuất gì để thể hiện tư duy đổi mới, hay sẽ tiếp tục cùng nhau chờ đợi? Đây là một câu hỏi mà tôi mong muốn các thầy cô trẻ, các bạn sinh viên với phẩm chất và năng lực của mình làm thế nào đó xây dựng tư duy đổi mới để có những ý tưởng, sáng kiến giúp phát triển đất nước trong giai đoạn mới" - Giám đốc ĐHQG-HCM nhấn nhủ.

Ngay trước Liên hoan Cán bộ trẻ tiêu biểu và Sinh viên 5 tốt ĐHQG-HCM năm 2023, Thường trực Đảng ủy ĐHQG-HCM đã có buổi gặp mặt, lắng nghe ý kiến từ 11 đảng viên đạt danh hiệu SV5T cấp ĐHQG-HCM năm 2023. PGS.TS Vũ Hải Quân - Bí thư Đảng ủy, Giám đốc ĐHQG-HCM, đã chủ trì buổi gặp mặt. Các sinh viên đã nêu nhiều đề xuất như xây dựng chính sách thu hút nhân tài là sinh viên làm việc tại ĐHQG-HCM, lan tỏa danh hiệu SV5T đối với sinh viên là đảng viên, phát huy vai trò đảng viên của sinh viên... ■

99 Cán bộ trẻ tiêu biểu và 284 Sinh viên 5 tốt cấp ĐHQG-HCM

Cán bộ trẻ tiêu biểu (CBTTB) là danh hiệu tuyên dương những cán bộ trẻ có năng lực công tác, gắn bó với nghề, không ngừng nỗ lực học tập, nghiên cứu khoa học, có nhiều đóng góp tích cực, thiết thực trong quá trình xây dựng, phát triển ĐHQG-HCM.

Phong trào Sinh viên 5 tốt (SV5T) là phong trào lớn của sinh viên TP.HCM nói riêng và sinh viên cả nước nói chung, xét các tiêu chí "Đạo đức tốt - Học tập tốt - Thể lực tốt - Tình nguyện tốt - Hội nhập tốt".

Năm 2023, ĐHQG-HCM vinh danh 99 gương CBTTB, trong đó có 25 CBTTB điển hình, 11 CBTTB 3 lần liên tục và 1 CBTTB 4 lần liên tục. 284 sinh viên đạt danh hiệu SV5T cấp ĐHQG-HCM, trong đó có 28 SV5T tiêu biểu, 16 SV5T 3 năm liên tục và 1 SV5T 4 năm liên tục.

ỨNG DỤNG AI VÀO TRÒ CHƠI ĐIỆN TỬ HỖ TRỢ PHỤC HỒI CHỨC NĂNG TAY

Thu Trang

Nhận thấy hạn chế của các phương pháp phục hồi chức năng tay truyền thống, nhóm sinh viên Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM đã tạo ra trò chơi điện tử ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI), giúp quá trình phục hồi chức năng tay của bệnh nhân trở nên thú vị hơn.

BK Hand Rehab là tên trò chơi, cũng là tên nhóm nghiên cứu, gồm Võ Ngọc Sang, Ho Trí Kháng, Trần Tiến Phát, Nguyễn Ngọc Thanh Xuân (Khoa Khoa học và Kỹ thuật Máy tính) và Lê Gia Phát (Khoa Quản lý Công nghiệp), đã xuất sắc đoạt giải Nhất cuộc thi Sáng kiến vì cộng đồng 2023, do Quỹ SonTa Foundation tổ chức.

Cách chơi thú vị nhưng đơn giản hơn

Ý tưởng thực hiện dự án BK Hand Rehab xuất phát từ đề tài luận văn tốt nghiệp của Võ Ngọc Sang, Ho Trí Kháng và Trần Tiến Phát vào giữa tháng 9/2022. Mục tiêu ban đầu của nhóm là tạo ra một trò chơi điện tử tương tác bằng tay, vì cả ba nam sinh đều chuyên về lĩnh vực trí tuệ nhân tạo và xử lý ảnh, lại có chung sở thích chơi game.

Tuy nhiên, khi được các thầy cô trong khoa góp ý, nhóm nhận ra dự án này không thể cạnh tranh với các trò chơi điện tử trên thị trường vì cách chơi khó, đồng thời không mang lại giá trị cho xã hội. Vì vậy, nhóm đã nhanh chóng tìm hướng đi mới và vô tình bắt gặp một đoạn phim về trò chơi hỗ trợ phục hồi chức năng tay.

Nhóm BK Hand Rehab đoạt giải Nhất cuộc thi Sáng kiến vì cộng đồng 2023, do Quỹ SonTa Foundation tổ chức. Ảnh: NVCC

Nhận thấy đây là một hướng nghiên cứu có tính ứng dụng cao, nhóm đã quyết định "đạp đi xây lại" đề tài luận văn tốt nghiệp vào giữa tháng 12/2022. Ba nam sinh Khoa Khoa học và Kỹ thuật Máy tính còn mong muốn có thể ứng dụng sản phẩm vào thực tế, nên đã mời Thanh Xuân và Gia Phát tham gia nhóm nghiên cứu. Trong khi ba nam sinh đảm nhận phần nghiên cứu thì Xuân và Phát chịu trách nhiệm tìm kiếm các cuộc thi ý tưởng, cơ hội phát triển và thương mại hóa sản phẩm.

Trần Tiến Phát cho biết: "Các trò chơi hỗ trợ phục hồi chức năng tay trên thị trường thường có cách chơi khá phức tạp. Vậy nên tụi mình muốn làm một sản phẩm có công dụng tương tự với cách chơi thú vị nhưng đơn giản hơn, phù hợp với mọi đối tượng".

Với những tiêu chí trên, nhóm đã tham khảo tài liệu về các bài tập vật lý trị liệu của Harvard Medical School và lựa chọn 16 động tác tập vật lý trị liệu tay, từ đó, thiết kế 3 trò chơi liên quan các động tác trên. Đó là trò chơi "Sharps and colors" (chọn hình dáng, màu sắc), "Eggs and milk" (di chuyển túi để hứng trứng, sữa) và "Dino run" (điều khiển khủng long né vật cản).

Sau khi có ý tưởng và cách hiện thực, nhóm bắt đầu xây dựng mô hình AI nhận diện cử chỉ tay của người dùng. Trong 4 tháng, các thành viên thiết lập bộ dữ liệu gồm các thao tác cử chỉ tay như đưa tay sang trái, sang phải... trên thiết bị cảm biến Leap Motion Controller. Tiếp đến, nhóm nhập bộ dữ liệu đã thiết lập vào mô hình AI, đồng thời gán từng dữ liệu với các hành động trong trò chơi. Ví dụ, dữ liệu "đưa tay sang trái" được gán với hành động di chuyển túi sang bên trái để hứng đồ vật.

Trải qua vô số lần thử nghiệm, đánh giá và điều chỉnh, đến tháng 4/2023, nhóm đã hoàn thiện mô hình AI có khả năng "bắt" được cử chỉ

Người dùng trải nghiệm trò chơi điện tử hỗ trợ phục hồi chức năng tay của nhóm BK Hand Rehab. Ảnh: NVCC

tay nhanh và chính xác nhất, giúp quá trình chơi trò chơi mượt mà hơn.

Để khảo sát tính hiệu quả cũng như có thêm góc nhìn thực tế về sản phẩm, nhóm đã nghiên cứu người dùng ở khu dân cư mà Lê Gia Phát sống, gồm 6 người cao tuổi gặp vấn đề về xương khớp, 3 người bị co cứng chi do từng đột quỵ và 1 người bị bệnh teo cơ tay.

"Đa số ông bà chưa từng chơi game nhưng khi sử dụng sản phẩm của tụi mình, ông bà đều rất thích thú, thao tác dễ dàng. Tuy vậy, tụi mình cũng nhận được phản hồi là người chơi bị tê tay sau một thời gian sử dụng, nên đã thiết kế một giá đỡ tay bằng gỗ để người dùng không bị mỏi, tê tay khi chơi" - Lê Gia Phát hào hứng kể.

Trưởng thành qua các cuộc thi

Từng phải điều trị vật lý phục hồi chức năng tay do bị chấn thương khi thi đấu thể thao, Thanh Xuân tin tưởng dự án BK Hand Rehab sẽ là giải pháp hữu ích cho cộng đồng.

Thanh Xuân chia sẻ: "Ngoài việc mang đến một phương pháp hỗ trợ phục hồi chức năng tay đơn giản và thú vị, BK Hand Rehab còn giúp người dùng tiết kiệm thời gian di chuyển, chi phí điều trị tại các trung tâm y tế. Trò chơi cũng được thiết kế để hỗ trợ người dùng tăng độ nhạy bén, khả năng tập trung và phản xạ, điều này rất có ý nghĩa đối với người cao tuổi".

Tuy vậy, nhóm nhận thấy dự án vẫn còn thiếu "sự chứng nhận" từ các đơn vị y tế, bởi suốt quá trình thực hiện, nhóm hoàn toàn tự tìm kiếm thông tin về lĩnh vực chấn thương chỉnh hình qua các bài báo khoa học. Để khắc phục hạn chế này, cũng như có thêm ý tưởng cải tiến sản phẩm, nhóm đã đem dự án BK Hand Rehab tham gia các cuộc thi, hội nghị trong và ngoài nước.

Chỉ trong khoảng 5 tháng, nhóm đã "chinh chiến" tại 5 cuộc thi và để lại nhiều dấu ấn, như: giải Nhất cuộc thi Sáng kiến vì cộng đồng 2023, giải Nhì Hội nghị Khoa học và Công nghệ Sinh viên OISP lần thứ 12, giải Khuyến khích Giải thưởng Sinh viên nghiên cứu khoa học Euréka 2023, top 6 cuộc thi Microsoft AI for Accessibility Hackathon Vietnam 2023, top 5 cuộc thi Accessibility Design Competition (ADC).

Nhóm cũng tham dự Ngày hội Tech Plan Demo Day 2023 tại TP.HCM và Hội nghị thường niên Hợp tác Khoa học, Công nghệ và Đổi mới sáng tạo Hoa Kỳ - ASEAN tại Indonesia để chia sẻ kết quả nghiên cứu, cũng như học hỏi từ các chuyên gia trong nước và quốc tế.

"Điều tuyệt vời nhất mà nhóm nhận được khi đem dự án đi thi, tham gia hội nghị là những nhận xét, góp ý từ các chuyên gia, giúp tụi mình có thêm ý tưởng cải tiến dự án và trưởng thành hơn. Tụi mình cũng chủ động trao đổi và xin thông tin liên lạc của các chuyên gia y tế để có thể xin hỗ trợ trong quá trình cải tiến dự án sau này" - Xuân bày tỏ ■

Khắc phục hạn chế của những nghiên cứu trước

Là giảng viên hướng dẫn nhóm nghiên cứu, PGS.TS Quản Thành Thơ - Phó Trưởng khoa Khoa học và Kỹ thuật Máy tính, Trường ĐH Bách Khoa, đánh giá cao tính ứng dụng của BK Hand Rehab.

"Sử dụng trò chơi để hỗ trợ phục hồi chức năng tay không phải là ý tưởng mới. Nhưng sản phẩm của nhóm BK Hand Rehab đã khắc phục được hạn chế của những nghiên cứu trước đó, bao gồm chọn động tác không phù hợp với trò chơi; công nghệ nhận diện cử chỉ tay chưa đạt độ chính xác và tốc độ như mong đợi" - PGS.TS Quản Thành Thơ nhận xét.

Ông cho biết nhóm đang ưu tiên cho việc tham gia các cuộc thi ý tưởng trong và ngoài nước để đánh giá mức độ hiệu quả của trò chơi cũng như tìm hiểu thị trường tiềm năng. Đồng thời, tìm cơ hội kết nối với các bệnh viện, chuyên gia vật lý trị liệu để thử nghiệm lâm sàng. Những phản hồi, góp ý sẽ giúp nhóm cải tiến trò chơi để có thể thương mại hóa trong tương lai. Nhà trường cũng đang hỗ trợ nhóm trong việc đăng ký sở hữu trí tuệ cho sản phẩm.

20 NĂM LAN TỎA "TIẾNG NÓI SINH VIÊN"

Thu Thảo - Hương Nhu

Nhà Phát thanh là cái tên thân thương trong thanh xuân, hiện tại và tương lai của 20 thế hệ thành viên Câu lạc bộ Phát thanh - Truyền hình Sinh viên Ký túc xá ĐHQG-HCM (CLB PT&TH). Dù ở độ tuổi, vai trò, công việc nào, đã rời đi hay còn ở lại, thành công hay chông chênh, họ vẫn tin tưởng, yêu thương và tự hào về nhau như người thân.

CLB PT&TH
những ngày đầu
thành lập.
Ảnh: Tư liệu CLB

CLB PT&TH được thành lập vào ngày 6/12/2003 với tên gọi là CLB Phát thanh Sinh viên ĐHQG-HCM. Đây là đơn vị truyền thông đầu tiên và lớn nhất của Trung tâm Quản lý Ký túc xá (TTQL KTX) ĐHQG-HCM. Hiện nay, CLB có khoảng 60 thành viên và kết nối cộng đồng cựu sinh viên lên đến 1.000 người.

Từng nhận Bằng khen của Giám đốc ĐHQG-HCM

CLB PT&TH là nơi chứng kiến sự trưởng thành của lớp lớp "nhà báo tập sự", trong đó nhiều người hiện là MC, phát thanh viên nổi tiếng của VOV, VOH, HTV... Họ cũng chính là những người "giữ lửa" cho Nhà Phát thanh trong 20 năm qua.

Một chiếc cassette, 8 thành viên và 2 cụm loa

rè. Đó là những thứ đã tạo nên sản phẩm phát thanh mỗi tuần một lần cho sinh viên ở 14 tòa nhà thấp tầng tại KTX khu A vào những ngày đầu CLB thành lập.

Anh Nguyễn Thanh Tuyền - Quản lý CLB PT&TH, kể lại: "Quá trình thu âm, lưu trữ khi đó gặp không ít trở ngại. Chất lượng âm thanh không tốt nên nhiều chương trình làm xong cũng không phát sóng được".

Khó khăn là thế nhưng chiếc cassette cũ và những "chiếc loa rè" vẫn hoạt động hết công suất trong suốt 2 năm. Số lượng thành viên của Nhà Phát thanh cũng tăng lên con số 30.

Anh Tuyền cho biết, đa số thành viên CLB lúc này là sinh viên ngành Báo chí, Trường ĐH KH&NV ĐHQG-HCM. Có lẽ, chính nhờ sự tâm huyết và đam mê nghề phát thanh mà họ

đã vượt qua mọi thiếu thốn về cơ sở vật chất và cho ra đời hệ thống chương trình phong phú phát đều đặn từ 18 đến 19 giờ 30 phút vào thứ Ba, Năm, Bảy mỗi tuần. Nhiều chuyên mục đã in sâu vào sinh viên như *Tin tức*, *Giới thiệu sách*, *Vòng quanh KTX*, *Chuyện thường ngày*, *Quà tặng âm nhạc*, *Thể thao cuối tuần*.

Không "đơn thương độc mã", CLB nhận được sự tiếp sức, đầu tư cơ sở vật chất từ TTQL KTX và các tổ chức, mạnh thường quân. Đây chính là bước đệm để các thành viên nâng thời lượng phát sóng các chương trình lên 1 tiếng/ngày và trải dài cả tuần.

Năm 2009, CLB tiếp tục phát triển một số chương trình mới như *MTV - Ca khúc quốc tế*, *Ban Mai tình yêu Open up - Khởi đầu ngày mới*, *Văn hóa đọc*, *Kịch truyền thanh*, *Hostpot - thể thao và bạn trẻ*, *Quà tặng âm nhạc*. Đặc biệt, CLB còn tổ chức những chuyên đề *Con đường âm nhạc*, *Xây dựng KTX văn hóa - văn minh*. Thời gian này, CLB cũng ra mắt kênh phát thanh riêng mang tên FM Sinh viên, có khả năng giao lưu phát thanh trực tiếp đến sinh viên ở KTX Trường ĐH Cần Thơ.

Cùng năm đó, nhờ hoạt động hiệu quả và có nhiều đóng góp vào việc xây dựng nếp sống văn minh, giữ gìn an ninh trật tự, an toàn xã hội Khu Đô thị ĐHQG-HCM, CLB đã nhận được Bằng khen của Giám đốc ĐHQG-HCM.

Sau 12 năm hoạt động, CLB quyết định đổi tên từ CLB Phát thanh Sinh viên KTX ĐHQG-HCM thành CLB Phát thanh - Truyền hình Sinh viên KTX ĐHQG-HCM và làm thêm

mảng truyền hình ngay sau khi KTX khu A được lắp đặt màn hình LED.

"Năm 2015 đánh dấu bước chuyển mình quan trọng của CLB. Từ đó, hoạt động CLB trở nên sôi nổi hơn bao giờ hết với hàng loạt các chương trình phát thanh - truyền hình dần được hoàn thiện và luân phiên phát sóng như *Ban mai tình yêu*, *Âm nhạc cho bạn cho tôi*, *Open up - Khởi đầu ngày mới*, *Sống khỏe mỗi ngày*, *Tin tức*, *Chuyện thường ngày*, *Văn hóa đọc*, *Quà tặng âm nhạc*, *MTV - Ca khúc quốc tế*, *Idol top hit*, *Giải trí 360 độ*, *Nhịp sống KTX*, *Sống vui sống khỏe*, *Sách hay mỗi tuần...*" - anh Thanh Tuyền cho biết.

Tháng 9/2021, đối mặt với đại dịch COVID-19, CLB chuyển sang hoạt động trực tuyến. Trong bối cảnh đó, các thành phẩm vẫn được phát sóng, đăng tải đều đặn trên kênh Facebook và YouTube của CLB. Sáu tháng sau, các thành viên CLB trở lại KTX và tiếp tục thực hiện các chương trình như trước đại dịch.

Sẽ mở rộng hoạt động sang KTX khu B

Hiện tại, CLB gồm Ban Sản xuất chương trình Tin tức - Đời sống nội trú; Ban Sản xuất chương trình Văn hóa - Xã hội; Ban Sản xuất chương trình Nghệ thuật - Giải trí; Ban Kỹ thuật - Truyền thông; Ban Sự kiện - Hậu cần. Hoạt động chính của CLB là sản xuất chương trình phát thanh hằng tuần trên hệ thống loa của KTX khu A, chương trình truyền hình phát sóng trên Fanpage của CLB và các sản phẩm truyền thông đa phương tiện trên Spotify, YouTube, TikTok.

Nơi hoạt động chính của Nhà Phát thanh là

Tập thể CLB Phát thanh - Truyền hình Sinh viên tại Lễ Kỷ niệm 20 năm thành lập.

Chương trình trao tặng quà và học bổng cho các sinh viên khó khăn đang nội trú tại Ký túc xá ĐHQG-HCM.

phòng thu tại tòa A1, KTX khu A. Tại đây, các thành viên thực hiện tiền kỳ, trung kỳ, hậu kỳ cho sản phẩm. Mỗi cuối tháng, CLB tổ chức họp để trao đổi, đánh giá hoạt động trong tháng, từ đó định hướng nội dung và xây dựng kế hoạch cho tháng tới. Sau mỗi buổi sinh hoạt, các thành viên còn thường xuyên đi chơi cùng nhau để thêm khăng khít.

Theo anh Nguyễn Thanh Tùy, thành viên CLB không chỉ gói gọn trong KTX ĐHQG-HCM mà còn là sinh viên trọ ở TP.HCM.

Nhìn lại chặng đường đã qua, anh Tùy cho rằng bên cạnh sự hỗ trợ, định hướng của TTQL KTX, yếu tố quan trọng khiến CLB PT&TH không ngừng lớn mạnh về quy mô và chất lượng là sự tiếp nối thế hệ thành viên. Đây là thế mạnh của CLB, cũng là điều khiến anh Tùy và các thành viên tự hào nhất khi nhắc về Nhà Phát thanh.

Ngoài làm diễn giả cho các buổi talkshow, workshop của CLB, các cựu thành viên còn thường xuyên tham gia mùa tuyển thành viên và sinh nhật CLB. Anh Tùy cho hay, để duy trì được sự kết nối này, CLB đã xây dựng một hội

nhóm trên Facebook và thiết lập biểu mẫu trực tuyến trên Google Forms. Qua đó, các cựu thành viên có thể theo dõi những hoạt động mới nhất của CLB cũng như cập nhật thông tin cá nhân.

Anh nói thêm: "Việc kết nối cựu thành viên CLB

thông qua hai cách trên cũng là một bước khởi động cho việc thành lập Ban Liên lạc Cựu sinh viên nội trú KTX ĐHQG-HCM".

Là người trực tiếp nhận được sự đùm bọc từ các "tiền bối", Lê Thanh Toàn - Chủ nhiệm CLB, tâm sự: "Các anh chị luôn sẵn sàng hỗ trợ thế hệ thành viên mới và đưa ra những góp ý cho hoạt động của CLB. Không chỉ vậy, những câu chuyện được anh chị chia sẻ cũng giúp chúng mình nhận thức về nghề nghiệp rõ hơn".

Để tăng thêm sự gắn kết giữa 20 thế hệ thành viên, CLB PT&TH sẽ tổ chức chuỗi chương trình kỷ niệm 20 năm thành lập CLB, gồm nhiều hoạt động như ra mắt kỷ yếu "Rực rỡ hai mươi" dạng sách in; phát hành phim phóng sự "Hai mươi năm - Tiếng nói Sinh viên"; tổ chức cuộc thi sáng tác "Chuyến tàu hai mươi năm - Hành trình về ký ức".

Mục tiêu gần nhất mà CLB hướng tới chính là mở rộng phạm vi hoạt động sang KTX khu B để phục vụ được nhiều sinh viên hơn, đồng thời ứng dụng công nghệ thông tin vào việc sản xuất các sản phẩm, hỗ trợ đắc lực cho công tác truyền thông của TTQL KTX ■

Sẽ chuyển đổi mô hình hoạt động

Chiều 9/12, CLB PT&TH Sinh viên tổ chức Lễ Kỷ niệm 20 năm thành lập với chủ đề "20 năm tiếng nói sinh viên" tại TTQL KTX ĐHQG-HCM.

Buổi lễ là dịp khen thưởng các tập thể, cá nhân có tinh thần cống hiến cho sự phát triển của CLB; đặc biệt là chương trình trao tặng nhiều phần quà, học bổng ý nghĩa từ các mạnh thường quân, các thế hệ cựu thành viên CLB cho sinh viên khuyết tật, có hoàn cảnh khó khăn đang nội trú tại KTX.

Trong thời gian tới, CLB sẽ chuyển đổi mô hình hoạt động sang CLB Truyền thông - Sự kiện, xây dựng đội ngũ cộng tác viên thường trực, tạo bộ phận cho các sinh viên có đam mê, sở thích, năng khiếu trong lĩnh vực truyền thông, phát thanh, truyền hình.

Vân Uyên - Thu An - Tường Nguyễn

SINH VIÊN TRƯỜNG ĐH AN GIANG ĐẦU TIÊN ĐOẠT GIẢI THƯỞNG NỮ SINH KHCN VIỆT NAM

Thu Trang

"Que Sera, Sera" (Điều gì đến sẽ đến) là câu hát Đức Ngọc yêu thích trong bộ phim *The Man Who Knew Too Much*. Ngọc mỉm cười: "Câu hát nhắc nhở mình phải sống hết mình cho hiện tại, bởi hiện tại sống tốt, tương lai sẽ tự nhiên tốt". Có lẽ vì vậy mà Ngọc luôn thử thách bản thân với những điều mới, biến mọi phút giây trở nên ý nghĩa.

Lê Thị Đức Ngọc (thứ 4 từ phải sang) đoạt Giải thưởng Nữ sinh KHCN Việt Nam năm 2023 lĩnh vực Kỹ thuật phần mềm.
Ảnh: NVCC

Vượt qua 65 hồ sơ trên cả nước, Lê Thị Đức Ngọc - sinh viên năm tư ngành Kỹ thuật Phần mềm (KTPM), Trường ĐH An Giang ĐHQG-HCM, đã trở thành một trong 20 nữ sinh đoạt Giải thưởng Nữ sinh KHCN Việt Nam năm 2023. Đối với nữ sinh quê An Giang, giải thưởng là minh chứng cho hành trình trưởng thành.

2 nghiên cứu hương về quê hương

Từ nhỏ, Đức Ngọc luôn thắc mắc cách các thiết bị điện tử hoạt động, đặc biệt là máy tính. Sự tò mò ấy theo chân Ngọc đến tận giảng đường đại học, khi cô chọn ngành KTPM. Đức Ngọc giải thích: "Ngành KTPM cho mình cơ hội giải đáp những tò mò thuở nhỏ, hiểu rõ hơn về cấu trúc,

cách hoạt động của máy tính... Ngành này cũng liên quan nhiều đến toán - môn học yêu thích và thế mạnh của mình ở những năm THPT".

Dù được gia đình khuyên học y khoa, Ngọc vẫn kiên định với đam mê của mình. Dẫu vậy, cô chưa từng vẽ trọn tương lai. "Một công việc ổn định ở công ty nào đó" là điều mà nữ sinh mừng tượng về đích đến của chặng đường đại học.

Chỉ đến khi tham gia nghiên cứu khoa học (NCKH) vào giữa năm ba, Đức Ngọc mới dần khám phá ra con đường phù hợp nhất với bản thân. Ngọc gọi đó là "duyên" vì ngành học của cô không bắt buộc tham gia NCKH. Sau khi học môn Trí tuệ nhân tạo của PGS.TS Đoàn Thanh Nghị - Trưởng khoa Khoa Công nghệ Thông tin, Đức Ngọc giữ liên lạc với thầy để hỏi thêm

Đức Ngọc khám phá mô hình trưng bày tại Trung tâm Trí tuệ nhân tạo và Công nghệ Robots, Khu Công nghệ Phần mềm ĐHQG-HCM. Ảnh: NVCC

“ NCKH thú vị ở chỗ mình luôn được khám phá những điều mới mẻ. Những đề tài nghiên cứu của mình cũng mang lại giá trị cho cuộc sống dù chỉ một phần nhỏ. Mình nghĩ NCKH giúp mình dần khám phá bản thân và trở thành phiên bản mà mình mong muốn: là người đóng góp cho xã hội. ”

bài vở, và thầy gợi ý Ngọc NCKH cùng mình. Dần dần, NCKH trở thành sở thích và con đường mà nữ sinh An Giang muốn theo đuổi.

Ngọc giải thích: "NCKH thú vị ở chỗ mình luôn được khám phá những điều mới mẻ. Những đề tài nghiên cứu của mình cũng mang lại giá trị cho cuộc sống dù chỉ một phần nhỏ. Mình nghĩ NCKH giúp mình dần khám phá bản thân và trở thành phiên bản mà mình mong muốn: là người đóng góp cho xã hội".

Có khả năng nghiên cứu độc lập và tư duy phản biện

Là giảng viên hướng dẫn của Đức Ngọc, PGS.TS Đoàn Thanh Nghị - Trưởng khoa Khoa Công nghệ Thông tin, cho biết Ngọc là sinh viên có trách nhiệm, thái độ nghiêm túc trong công việc. Không chỉ ham học hỏi, Đức Ngọc còn có khả năng nghiên cứu độc lập và tư duy phản biện tốt. Trong quá trình nghiên cứu, Ngọc luôn biết tự lập kế hoạch, có thắc mắc về những chủ đề khó và thường xuyên đề xuất các ý tưởng ấn tượng.

"Giải thưởng Nữ sinh KHCN Việt Nam xứng đáng với quá trình phấn đấu lâu dài và kiên trì của Ngọc trong học tập, NCKH. Tôi hy vọng các sinh viên khác sẽ xem Ngọc là tấm gương để phấn đấu và đạt thành tích tương tự trong tương lai" - vị Trưởng khoa bày tỏ.

Với niềm tin đó, Đức Ngọc đã thực hiện 2 công trình nghiên cứu trong hơn một năm, đều liên quan đến thị giác máy tính và quê hương An Giang. Đầu tiên là công trình *Hệ thống phân loại xoài dựa trên xử lý hình ảnh và phương pháp học máy* được đăng trên tạp chí quốc tế *International Journal of Advanced Computer Science and Applications* thuộc danh mục Q3.

Đức Ngọc cho biết xoài Đài Loan được trồng nhiều ở huyện Chợ Mới, tỉnh An Giang. Nhận thấy người nông dân phải phân loại xoài thủ công bằng mắt thường, Ngọc cùng PGS.TS Thanh Nghị đã làm phần mềm phân loại riêng cho xoài Đài Loan.

Chỉ cần cài đặt phần mềm điện thoại và quét hình ảnh quả xoài, phần mềm sẽ hiển thị quả xoài thuộc loại 1, loại 2 hay loại 3, dựa trên các tiêu chí cân nặng, màu sắc, số đốm trên vỏ xoài... Để đưa vào thực tiễn, Ngọc sẽ tiếp tục hoàn thiện giao diện phần mềm giúp người nông dân dễ dàng sử dụng.

Công trình thứ hai là *Mạng lan truyền ngược với cửa sổ trễ và dịch chuyển cho dự báo nhu cầu du lịch* do Ngọc làm tác giả chính, được đăng trên tạp chí *Tra Vinh University journal of science*. Đây là phần mềm dự đoán lượng khách du lịch tại tỉnh An Giang trong một năm, dựa trên số liệu từ những năm trước. Khi truy cập phần mềm, người dùng còn có thể chọn địa điểm du lịch mà mình quan tâm và xem xét mức độ thân thiện, an toàn... của nơi đó.

"Du lịch là một trong những thế mạnh của tỉnh, nên mình nghĩ đề tài này thiết thực và có tính ứng dụng cao. Với phần mềm, khách du lịch có thể dễ dàng tìm hiểu thông tin, góp phần thu hút khách du lịch đến An Giang. Việc dự đoán lượng khách cũng giúp người làm ngành dịch vụ có sự chuẩn bị tốt, đặc biệt là các mùa cao điểm" - Ngọc hào hứng kể.

Đối với nữ sinh, khó khăn lớn nhất khi NCKH là thiếu cơ sở vật chất. Các chương trình

máy học đòi hỏi máy tính có server (máy chủ) tốt. Trong khi đó máy tính của Ngọc và trường đều không "chạy" nổi phần mềm, gây mất thời gian và nhiều lỗi kỹ thuật.

Điểm trung bình 4 năm đều trên 9

Bên cạnh NCKH, Đức Ngọc còn chú trọng thành tích học tập và hoạt động ngoại khóa. Là Á khoa toàn trường trong kỳ thi tuyển sinh, cô gái sinh năm 2002 có những áp lực thầm kín. "Mình nghĩ việc học giống thuyền đi trên nước, nếu không tiến ắt sẽ lùi" - Ngọc trầm ngâm hồi lâu rồi nói.

Trước mỗi buổi học, Ngọc đều đọc trước bài để dễ hiểu hơn khi vào lớp. Có điểm nào chưa hiểu, nữ sinh hỏi thầy cô ngay sau buổi học. Trong suốt 4 năm, điểm trung bình của Ngọc đều trên 9, gần đây nhất là 9,73. Nói về bí quyết duy trì thành tích, Đức Ngọc cho rằng cách học hiệu quả nhất là "học những gì mình thích và thích những gì mình học". Khi có niềm yêu thích, việc học sẽ trở nên nhẹ nhàng hơn, áp lực giảm đi thì hiệu quả học tập sẽ tăng lên.

Điều đó giúp Ngọc được nhận học bổng STEM từ Quỹ châu Á trong suốt 4 năm học, với mức 25 triệu đồng/năm, giúp cô có thể giảm bớt gánh nặng tài chính. Các chương trình đào tạo kỹ năng, kết nối nghề nghiệp... do Quỹ tổ chức cũng giúp nữ sinh trau dồi kỹ năng mềm.

Ngoài giờ học, Đức Ngọc tận dụng thời gian rảnh để làm cộng tác viên thiết kế cho Bộ phận Hỗ trợ sinh viên và Quan hệ đối ngoại của

trường. Nữ sinh còn là diễn giả cho các buổi dạy kỹ năng thiết kế cho sinh viên. Ngọc cho rằng đây cũng là "duyên".

Nữ sinh còn tham gia chương trình trao đổi sinh viên qua ĐH Surindra Rajabhat (Thái Lan) nhằm giao lưu văn hóa và trau dồi tiếng Anh. Trong 4 ngày chương trình, Ngọc đã làm quen nhiều bạn mới, cho biết các bạn đều rất giỏi và là động lực để cô phấn đấu nhiều hơn.

Hầu như mỗi khi "duyên tới", Đức Ngọc đều không ngần ngại nắm bắt cơ hội và thử thách bản thân. Nên khi biết đến Giải thưởng Nữ sinh KHCN Việt Nam, nữ sinh đã gửi đơn ứng cử dù không đặt quá nhiều kỳ vọng. Đối với Ngọc, việc đứng trong 20 nữ sinh đoạt Giải thưởng Nữ sinh KHCN Việt Nam năm 2023 không chỉ là sự công nhận cho những kết quả học tập, nghiên cứu, mà còn là minh chứng cho việc bản thân đã dám thử sức và trưởng thành hơn.

Để có thể tiếp tục làm điều mình thích là học tập và nghiên cứu, Ngọc sẽ xin học bổng thạc sĩ khoa học máy tính tại Hàn Quốc - quốc gia mạnh về công nghệ. Nếu không xin được học bổng, cô dự định làm việc tại các công ty phần mềm và du học khi có cơ hội.

Nhìn lại quãng đời sinh viên, Đức Ngọc có chút tiếc nuối vì vào năm nhất, nữ sinh khá rụt rè và hầu như không dám phát biểu trong giờ học. Hiện tại, Ngọc cảm thấy tự hào vì đã vượt lên chính mình, kiên định theo đuổi đam mê nghiên cứu và trở thành một người có đóng góp cho xã hội ■

Trường ĐH
An Giang

CHANG TRI THỨC NÀO LÀ PHÍ HOÀI

Hương Nhu - Thu Thảo

Trở về từ buổi dạy kỹ năng sống tại một trường THPT ở TP.HCM, Hoài Bảo xuất hiện tại cuộc hẹn với chúng tôi với dáng vẻ tươi tắn và nụ cười tươi. Khi cuộc trò chuyện dần cởi mở, Bảo kể dạy học chỉ là một trong những việc giúp cậu kiếm tiền để viết tiếp ước mơ văn học - thứ đem đến cho cậu cảm giác "tồn tại" mạnh mẽ.

Trần Hoài Bảo là thủ khoa tốt nghiệp Trường ĐH KHXH&NV với 9,33 điểm.
Ảnh: Hương Nhu

Từng học chuyên Lý tại Trường THPT Chuyên Lê Hồng Phong TP.HCM và mất 2 năm loay hoay với ngành học không phù hợp ở Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM, Trần Hoài Bảo quyết định rẽ ngang sang ngành Văn học của Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM. "Trời không phụ lòng người", thành tích thủ khoa tốt nghiệp toàn trường với 9,33 điểm như lời khẳng định cho sự "hiểu mình" và nỗ lực không ngừng của chàng trai này.

Tự phá đi hình tượng "con ngoan trò giỏi"

Rời xa vòng tay ba mẹ và ở Nha Trang với ông bà ngoại từ nhỏ, Bảo có phần thiếu kết nối với gia đình. Có lẽ vì thế mà Bảo dành nhiều thời gian đọc sách và tìm hiểu những nhà vật lý nổi tiếng như Albert Einstein hay Isaac Newton, từ đó nhen nhóm niềm yêu vật lý.

Ở THCS, Bảo là người duy nhất của trường thi học sinh giỏi Vật lý cấp thành phố. Cậu hồi

tưởng: "Lúc đó, mình ảo tưởng rằng sẽ tạo ra được những định luật, định lý hay một cái thuyết gì đó như thuyết tương đối".

Nhưng những điều này chỉ diễn ra trong tâm trí của cậu học trò nhỏ. Cậu ít khi tâm sự với mọi người, kể cả việc đi thi học sinh giỏi, cả nhà cũng chỉ biết vào "phút chót" khi Bảo cần người chở đi thi. Năm lớp 10, nam sinh chuyển vào TP.HCM để sống cùng ba mẹ và theo học lớp chuyên Lý tại Trường THPT Chuyên Lê Hồng Phong TP.HCM.

Mường tượng lại thời phổ thông, Bảo tự cảm thán về sự năng nổ của bản thân khi từng tham gia các hoạt động công tác xã hội cùng nhiều câu lạc bộ trong và ngoài trường. Chỉ có ước mơ với vật lý là chứng lại sau kỳ thi Olympic 30/4 vào năm Bảo lớp 10, vì cậu nghĩ rằng Việt Nam vào thời điểm đó chưa có nhiều điều kiện phát triển nghiên cứu vật lý lý thuyết.

Rồi nam sinh nghĩ về những thứ thực tế hơn như khởi nghiệp bằng những sản phẩm khác biệt, phục vụ được cho xã hội. Trùng hợp là lúc ấy, phong trào khởi nghiệp rộ lên rất nhiều, đó cũng là lý do Bảo chọn ngành Quản trị Kinh doanh, Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM.

Thêm một lần vỡ mộng, chàng trai sinh năm 1998 nhận ra mọi thứ không như mình tưởng, cảm thấy sự kết nối với bạn bè, thầy cô và môi trường xung quanh bị đứt gãy. "Hồi cấp 3, cứ có chỗ nào đông đông là mình 'nhào' vô, không biết tại sao khi lên đại học thì lại chỉ muốn ở một mình thôi" - Bảo suy nghĩ một lúc rồi nói.

Khi thu mình lại, cậu có nhiều thời gian để tìm một sở thích khác: đọc sách. Không phải sách "self-help" dạy làm giàu, mà là sách văn học, nhất là các tác phẩm văn học Việt Nam. "Mình nhận ra chỉ có mình tự 'help' mình, chứ không có cuốn sách nào 'help' được mình hết. Nên

mình chọn đọc văn để khơi lại cảm giác hứng khởi trong lòng. Đọc văn mà phát hiện ra cái gì đó hay là tự nhiên thấy bản thân 'sang' hẳn" - Bảo bật cười.

Từ khi thấy ngành học hiện tại không còn hấp dẫn, thách thức, đồng thời lơ mờ nhận ra bản thân và văn chương có sự đồng điệu, Bảo "táo bạo" quyết định thi lại đại học. "Lúc đó là năm hai, và mình đang có một công việc về marketing với mức lương khá ổn" - nam sinh cho biết.

Ở tuổi 20, quyết định này khiến cậu tự phá đi hình tượng "con ngoan trò giỏi" trong mắt gia đình. Bảo "bỏ nhà ra đi" và dự định thi vào ngành Văn học, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-Hà Nội. Tuy nhiên, lo rằng hành động của mình sẽ làm bệnh tình của ba tái phát, nam sinh quay lại TP.HCM để ba mẹ yên lòng, nhưng tuyệt nhiên không từ bỏ khao khát theo đuổi văn chương. Cậu quyết tâm thi vào ngành Văn học, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM và trở thành thủ khoa đầu vào khối D1 của ngành với 25,75 điểm.

Hoài Bảo và TS Lê Thị Thanh Vy trong buổi bảo vệ khóa luận tốt nghiệp.
Ảnh: NVCC

Danh hiệu thủ khoa là một minh chứng

Dường như ở giai đoạn nào trong đời, Hoài Bảo cũng có những "hoài bão" đặc biệt: từ ước mơ để lại cho đời những lý thuyết vật lý vĩ đại, đến mong muốn khởi nghiệp, và cuối cùng là rẽ sang "nghề" văn chương. Dù có những thứ không làm được tới cùng, nhưng Bảo chưa từng ngừng nỗ lực và luôn có "tham vọng" ghi dấu ấn cá nhân trong cuộc đời, vì như thế cậu "mới cảm thấy là mình đang sống".

Là người luôn truy cầu sự kết nối, chàng trai tìm được sự "thỏa mãn" tinh thần khi học ở Khoa Văn học. Theo Bảo, thầy cô trong Khoa rất gần gũi và thường chia sẻ với sinh viên, cậu cũng dễ hòa nhập, trò chuyện thoải mái với bạn bè về văn chương, xã hội.

"Ở Khoa Văn, mình tìm được cảm hứng học tập và có sự phát triển về tri thức. Đó là những điều mình cần và khiến mình sáng khoái, chứ không phải là việc kiếm được nhiều tiền. Người ta hay nói học văn chương là hưởng thụ sự quý phái của cái nghèo khổ. Khi đọc văn mà phát hiện ra một cái gì đó hay là cảm thấy 'sướng' lắm!" - Bảo cười khoái chí.

Ngoài nghe giảng, Bảo luôn tranh thủ thời gian để tìm hiểu sâu những vấn đề hứng thú bằng việc đọc sách, có khi say mê đọc từ sáng tới chiều. Cậu tìm hiểu nhiều về chủ nghĩa hiện sinh và cảm thấy ấn tượng với tư tưởng của Martin Heidegger, đó là "mình và thế giới có sự liên kết với nhau", tức là phải kết nối với thế giới mình đang sống chứ không được tách rời khỏi nó.

"Đọc hiện sinh, mình thấy có sự đồng cảm rất lớn. Rằng khi gặp bất kỳ vấn đề nào, mình cũng phải đối diện và tìm ra con đường đi cho bản thân, chứ không thể cứ thấy khó là bỏ" - Bảo bày tỏ.

(Xem tiếp trang 96)

Có một lòng hiếu tri rất bản năng

Đồng hành với Trần Hoài Bảo trong suốt 4 năm đại học và cũng là giảng viên hướng dẫn khóa luận tốt nghiệp, TS Lê Thị Thanh Vy - giảng viên Khoa Văn học, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM, cho biết: "Hoài Bảo là một sinh viên cá tính, có năng lực và tư duy phản biện đối với các vấn đề học thuật và vấn đề xã hội - đây là điều khiến cô trò có nhiều đồng điệu. Đặc biệt, em còn có một lòng hiếu tri rất bản năng. Vì thế, danh hiệu thủ khoa toàn trường là một sự ghi nhận xứng đáng dành cho em".

Bảo luôn học các môn chuyên ngành với tâm thế chủ động và thường xin tư liệu để đọc thêm. Dù nghiên cứu khoa học sinh viên và thực hiện khóa luận tốt nghiệp là những hoạt động không bắt buộc, nhưng Bảo vẫn chọn làm cả hai.

"Với một người dạy học như mình, gặp được những sinh viên yêu mến tri thức một cách hồn nhiên, vô cầu như Bảo là một hạnh phúc lớn" - TS Vy bày tỏ.

SẼ KHÔNG "NGỦ QUÊN TRÊN CHIẾN THẮNG"

Hương Nhu - Thu Thảo

Nguyễn Anh Hào chưa bao giờ khăng định mình giỏi, ngay cả khi cậu đạt danh hiệu thủ khoa mà bất kỳ sinh viên nào cũng ao ước. Chàng tân bác sĩ hiểu rằng, thành tích chỉ là cột mốc đánh dấu một giai đoạn trong đời, còn trên hành trình "vươn ra biển lớn" sắp tới, nếu không nỗ lực, bản thân sẽ chẳng là gì cả.

Nguyễn Anh Hào là thủ khoa tốt nghiệp ngành Y khoa, Khoa Y ĐHQG-HCM.
Ảnh: Thu Thảo

Bước vào cánh cổng Khoa Y ĐHQG-HCM với sự kỳ vọng và niềm tự hào của cả gia đình, sau 6 năm học tập, Nguyễn Anh Hào xuất sắc trở thành thủ khoa tốt nghiệp ngành Y khoa với 8,28 điểm.

Nhận học bổng 10/12 học kỳ

Lúc Anh Hào chào đời, quê hương Hồng Ngự (tỉnh Đồng Tháp) chưa có điện, kinh tế khó khăn, người dân chủ yếu làm nông và buôn bán. Gia đình của Hào cũng không ai có điều kiện học lên cao. Khi biết Hào có ước mơ trở thành bác sĩ, ai ai cũng tin tưởng, ủng hộ và tạo điều kiện cho cậu được đi học đại học.

Hào học giỏi và tham gia rất nhiều cuộc thi về toán, hóa, tiếng Anh từ những năm học THCS. Đến lớp 12, nam sinh bắt đầu tập trung ôn luyện khối B để thi ngành Y khoa của Trường ĐHY Dược TP.HCM. Nhưng điểm thi năm đó chỉ đủ đậu ngành Dược học, để lại niềm tiếc nuối rất lớn trong lòng chàng trai sinh năm 1998.

Học được một thời gian, Hào nhận ra bản thân không hứng thú với kiến thức Dược học và càng cảm thấy chán nản. Được ba mẹ ủng hộ, nam sinh quyết định ôn thi lại vào ngành học mơ ước. "Mỗi ngày, mình ôn luyện tới mười mấy tiếng. Mình tập trung toàn bộ cho việc học để không phải hối tiếc như lần thi trước" - Anh Hào chia sẻ.

Nỗ lực được đền đáp, nam sinh đậu ngành Y khoa, Khoa Y ĐHQG-HCM với 28,75 điểm. Dù rất vui nhưng Anh Hào vẫn sợ sẽ có khoảng cách với bạn đồng khóa. "Ban đầu, cứ nghĩ đến việc lớn hơn mọi người một tuổi, mình ngại lắm. Sau này, mình nhận ra chỉ là bản thân lo xa thôi. Thực tế, các bạn trong lớp đều rất thân thiện, hòa đồng. Mình rất vui vì điều đó" - chàng trai quê Đồng Tháp bộc bạch.

Việc học trễ một năm cũng là một trong những động lực để Hào cố gắng nhiều hơn trong 6 năm học tại Khoa Y. Từ điểm tổng kết 7,18 ở học kỳ đầu tiên, nam sinh đã dồn hết tâm sức cho việc học, tìm ra phương pháp học phù hợp và nâng lên 8,62 điểm ở học kỳ 2. Từ năm 4, nhờ luôn duy trì thành tích tốt khi học lâm sàng mà Hào trở thành người có điểm số cao nhất lớp, giúp cậu đã "ấm trọn" học bổng khuyến khích học tập ở 10/12 học kỳ.

Muốn làm bác sĩ và giảng viên

Theo Anh Hào, khoảng thời gian tại Khoa Y đã thay đổi cậu từ một người hướng nội trở thành phiên bản tự tin, hoạt bát hơn. "Số lượng sinh viên trong lớp khá ít nên mình có nhiều cơ hội thuyết trình cũng như học tập, thảo luận trong những nhóm nhỏ. Khả năng nói và tư duy cũng nhờ đó mà được cải thiện. Hơn nữa, việc đi lâm sàng tại các bệnh viện vào năm 4 cũng khiến mình bớt ngại ngùng và cởi mở hơn" -

PGS.TS Vũ Hải Quân và GS.TS.BS Đặng Vạn Phước trao bằng tốt nghiệp cho tân bác sĩ Nguyễn Anh Hào. Ảnh: Thu Thảo

Hào giải thích.

Câu chuyện đi lâm sàng không chỉ dừng lại ở bài vở, kiến thức mà còn là những kỷ niệm chứa đựng trần trở và lương tri của người "bác sĩ tập sự". Anh Hào kể chúng tôi nghe về niềm hạnh phúc lúc chứng kiến bệnh nhân "trở về từ cửa tử" và cả những lần đau lòng, bất lực khi thấy những hoàn cảnh đáng thương hay các ca bệnh "thập tử nhất sinh".

"Có một trường hợp em bé sơ sinh bị bỏ rơi khiến mình nhớ mãi. Em suy hô hấp nặng, phải nằm viện tận 4 tháng trời. Lúc mình kết thúc kỳ lâm sàng, em cũng chuẩn bị xuất viện và được đưa vào trại trẻ mồ côi. Dù không có ba mẹ nhưng nôi của em rất đầy đủ đồ đạc, bóng treo. Em bụ bẫm đáng yêu, các chị y tá thương em lắm. Thời gian đó nếu không đi học và có điều kiện, chắc mình sẽ nhận nuôi em, nhưng tiếc là không thể. Giờ có lẽ em cũng đã 3 tuổi rồi" - chàng tân bác sĩ trầm ngâm kể lại.

Sau thời gian tiếp xúc với các chuyên ngành

trong lâm sàng, nam sinh cũng chắc chắn hơn với định hướng tương lai của mình, đó là trở thành bác sĩ nội khoa.

Ngoài học tập, Anh Hào còn tham gia câu lạc bộ Học thuật Khoa Y, hoạt động tình nguyện và nghiên cứu khoa học. Đề tài nghiên cứu *Nghiên cứu về biến chứng của hậu môn nhân tạo* của Hào vừa là đề tài được xét duyệt cấp khoa, vừa là khóa luận tốt nghiệp đạt số điểm cao hàng đầu trong lớp.

Anh Hào bày tỏ: "Danh hiệu thủ khoa là minh chứng cho nỗ lực của bản thân, đánh dấu một bước ngoặt lớn trong đời mình. Hành trình này khép lại thì một hành trình khác lại bắt đầu. Mình sẽ không 'ngủ quên trên chiến thắng', luôn nỗ lực học tập, nghiên cứu ở những bậc học cao hơn".

Trong tương lai, Anh Hào hy vọng bản thân có thể làm đồng thời công việc bác sĩ và giảng viên tại Khoa Y ĐHQG-HCM để truyền lại kiến thức, kinh nghiệm cho các thế hệ đàn em ■

Nhiệt huyết trong cả việc học và chơi

Là bạn cùng lớp đại học với Anh Hào, tân bác sĩ Trần Thị Yến Minh cho biết bề ngoài trông Hào có vẻ lạnh lùng ít nói, nhưng khi đã là bạn thì mới hiểu cậu rất hòa đồng và quan tâm cảm xúc mọi người. Hào cũng là người nhiệt huyết, có trách nhiệm trong cả việc học và chơi.

"Anh Hào là nhóm trưởng gương mẫu và xuất sắc. Với nhóm bạn, anh luôn là người khởi xướng, giúp đỡ mọi người ôn tập trước kỳ thi, nhờ đó nhóm tụi mình luôn đạt điểm cao. Còn khi đi chơi, anh luôn chủ động tìm nơi ăn uống phù hợp và không ngại pha trò với mọi người" - Yến Minh bày tỏ.

Phạm Khánh Duy nhận học bổng thủ khoa tại lễ khai giảng Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM. Ảnh: NVCC

MONG MUỐN TRỞ THÀNH KỸ SƯ MÁY TÍNH

Đình Khải

Với điểm số 94,86/100, Phạm Khánh Duy - học sinh lớp 12 Trường THPT Chuyên Bến Tre, trở thành thủ khoa tuyển sinh phương thức 5 xét tuyển kết hợp nhiều tiêu chí Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM năm học 2023-2024.

Tùng là thủ khoa kỳ thi tuyển sinh lớp 10 chuyên Toán, ngoài niềm đam mê lớn với toán học, nam sinh còn quyết tâm trở thành một kỹ sư máy tính trong tương lai.

Luôn giữ thái độ tích cực

Trong các phương thức tuyển sinh của Trường ĐH Bách Khoa, phương thức 5 có mức độ cạnh tranh cao nhất. Trước khi đạt danh hiệu thủ khoa, Khánh Duy đã chủ động lên cho mình một lộ trình, kế hoạch ôn tập hiệu quả. Buổi sáng, nam sinh tập trung học kiến thức ở lớp và dành thời gian giải quyết các bài tập, ôn luyện thêm vào buổi tối. Ngoài kiến thức trọng tâm

được dạy ở trường, Duy tích cực tham khảo, luyện tập thêm các đề từ địa phương khác trên Internet.

"Đây chính là cách em phân chia thời gian mỗi ngày. Tất cả được em thực hiện một cách cân đối và duy trì đều đặn nên em tin rằng kết quả mình đạt được cũng sẽ như mong đợi. Bên cạnh đó, em còn luôn linh hoạt thời gian học tùy thuộc sức khỏe bản thân bằng cách dành thời gian nghỉ ngơi và giải trí đầy đủ để có tinh thần học thoải mái nhất" - chàng thủ khoa cho hay.

Khánh Duy thường trò chuyện cùng với bạn bè và nghe nhạc để thư giãn. Khánh Duy cũng cho biết thêm, có những ca sĩ đã truyền cho em nhiều lý tưởng trong học tập và cuộc sống. Điển

hình như ca sĩ Sơn Tùng đã từng nhận về làn sóng dư luận trong quá khứ, nhưng với niềm tin và tài năng của bản thân, nam ca sĩ đã nỗ lực và trở thành một trong những ca sĩ rất thành công, được đông đảo mọi người ủng hộ ở thời điểm hiện tại. Đây là thành quả của sự nỗ lực và cũng là điều Khánh Duy luôn học hỏi.

Thế nhưng, cũng như bao thí sinh khác, đứng trước ngưỡng cửa đại học, nam sinh không tránh khỏi những lúc căng thẳng. Tuy nhiên, tân thủ khoa thường lựa chọn "dọn dẹp" những điều đó sang một bên và tiếp tục những kế hoạch như mọi ngày để giữ tinh thần của mình được tốt nhất.

Khánh Duy nhấn mạnh: "Trong quá trình học, em nghĩ ai cũng sẽ gặp phải những vấn đề tiêu cực. Nhưng nếu ta tin rằng mình có thể vượt qua, ít nhất ta sẽ có được một thái độ tích cực và tìm ra được những giải pháp tốt nhất. Niềm tin ấy đã cho em năng lượng để vực dậy tinh thần trong mọi hoàn cảnh".

Là bạn thân đồng hành với Duy trong các mùa thi, Nguyễn Anh Khoa chia sẻ: "Trong lớp, Khánh Duy chăm chỉ, sáng tạo, luôn cố gắng giải quyết các vấn đề học tập một cách tối ưu. Bạn cũng thường giúp đỡ khi bạn bè gặp khó khăn trong học tập hay cuộc sống. Điều khiến em ngưỡng mộ và muốn học hỏi nhất ở Duy chính là sự kiên trì".

Đam mê nghề kỹ sư máy tính

Ngay từ những năm tiểu học, Khánh Duy đã tham gia các cuộc thi về tin học. Tiếp xúc và gắn bó với máy tính từ sớm, đây luôn là công cụ đồng hành hàng đầu cho việc học của chàng trai. "Do đó, em mong muốn trở thành

một kỹ sư máy tính để bản thân có thể tìm hiểu sâu hơn, rộng hơn và sẽ có thể cống hiến cho lĩnh vực này" - Duy kể.

Bằng niềm tin và sự quyết tâm, Khánh Duy đã đạt 29,1 điểm tổ hợp A00 ở kỳ thi tốt nghiệp THPT và cũng là thí sinh có điểm thi cao nhất tỉnh Bến Tre ở tổ hợp này. Khánh Duy đã lựa chọn ngành Khoa học Máy tính có điểm chuẩn cao nhất Trường ĐH Bách Khoa ở phương thức kết hợp nhiều tiêu chí.

Vượt qua những khó khăn và theo đuổi ngành học bản thân yêu thích, tân thủ khoa cho biết ngành đang nhận được nhiều sự quan tâm của giới trẻ cũng như rất phát triển ở hiện tại.

"Ngành học này còn rất phù hợp với khả năng toán học và tư duy của em, giúp em mở mang nhiều hơn với việc lập trình, thuật toán và bắt kịp với sự phát triển công nghệ hiện đại. Em tin rằng mình sẽ có thể trau dồi, rèn luyện và phát triển bản thân với ngành học này" - Khánh Duy chia sẻ.

Từ lâu, Phạm Khánh Duy cũng xác định Trường ĐH Bách Khoa là ngôi trường mong ước. Duy tin rằng nơi đây là một môi trường học tập vô cùng năng động, giúp cân bằng việc học với sinh hoạt ngoại khóa.

Cô Phan Thị Mỹ Xuyên - giáo viên chủ nhiệm THPT của Duy, cho biết: "Khánh Duy chăm ngoan và có ý thức tự nghiên cứu tốt. Theo tôi, đây là yếu tố quyết định thành tích nổi bật trong học tập của em vừa qua. Chúc Khánh Duy học tập tốt và tiếp tục gặt hái nhiều thành tích ở giảng đường đại học" ■

Phạm Khánh Duy quyết tâm trở thành một kỹ sư máy tính trong tương lai. Ảnh: Đình Khải

Những con số "biết nói"

Kỳ thi tốt nghiệp trung học phổ thông 2023, Phạm Khánh Duy đạt được nhiều điểm số cao: điểm thi đánh giá năng lực 1.067/1.200 điểm; điểm thi tốt nghiệp THPT 29,35 điểm khối A01 (đã quy đổi IELTS 7.0 sang 10 điểm môn thi Tiếng Anh) và điểm học bạ THPT là 89,9 điểm. Với những thành tích thủ khoa đầu vào, Phạm Khánh Duy đã nhận được học bổng trị giá 35 triệu đồng từ Quỹ Phát triển ĐHQG-HCM.

Trong suốt 3 năm THPT, Khánh Duy còn đạt nhiều thành tích tiêu biểu: đạt giải Ba học sinh giỏi Toán vòng tỉnh, Huy chương Bạc Kỳ thi Olympic Truyền thống 30/4 môn Toán vào năm lớp 10; năm lớp 11 đạt Giải Nhì học sinh giỏi Toán vòng tỉnh; đạt Giải Khuyến khích Kỳ thi chọn học sinh giỏi quốc gia THPT môn Toán năm lớp 12 và Giải Nhất Liên hoan Giải toán trên máy tính cầm tay tỉnh Bến Tre năm 2022.

Thủ khoa ĐGNL Trường ĐH Kinh tế - Luật: KHÔNG BỎ LỠ CƠ HỘI DÀNH CHO MÌNH

Gia Hân

Dù chỉ ôn tập trong hai tháng trước kỳ thi Đánh giá năng lực (ĐGNL) đợt 2, Nguyễn Diệp Thế Bảo - học sinh lớp 12 Trường THPT Nguyễn Diêu (Bình Định), vẫn đạt được kết quả ấn tượng với 1.023/1.200 điểm.

Nguyễn Diệp Thế Bảo hiện là sinh viên năm nhất chuyên ngành Kinh tế Quốc tế, Khoa Kinh tế Đối ngoại, Trường ĐH Kinh tế - Luật.
Ảnh: NVCC

Với thành tích này, Nguyễn Diệp Thế Bảo trở thành thủ khoa phương thức 4 - xét tuyển dựa trên kết quả kỳ thi ĐGNL của Trường ĐH Kinh tế - Luật ĐHQG-HCM.

Tài liệu ôn tập tốt nhất là sách giáo khoa

Kỳ thi ĐGNL nhằm kiểm tra trình độ tổng quát các môn học. Do đó, thí sinh cần có sự hiểu biết bao quát và vận dụng được kiến thức đã học qua các năm. Thế Bảo cho biết quá trình ôn tập cho kỳ thi chủ yếu là nắm vững các kiến thức cơ bản trong sách giáo khoa, đồng thời đào sâu kiến thức nâng cao ở các nguồn bên ngoài.

Bảo cũng tìm thêm các đề minh họa trên mạng để nắm được cấu trúc đề và tập khả năng tư duy nhanh. "Em tin rằng tài liệu ôn tập tốt nhất chính là sách giáo khoa. Sách giáo khoa thật sự chứa đủ mọi thứ mà các bạn cần cho mục tiêu của mình" - chàng thủ khoa khẳng định.

Mỗi ngày ngoài thời gian đến trường, Bảo dành khoảng 2-3 tiếng ôn lại các kiến thức lớp 12, kết hợp đọc lại sách giáo khoa lớp 10 và 11. Những lúc căng thẳng, Bảo tạm ngừng học để ngủ lấy sức, có lúc chuyển sang làm việc nhà hoặc đi bộ xung quanh để thư giãn. Theo Bảo, nếu đã không tập trung được thì có ráng học cũng không hiệu quả.

"Thời điểm đó, em cảm thấy ba môn thi đại học chưa thật sự tốt như mong muốn. Vì thế, em quyết định thi ĐGNL để tăng thêm cơ hội đậu đại học. Việc đạt được số điểm ngoài mong đợi này giúp em cảm thấy thoải mái hơn khi ôn thi đại học. Tuy nhiên, em chưa từng có ý định phớt lờ việc ôn thi THPT Quốc gia vì phương châm của em là không bỏ lỡ bất kỳ cơ hội nào đến với bản thân" - nam sinh lý giải.

Theo Bảo, để không bị áp lực khi vào phòng thi, cách tốt nhất là tạm quên đi những người xung quanh mà chỉ tập trung vào bản thân mình.

Thế Bảo cùng bạn bè tại trường. Ảnh: NVCC

“ Danh hiệu này giữ cho em có động lực để luôn tiến về phía trước và không ngừng tin tưởng vào bản thân ”

Bên cạnh đó, Bảo cũng xem những người bạn ở lớp của mình như một nguồn động lực tiếp thêm sự tự tin. Được biết, Thế Bảo đã cùng các bạn đi xe từ Bình Định vào điểm thi Nha Trang, Khánh Hòa. "Tại điểm thi, chúng em đã cổ vũ, động viên lẫn nhau nên phần nào cũng giảm bớt được căng thẳng" - Bảo nói.

Xem thành tích là động lực

Thời gian đầu bước vào môi trường mới, Bảo chưa có nhiều bạn bè và từng nghĩ rằng sẽ rất khó để xây dựng mối quan hệ. Dù vậy, thành tích này đã thay đổi cuộc sống của Bảo theo chiều hướng

tích cực, giúp Bảo dễ kết nối với các bạn trong lớp và các anh chị cùng khoa. Hiện tại, Bảo đã có cho mình những người bạn thú vị.

Chia sẻ cảm nghĩ về danh hiệu thủ khoa, Thế Bảo không chỉ xem thành tích này là niềm vui, niềm tự hào đơn thuần mà còn là trách nhiệm để duy trì học lực của mình trong những năm tới. Thế Bảo bày tỏ: "Danh hiệu này giữ cho em có động lực để luôn tiến về phía trước và không ngừng tin tưởng vào bản thân".

Do cảm thấy hứng thú với lĩnh vực kinh tế, Thế Bảo đã chọn Khoa Kinh tế Đối ngoại của Trường ĐH Kinh tế - Luật là nguyện vọng duy nhất. "Trường

ĐH Kinh tế - Luật có bề dày đào tạo về nhóm ngành kinh tế, kinh doanh - quản lý, và luật. Khi đặt nguyện vọng vào trường, em tin rằng mình sẽ được học tập trong môi trường hiện đại, được tạo điều kiện phát triển các kỹ năng cần thiết để gia nhập vào thị trường lao động trong tương lai" - Thế Bảo chia sẻ.

Sau ba tháng học tập trong môi trường mới, Bảo nhận thấy ngành học cung cấp kiến thức rộng và chuyên sâu. Trong bối cảnh hội nhập như hiện nay, ngành cũng có cơ hội việc làm đa dạng. Thế Bảo dự tính sau khi tốt nghiệp sẽ làm công việc liên quan mảng logistics.

Lên đại học, Bảo tự nhủ sẽ đạt được mục tiêu quan trọng nhất mà mình đặt ra, đó là giữ được học lực Giỏi (từ 8 đến 8,5 điểm trở lên). Tự nhận thấy bản thân còn hạn chế về kỹ năng tin học và làm việc nhóm, Thế Bảo cũng tranh thủ thời gian để học thêm trên mạng, tham gia workshop để cải thiện, đồng thời khám phá tiềm năng của bản thân ■

Luôn tự giác và nghiêm khắc với bản thân

Cô Hà Thị Ngọc Diệp - giáo viên chủ nhiệm lớp 12 của Thế Bảo, nhận xét Bảo là một học trò ngoan, chịu khó học tập. Bảo biết phân chia thời gian học hợp lý cho các môn, không học tủ, không coi thường môn học nào và luôn xem lại bài cũ sau mỗi giờ học trên lớp.

Trong quá trình học, Bảo luôn là một học sinh bản lĩnh và có chủ kiến. Ngoài ra, Bảo luôn vạch ra cho mình một kế hoạch học tập rõ ràng và nghiêm túc thực hiện nó, luôn tự giác và nghiêm khắc với bản thân.

"Tôi muốn Bảo chịu khó học hỏi, rèn luyện bản thân bằng cách tìm tòi thêm nhiều kiến thức. Thành công sẽ chẳng bỏ rơi em nếu em không ngừng nỗ lực từng ngày" - cô Diệp nhấn nhủ.

SINH VIÊN VIỆT NAM ĐẦU TIÊN ĐOẠT GIẢI GLOBAL WINNER VỀ KHOA HỌC HÓA CHẤT VÀ DƯỢC PHẨM

Hương Nhu - Thu Thảo

Lê Thùy Linh - sinh viên ngành Công nghệ Thực phẩm (CNTP), Trường ĐH Quốc Tế ĐHQG-HCM, đã trở thành "người chiến thắng toàn cầu" đầu tiên của Việt Nam về Khoa học Hóa chất và Dược phẩm. Đây là giải thưởng trong chương trình giải thưởng học thuật hàng đầu thế giới dành cho sinh viên - The Global Undergraduate Awards.

Lê Thùy Linh đoạt giải Global Winner trong lĩnh vực Khoa học Hóa chất và Dược phẩm. Ảnh: Thu Thảo

G iải thưởng này khiến Thùy Linh hiểu và tự tin hơn về năng lực cũng như lựa chọn theo đuổi nghiên cứu khoa học (NCKH) của mình.

Tạo ra màng bọc có tính năng vượt trội

Việc chọn nguyện vọng đại học của Lê Thùy Linh có phần hơi "ngược đời", là chọn trường trước rồi mới chọn ngành. "Trong kỳ thi ĐGNL vào cuối năm lớp 12, mình từng được tham quan Trường ĐH Quốc Tế. Lúc đó, mình rất thích môi trường năng động ở đây nên đã bắt đầu tìm hiểu các ngành đào tạo của trường" - Thùy Linh giải thích.

Trong đó, CNTP là ngành mà Linh thấy phù hợp nhất vì cô có sở thích tìm tòi những vấn đề về thực phẩm và sức khỏe. Thêm vào đó, nữ sinh

cũng dễ bị ngộ độc thực phẩm nên hiểu rất rõ về tầm quan trọng của vệ sinh an toàn thực phẩm. Vì thế, Thùy Linh mong có thể góp phần cải thiện sức khỏe cộng đồng bằng những nghiên cứu của mình trong quá trình học ngành CNTP.

Thùy Linh bày tỏ: "Mình không coi nghiên cứu là cái gì quá 'đao to búa lớn' vì như vậy mỗi lần vào PTN sẽ mệt lắm. Khi vào PTN, mình chỉ đơn giản là đi tìm lời giải cho những câu hỏi mình đặt ra mà thôi. Hơn thế nữa, việc NCKH còn giúp mình thỏa mãn bản tính tò mò và thích khám phá".

Từ khi bắt đầu nghiên cứu đến nay, nữ sinh sinh năm 2000 chỉ chuyên tâm nghiên cứu một đề tài và đó cũng là đề tài khóa luận tốt nghiệp của cô. Đề tài này có tên *So sánh tính chất vật lý, chức năng của màng bọc thông minh có thể phân hủy sinh học bằng cách kết hợp dịch chiết xuất từ thanh long đỏ và củ dền vào màng chitosan*.

Nói về ý tưởng nghiên cứu, nữ sinh cho hay, những màng bọc sinh học trên thị trường đa phần chưa có khả năng biến đổi màu để chỉ thị tình trạng của thực phẩm. Còn nếu có thì cũng làm từ những nguyên liệu rất đắt tiền.

"Mình thấy thanh long đỏ và củ dền là hai loại thực phẩm có chứa betacyanin, là nhóm chất có khả năng đổi màu phụ thuộc vào độ pH của môi trường. Hơn nữa, đây cũng là hai loại nông sản có giá thành rẻ và phổ biến ở Việt Nam. Nên mình đã chọn chúng để tạo ra một loại màng bọc có tính năng vượt trội và mức giá hợp lý" - Thùy Linh lý giải.

Phân tích kỹ hơn về khả năng đổi màu thông minh của màng bọc, nữ sinh cho biết, khi màng bọc tiếp xúc với những loại thực phẩm giàu

Thùy Linh (váy vàng bìa phải) tại đêm trao giải Global Winner (Ireland).
Ảnh: NVCC

protein bị hỏng thì sẽ đổi màu. Ban đầu, màng bọc củ dền màu đỏ, còn màng bọc thanh long màu đỏ hồng. Chúng sẽ chuyển sang màu cam, màu vàng nhạt hoặc trong suốt theo sự tăng dần độ pH của thực phẩm. Bằng mắt thường, mọi người có thể nhận biết sự thay đổi màu sắc của màng bọc và biết được thực phẩm bị hỏng ở mức độ nào.

Bên cạnh khả năng chỉ thị màu, màng bọc từ thanh long đỏ và củ dền còn có những tính năng nổi bật. Điển hình, củ dền mang lại cho màng bọc tính cản sáng, tia UV và chống thấm nước rất tốt. Còn màng bọc thanh long đỏ có khả năng kháng khuẩn, chống oxy hóa hiệu quả, từ đó giúp bảo quản thực phẩm lâu hơn.

Ngoài dịch chiết xuất từ thanh long đỏ và củ dền, nữ sinh còn kết hợp thêm axit acetic và glycerol vào chất nền chitosan để tạo nên tính phân hủy sinh học cùng tính dẻo dai cho màng bọc.

Mong những nghiên cứu được ứng dụng rộng rãi

Dù khóa luận tốt nghiệp là công trình nghiên cứu đầu tiên và cũng là duy nhất của Thùy Linh

tính đến thời điểm hiện tại, nhưng nó lại nhận được sự đánh giá rất cao từ các giảng viên. Minh chứng là khóa luận của nữ sinh đạt 90/100 điểm, là số điểm cao nhất trong buổi bảo vệ luận văn của cô. Và cũng chính đề tài khóa luận này đã đem đến cho Linh giải Global Winner tại chương trình The Global Undergraduate Awards.

Thùy Linh hồi tưởng: "Mình tham gia giải thưởng này vào tháng 5/2023, ngay sau khi bảo vệ xong luận văn. Ban đầu, mình không định sẽ gửi bài dự thi, nhưng nhờ sự động viên và khích lệ từ giảng

viên hướng dẫn của mình là PGS.TS Lê Ngọc Liễu, mình đã quyết định thử sức".

Nộp bài là vậy, nhưng nữ sinh chưa bao giờ nghĩ mình có thể trở thành "người chiến thắng toàn cầu" đầu tiên của Việt Nam trong lĩnh vực Khoa học Hóa chất và Dược phẩm. Khi nhận được thông báo đoạt giải, Linh vô cùng bất ngờ và vui mừng.

Nhờ giải thưởng Global Winner mà Thùy Linh có cơ hội sang Ireland để nhận giải và trình bày nghiên cứu của mình với bạn bè quốc tế. Cô nghĩ đây cũng là dịp để họ đánh giá cao hơn về nền giáo dục nước ta.

Vì xác định sẽ học lên thạc sĩ nên giải thưởng này còn mở ra nhiều cơ hội cho Linh trong việc xin học bổng thạc sĩ của Trường ĐH Quốc Tế. Ở bậc cao học, nữ sinh dự định tiếp tục nghiên cứu về màng bọc thực phẩm thông minh để cải thiện những hạn chế của màng bọc thanh long và củ dền mà mình đã thực hiện.

Bên cạnh đó, thực phẩm ăn chay, ăn kiêng cũng là một hướng nghiên cứu mà Thùy Linh hứng thú và muốn thử sức ở bậc cao học. Nữ sinh bật mí rằng cô còn muốn trải nghiệm công việc R&D tại các tập đoàn chuyên về thức uống hoặc gia vị ■

Là sinh viên có khả năng viết tốt nhất

Theo PGS.TS Ngọc Liễu, giảng viên ngành CNTP, Linh có nhiều tố chất phù hợp với NCKH như có khả năng suy luận, lập luận tốt cùng tính độc lập cao, kiên trì và chịu khó.

"Linh là sinh viên có khả năng viết tốt nhất trong tất cả sinh viên mà tôi từng hướng dẫn. Luận văn của em cũng xuất sắc về nhiều mặt, bao gồm kết quả nghiên cứu, tư duy phân tích biện luận tốt, hiểu sâu về đề tài, đồng thời diễn giải được cho người đọc và ban giám khảo thấy những điều đó" - PGS.TS Ngọc Liễu chia sẻ.

DU NGOẠN TRÊN NHỮNG DÒNG SÔNG KHÔNG KHÓI Ở VIỆT NAM

Diễm Trang

Hình thức du lịch văn minh nhằm giảm thiểu tác động tiêu cực đến môi trường đang là xu hướng chung của thế giới. Những khái niệm như "du lịch xanh" (green travel), "du lịch sinh thái" (eco travel), "du lịch bền vững" (sustainable travel), "du lịch không khói" (hospitality travel)... ngày càng trở nên quen thuộc với chúng ta.

Đặc điểm chung của các hình thức du lịch này là: chọn lựa nơi tham quan và lưu trú thân thiện với môi trường, gần gũi với thiên nhiên; hạn chế hoặc loại bỏ việc sử dụng các sản phẩm nhựa; sử dụng các phương tiện giao thông "không khói" (thuyền sử dụng mái chèo, xe đạp...); chú ý cải thiện sức khỏe và tăng cường hoạt động thể chất cho du khách...

Phiêu du theo những bến bờ hùng vĩ và thơ mộng

Nhu cầu trở về với tự nhiên của du khách ngày càng đa dạng và lớn mạnh đã thúc đẩy các nhà tổ chức du lịch xanh mạnh dạn khai thác thêm tuyến điểm cũng như tăng cường thêm dịch vụ. Trong khoảng hai thập kỷ trở lại đây, Việt Nam đã dần xây dựng được những khu du

lịch sinh thái sông nước chuyên nghiệp. Với ưu thế hệ thống sông suối và biển cả du dã, trải từ Nam ra Bắc, từ đồng bằng đến cao nguyên, Việt Nam có rất nhiều tuyến điểm du lịch sinh thái sông nước như: Vàm Sát (Cần Giẻ), Thới Sơn (Tiền Giang), Gáo Giồng (Đồng Tháp), Mỹ Luông (An Giang), Trà Sư (An Giang), U Minh Hạ (Cà Mau), Hàm Hô (Bình Định), Rừng Dừa Bảy Mẫu (Quảng Nam), Phong Nha - Kẻ Bàng (Quảng Bình), Trảng An (Ninh Bình), Ba Bể (Bắc Kạn)... Không như những khu du lịch sử dụng ca-nô, xuồng máy, du thuyền gây tác hại đến môi trường, các khu du lịch sinh thái này chọn phương pháp thủ công là sử dụng thuyền nhỏ, chèo tay để đưa du khách tham quan các thắng cảnh trên và vẻ đẹp hai bên bờ sông.

Gần đây, tôi vừa chủ động vừa tình cờ có dịp trải nghiệm các "du thuyền không khói" ở cả ba miền Nam - Trung - Bắc. Với một người sống ở đô thị công nghiệp như tôi, việc được duỗi chân trên chiếc thuyền gỗ gọn nhẹ, lắng nghe mái chèo khua đều đặn, thả mắt theo phong cảnh hai bên bờ sông, phiêu du cùng tiếng chim trời, tắm mình trong làn gió mát rượi và ánh nắng vàng mật... quả là một ân sủng thần tiên. Tôi vẫn nhớ như in hàng dừa nước xanh rì trên dòng sông Tiền (Thới Sơn), sông Hậu (Trà Sư) hay sông Thu Bồn (Bảy Mẫu); những tảng đá ngầm gây thót tim nhưng lại vô cùng nên thơ trên sông Kút (Hàm Hô); những dãy núi đá vôi nhiều tầng xen kẽ ba sắc trắng - xám - đen như được ai khéo tay tô vẽ ở Trảng An... Đang mơ màng trên dòng sông êm ả thì bất ngờ rợn ngợp bởi thuyền vừa vươn ra cửa biển rộng mênh mông. Sắc lục bình xanh muốt như tấm thảm lớn, sắc sen hồng đào

như tấm lụa điều và độ xanh veo của nước trời khiến người trên thuyền không khỏi trầm trồ chịu ơn thiên nhiên tươi đẹp.

Cuối tháng 9/2023, nhân Festival Áo Bà Ba, tôi may mắn được tham quan Lung Ngọc Hoàng - một rừng nước nguyên sinh ở Hậu Giang với cà na, bần, dừa nước, tràm, sao dầu, bèo cám, bèo hoa dâu; cu gáy xanh, tôm cá, rắn, rùa, ếch, nhái, rái cá... Dù đã được đánh giá cao về giá trị sinh thái và tiềm năng du lịch nhưng cho đến thời điểm này, chính quyền tỉnh Hậu Giang vẫn chưa cho phép sử dụng Lung Ngọc Hoàng trên diện rộng. Nên giữ cho nơi này "bình yên" nhằm bảo vệ lá phổi xanh của toàn bộ khu vực miền Tây Nam bộ hay nên khai thác các tiềm năng kinh tế - văn hóa - du lịch dồi dào của nó đang là nỗi trăn trở lớn của người Hậu Giang.

Hồi phục sức khỏe trên sông nước mênh mông

Những chuyến bay dài (có thể lệch múi giờ), tốc độ di chuyển nhanh và việc "check-in" quá nhiều điểm tham quan trong ngày thường gây ra căng thẳng và mệt mỏi. Du khách sành điệu hôm nay đặc biệt ưu tiên sức khỏe thể chất và tinh thần khi chọn lựa một kỳ nghỉ. Du lịch bền vững cho phép họ có cơ hội trở về với tự nhiên thông qua nhiều hoạt động ngoài trời mà không cần phải di chuyển quá xa và quá nhiều. Việc tận hưởng sắc xanh của nước trời chắc chắn có tác dụng xoa dịu tâm trí và cơ thể, giảm thiểu các rối loạn tâm trí và lo âu. Từ ngàn xưa, các bậc hiền nhân đã chứng minh việc ở trong tự nhiên có thể giúp thanh lọc các nhiễm tạp của nội tâm, kiến tạo những suy nghĩ sâu sắc, kích thích khả năng sáng tạo và xác lập các chánh niệm.

Bên cạnh đó, không gian thuyền nhỏ gọn vô cùng phù hợp cho sự gắn kết tình cảm giữa các thành viên trong gia đình, trong hội nhóm hoặc những du khách có cùng chí hướng, giá trị hay sở thích. Điều này có thể giúp giảm cảm giác cô đơn, thiếu thốn sự sẻ chia của con người thời hiện đại.

Và rất có thể, khi nhận thức được những giá trị hữu ích và lành mạnh do hành trình trên sông nước mang lại, tâm hồn du khách sẽ bật lên lòng yêu quý nước non, sự thích thú trong việc tìm kiếm nét khác lạ lẫn đồng điệu của nền văn hóa và môi sinh mà họ đang hiện diện. Điều này thậm chí thôi thúc những hành động có ích mà du khách dành cho vùng đất đó hoặc các nơi chốn khác.

Trăn trở về tính chuyên nghiệp của dịch vụ

Ba vấn đề khiến tôi băn khoăn khi trải nghiệm các dịch vụ khu du lịch sinh thái ở Việt Nam là: mức độ an toàn, vấn đề vệ sinh và quà lưu niệm.

Hiện nay, du khách được phát áo phao nhưng chất lượng áo phao như thế nào, phương pháp cứu hộ và đối phó với các sự cố khi đi thuyền ra sao... vô cùng lỏng lẻo. Với các chương trình tham quan trên sông nhiều giờ liền, việc "giải cứu" các du khách có nhu cầu sức khỏe hay vệ sinh đột xuất rất thiếu chuyên nghiệp. Cơ sở y tế, nhà vệ sinh trên đất liền của các khu du lịch sinh thái này cũng chưa thật sự bài bản, sạch đẹp và đủ chuẩn của một khu du lịch tầm cỡ quốc gia.

Quà lưu niệm ở các khu du lịch này khá nghèo nàn, chủ yếu là hàng Trung Quốc (móc khóa, chuỗi đeo tay, vòng cổ); một vài loại bánh trái hoặc nông sản địa phương vẫn chưa tạo được dấu ấn riêng biệt, chưa chinh phục được thị giác lẫn vị giác của du khách.

Bên cạnh đó, như chúng ta đã biết, việc sử dụng nguồn nhân lực địa phương là một mục đích tốt đẹp và hữu lý của du lịch sinh thái. Tuy nhiên, sự "thô mộc" của nhân viên du lịch bản địa có thể là con dao hai lưỡi. Khi ngồi trên thuyền, tôi hỏi người phụ nữ chèo đò ở Trảng An:

- Chị ơi, chị làm nghề này lâu chưa?
- Dạ hơn chục năm.
- Làm nghề lâu như vậy, chị nhớ kỷ niệm nào nhất?
- Dạ, là được khách đối xử tốt.
- Ý em là chị có nhớ chuyện vui buồn hay bất ngờ nào trong quá trình chở khách tham quan không?
- Dạ, là lần được khách đối xử nhân hậu.

Và dù cho tôi có hỏi gì đi nữa thì những câu trả lời của chị chèo đò vẫn xoay quanh việc nhắc nhở khéo khách gửi thêm tiền "típ". Khi biết tôi chắc chắn sẽ "típ", người phụ nữ mới nhẹ nhàng kể về những lần đang chèo thì trời chuyển giông, sét nổ và kinh nghiệm xử lý thuyền. Tôi nhận ra

năng lực nghệ nhân kể chuyện của chị và ước gì những người chèo đò được huấn luyện khả năng thuyết minh chuyên nghiệp hơn.

Không chỉ mang lại giá trị kinh tế - văn hóa - thẩm mỹ cao mà việc du ngoạn trên những dòng sông không khói còn thực sự có tác dụng nâng cấp sức khỏe cho cả con người và môi trường khi giảm thiểu tối đa tiếng ồn, giảm thiểu khí thải carbon, tiết kiệm năng lượng...

Không cần máy móc tân kỳ hay dịch vụ tiện ích như các khu vui chơi giải trí, các khu du lịch sinh thái nghiêm nhiên được phép sử dụng miễn phí và dài hạn sự hào phóng của tự nhiên. Dù vậy, làm thế nào để du lịch sinh thái nói chung và du lịch sinh thái sông nước nói riêng ngày càng phát triển chuyên nghiệp, thu hút thêm du khách và hỗ trợ ngược lại môi trường vẫn là một thách thức đối với ngành du lịch Việt ■

Chẳng tri thức nào...

(Tiếp theo trang 85)

Thuyết hiện sinh cũng được nam sinh vận dụng nhiều trong khóa luận tốt nghiệp với đề tài Video game nhập vai nghiên cứu từ tự sự học đa phương tiện và mô hình người hùng thần thoại của Joseph Campbell. Bảo hào hứng chia sẻ: "Đề tài này đến với mình một cách rất tình cờ. Trong một lần mình than thở trên mạng về việc chọn đề tài khóa luận, cô Thanh Vy - giảng viên của mình, đã gợi ý đề tài về video game và tự sự học đa phương tiện, có lẽ do cô từng đọc bài viết mình chia sẻ suy nghĩ về video game".

Trong bài viết đó, Bảo đã kể trước đây thường xem anime và khá ấn tượng tình tiết nhân vật "chuyển sinh" vào thế giới khác và có khả năng siêu phàm, làm chủ cuộc chơi. Cậu nghĩ lại: Khi xưa bản thân mê game liệu có phải vì muốn thoát khỏi thực tại này để đến thực tại khác hay không, và liệu những người thích chơi game cũng có suy nghĩ tương tự?

Đề tài khóa luận đạt 10 điểm, góp phần giúp Bảo đạt thủ khoa tốt nghiệp của Trường ĐH KHXX&NV. Với nam sinh, thành tích này là một sự bất ngờ và cũng là món quà ý nghĩa trên hành trình khẳng định bản thân.

"Danh hiệu thủ khoa là sự chứng minh với gia đình rằng mình đã nỗ lực rất nhiều và đang đi đúng hướng. Sau tất cả, văn chương là nơi mình thể hiện được bản thân nhất và mình sẽ tiếp tục đi trên con đường này" - Bảo bộc bạch ■

Dọn tâm cho năm mới

Cô Út Gia Định

Tết đến xuân về là dịp để chúng ta làm mới nhiều thứ, từ không gian sống đến con người. Không chỉ cung cấp cho bản thân trang phục, đầu tóc mới hay các liệu pháp làm đẹp mà mỗi cá nhân còn đặc biệt chú trọng đến việc dọn dẹp tâm trí với niềm tin: một tinh thần xanh sạch là tiền đề quan trọng cho một năm suôn sẻ, an lành.

Đưa tiến bộ về đi

Cũng như dọn dẹp nhà cửa, khâu đầu tiên cần phải làm trong việc dọn dẹp tâm trí là kiểm kê lại những điều đang làm nhiệm vụ tâm trí bạn. Hầu như ai trong mỗi chúng ta ít nhiều cũng đều có những nỗi phiền muộn, bất an, sợ hãi hoặc những điều chưa hài lòng khi nhìn lại một năm sắp qua. Nếu nhắm mắt ngó lơ thì những nỗi niềm này vẫn vương động trong tâm trí. Chúng chiếm đóng một dung lượng không nhỏ trong tinh thần của bạn, cản trở hoặc làm hạn hẹp khả năng chào đón những ý tưởng mới mẻ, những cảm giác lành mạnh vào trí não.

Vậy làm thế nào để bạn có thể đủ dũng khí đối diện với những điều chưa thực sự tuyệt vời trong cuộc sống của mình? Hãy bắt đầu bằng việc phân tích một cách chân thật và công tâm về

lý do khiến bạn chưa thể đạt được ý nguyện hoặc thành quả của mình. Khi đã nhận thức được chính xác cái lõi của vấn đề, bạn sẽ quyết định được thái độ cũng như các phương án hành động trong năm mới.

Bạn cũng đừng quên "thuyết tương đối" - rằng việc bớt mong cầu cũng như hài lòng với những gì đang có sẽ giúp bạn có cơ hội sống hạnh phúc hơn. Thay vì dằn vặt bản thân về những mất mát hoặc những điều chưa làm được, hãy để lòng biết ơn của bạn được phát huy công năng của nó. Nếu thử làm một phép liệt kê, bạn chắc chắn sẽ biết ơn về nhiều thứ mà mình may mắn được sở hữu trong cuộc đời: mái nhà, tình thân, bạn bè, công việc, trí tuệ, thực phẩm, không khí... và quan trọng nhất là hơi thở - sự sống của bạn. Chỉ cần bạn còn sống, bất kỳ việc gì rồi cũng sẽ có giải pháp phù hợp.

Loại bỏ bớt đồ đạc không cần thiết, lau dọn không gian sống và làm sạch cơ thể cũng là những thao tác cần thiết để chuẩn bị các bước tiếp theo cho việc làm xanh tâm trí. Từ thời cổ đại, con người đã có nhiều cách thanh tẩy tâm trí như sử dụng đá quý, xông hương, ngâm mình trong nước, an trú trong thiên nhiên hoặc thực hiện các chuyến hành hương. Có một ai đó đáng tin cậy để thổ lộ các lo lắng hoặc cảm nhận của mình thì đó là một điều may mắn. Thực hành giao tiếp lành mạnh sẽ giúp bạn có cảm giác được thấu hiểu và gắn kết với cộng đồng nhiều hơn.

Việc cho phép bản thân ngủ nghỉ đầy đủ cũng góp phần giảm thiểu căng thẳng. Các

chuyên gia sức khỏe khuyên chúng ta nên ngủ 7-8 tiếng mỗi đêm để cơ thể có thời gian phục hồi. Chăn, nệm, gối của bạn cần được giặt sạch hoặc thay mới nhân dịp năm mới. Cân bằng lại chế độ dinh dưỡng cũng là một cách giúp cân bằng lại cơ thể. Các nhà dinh dưỡng học cho rằng việc ăn nhiều trái cây, rau quả, các loại hạt và cân bằng lượng protein trong cơ thể có liên quan mật thiết đến não trạng. Và dĩ nhiên, các bài tập thể dục phù hợp với thể chất và điều kiện sống của bạn cũng góp phần không nhỏ trong việc cải thiện tâm trí.

Nghênh đón hy vọng tươi

Không một điều tốt lành sáng suốt nào có thể xuất hiện trong một bộ não thiếu minh mẫn. Do đó, trước khi thực hiện các nghi thức làm sạch tâm trí, bạn cần cho não bộ của mình có cơ hội được tập trung suy nghĩ (nếu chuyên nghiệp hơn thì đó là thiền định). Tùy theo điều kiện, bạn có thể chọn một phương án, một tư thế tập trung suy nghĩ phù hợp với mình. Ngồi thư thả trên một băng ghế công viên rợp bóng cây xanh, nhắm hờ mắt, hít thở sâu là một chọn lựa hiệu quả mà không tốn kém.

Thiết lập kế hoạch năm mới. Một cuốn sổ tay

có lịch năm mới và vài cây viết khác màu là một sự chuẩn bị cần có. Bạn hãy viết thật rõ ràng các mục tiêu và thời gian biểu của mình trong năm mới. Các mục tiêu của bạn, dù đơn giản hay phức tạp, đều nằm trong mục tiêu lớn nhất là nâng cao chất lượng đời sống của bạn. Khi lịch trình của bạn rõ ràng hơn, bạn sẽ cảm thấy mọi thứ dễ thực hiện hơn. Bạn sẽ có cơ hội sắp xếp cuộc sống của mình khoa học và cân bằng, từ đó có thêm thời gian nghỉ ngơi hoặc đầu tư cho một sở thích mới lành mạnh.

Khước từ người xấu, thói xấu. Những mối quan hệ độc hại, hời hợt hoặc không còn phù hợp nên được bạn loại trừ không thương tiếc, bởi vì quỹ thời gian của chúng ta chỉ có ít đi mỗi ngày chứ không thể nhiều hơn. Các thói quen xấu như thức khuya, ăn uống tùy hứng, tiệc tùng vô độ, hút thuốc, chơi game, lướt mạng xã hội nhiều giờ liền, lười vận động, tình dục thiếu an toàn... đều cần được từ bỏ nếu như bạn không muốn áp ủ các mầm mống bệnh tật cho cơ thể và tâm lý.

Khai mở tâm trí bằng nghệ thuật. Không phải ngẫu nhiên mà từ thuở xa xưa, người Hy Lạp, La Mã, Ấn Độ, Trung Hoa, Nhật Bản, Hàn Quốc... thường tổ chức múa hát hoặc diễn kịch trong các lễ hội. Việc được đắm mình trong bầu khí quyền khác thường của nghệ thuật có thể tạo ra các cung bậc cảm xúc đa dạng, nâng cao tần số rung động và khả năng sáng tạo. Ngày nay, chúng ta có quá nhiều loại hình giải trí hấp dẫn. Việc ăn mặc chỉn chu đến tham dự một sự kiện nghệ thuật ý nghĩa trong dịp đầu năm mới có thể khơi dậy niềm hứng khởi và nguồn năng lượng tích cực bên trong bạn.

Trên đây là một vài gợi ý cho việc làm mới tâm trí dịp đầu năm mới. Cần lưu ý là việc thúc đẩy tinh thần này không chỉ là hình thức. Nó cần được duy trì bằng tinh thần kỷ luật. Bạn nên thường xuyên giờ sổ thiết lập ý định ra xem các mục tiêu, mong ước của mình và nghiêm túc, đều đặn thực hành chúng ■